Сяргей ДАВІДОВІЧ

ЗБОР ТВОРАЎ

Сяргей
ДАВІДОВІЧ

Вершы
Паэмы

Том 9

Мінск
Выдавец А.М. Вараксін
2018

УДК 821.161.3-821
ББК 84(4Беи)
Д13

Рэдагаванне і малюнкі аўтара

Давідовіч, С. Ф.
Д13 Збор твораў. Т. 9. Вершы. Паэмы. / Сяргей Давідовіч. — Мінск : А. М. Вараксін, 2018.— 420 с., іл.

ISBN 978-985-7186-51-8.

У дзявяты том увайшла толькі паэзія Сяргея Давідовіча — вершы і паэмы, напісаныя ў перыяд 2017—2018 гадоў. Творы адметныя філасофскай і псіхалагічнай заглыбленасцю, вобразнасцю і актуальнасцю.

УДК 821.161.3-821
ББК 84(4Беи)

ISBN 978-985-7186-51-8

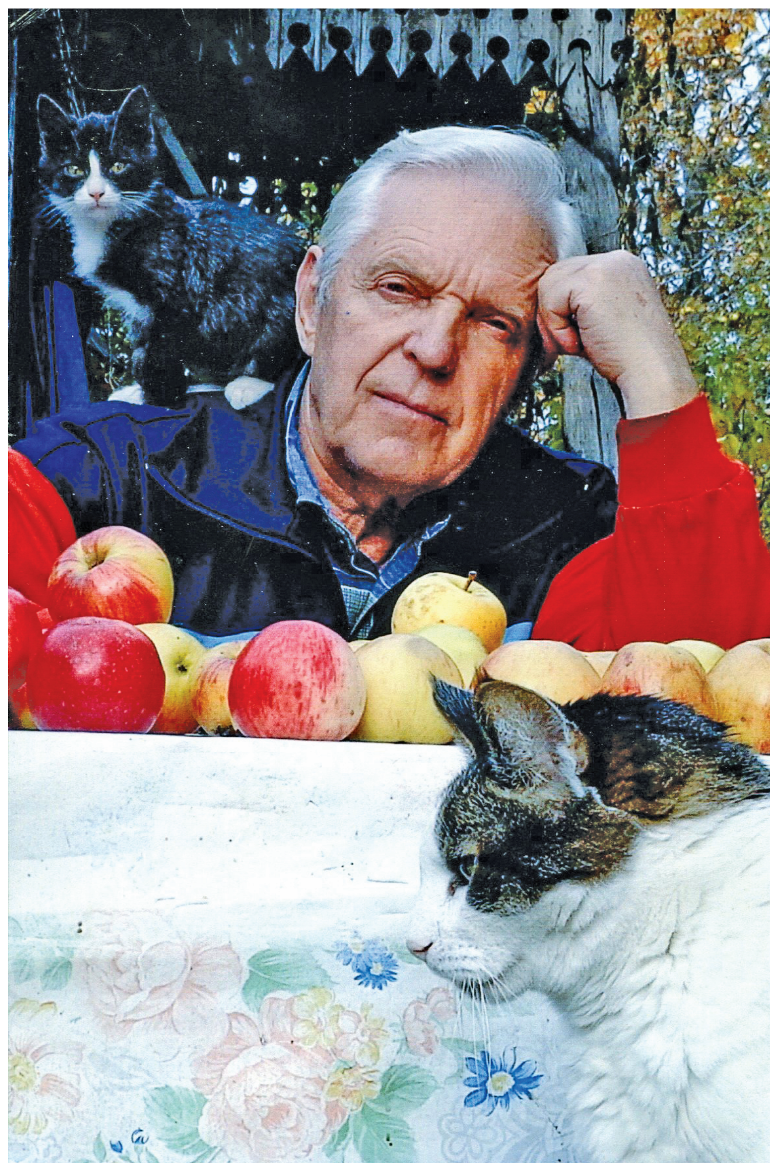

Вершы
2017–2018

Ад зямлі і ад бацькоў

Я не прыдумаў новых
                        слоў такіх,
(Не кожны можа звацца майстрам слова)
Звярнуў увагу каб чытач на іх
І захацеў бы прачытаць нанова.

Мяне і ў іншым
                        не заўважыў Бог,
А гэта для любога творца дрэнна —
Й вядомых слоў я прыручыць не змог,
Хаця да іх — з павагаю нязменна.

Да мовы нашай і
                        да слоў любоў,
Мой лёс, а не прынука —
Вершапраца.
Я слоўмі ад зямлі і ад бацькоў
І карыстаўся й буду карыстацца.

Атрута

Жыццё — вялікі цуд,
жыццё — вялізны боль,
І як тут разабраць,
чаго ў ім будзе болей?
Напэўна, ўсё-ткі ёсць
ад некага кантроль —
Спачатку сонца больш,
а потым — болю.

Жыццё — духоўны ўзлёт,
жыццё — падзенне ў грэх.
Тут бездані,
Вышыні,
Далі,
Шыры.
Падзенне і узлёт…
Што ніз для нас?
Што — верх?
Арыентыры, дызарыентыры?

Жыццё — маленькі век,
жыццё — вялікі міг,
З якіх сузор'е свеціцца
Над светам.
Жыццё — не для злачынстваў,
жыццё — не для інтрыг —
І ўсё ж яно атручваецца гэтым.

Жыве і будзе жыць!

Ёй Беларусь заўжды была,
　　　　як родная матуля,
Яна ж для Беларусі век
　　　　няроднаю была.
І толькі шчыры беларус
　　　　яе да сэрца туліць,
І з несвядомасці яны
　　　　імкнуцца да святла.

І толькі шчыры беларус,
　　　　а іх усё ж нямала,
Шануюць тую, без якой
　　　　дзяржавы б не было,
Бароняць тую, што асоб
　　　　багата ўзгадавала,
І любяць чую, што надзею
　　　　ўзня́ла на крыло.

Нічога штучнага спрадвеку
　　　　не было ў прыродзе,
І нават рэчка ад прымус
　　　　наўспят не пабяжыць.
Таму насуперак такой,
　　　　дзяржаўнай прахалодзе,
І мова беларуская
　　　　жыве і будзе жыць.

Прагнаны пегас

Пегас надакучыў паэту —
Выгульвай,
Вычэсвай,
Кармі.
Сказаў ён —
Не веру ў прымету,
Ў яго дапамогу — ні-ні.

Я сам і на талент багаты,
Пішу без яго, на самрэч. —
Пегас,
Яго сябар крылаты,
Прагнаны паэтам быў прэч.

Прагнаны
Няўдзячнасцю чорнай.
Забыўся паэт на таго,
Хто ноччу
загадкавай, зорнай,
Узнёс над зямлёю яго.

Як раніцай
Звонкай, вясенняй,
Калі прачынаўся ўвесь свет,
Узняў
Да вышыняў натхнення,
Дзе родзіцца кожны паэт.

Пегас
Для паэта стаў лішнім…
Цяпер жа паэт сапраўды,
Уносіў нязграбныя рыфмы
Й нязграбныя творы
«З вады».

Ён вобразнасць страціў
І ўдачу,
І цемру спаткаў сярод дня,
Змяніўшы бяздумна на клячу
Крылатага сябра каня.

Калісьці крылатыя вершы,
Цяпер у шуфлядзе,
Як хлам.
І ён, не апошні й не першы,
Нібыта ў шуфлядзе і сам.

Магчыма,
Уцяміць ён з часам,
Што вершы — не сродак забаў,
Што колісь прагнаў
Не Пегаса,
А з сэрца натхненне прагнаў.

Час апошні

Светлай памяці брата Косціка

Што ажывала прад вачамі брата
У час апошні перад вечным сном?..
Маленства?
Голь?
Карпілаўская хата
З асінай трапяткою за акном?

Бацькі?
Браты?
Свая сям'я?
Каханне?
Паэзія ў юнацкія гады?
Грыбная старасць?
Рыбацтва?
Паляванне?
Ці боль ад адыходу назаўжды?

Ён паміраў без скаргаў,
У бязгуччы,
І чуў, напэўна, памінальны звон…
Мне на яго глядзець было балюча,
Хоць пра «балюча»
Ведаў толькі ён…

Слухаць ці распавядаць?

Што лепей —
Слухаць ці распавядаць?
Тут два пытанні ёсць:
Каго?
Каму?
Што лепей —
Атрымаць альбо аддаць?
Карысці больш з чаго
Жыццю майму?

З маленства
Многа чуе кожны з нас
Праз калыханку,
Ад гадоў сівых.
Да нас імкнуцца
праз глыбінны час
І мудрасць продкаў,
і памылкі іх.

Не толькі важна слухаць
Але й чуць,
Як кожны час
І плача, і пяе.
З мінулага і будучыню ткуць,
Ўплятаючы
Сучаснасць у яе.

Таму люблю я слухаць
Мудрасць дзён,
Сучасных дзён
І тых, што адгулі.

І велічнага неба парасон,
Й шматвекавы,
Былінны сказ зямлі.

Люблю я слухаць…
А распавядаць?
Лягчэй мне ў творах,
                спавядацца ім.
Сваю часцінку вопыту аддаць
Я проста абавязаны другім.

Пошук

Апісваю сучаснасць
Чорнай тушшу,
Бо іншых колераў
        не бачу на зямлі.
З бязрадасным
Суіснаваць я мушу,
Калі ўжо радасці ў нябыт сыйшлі.

Душа без ласкі —
        побач з неласкавым,
Без крылаў творчасць —
        творчасць не мая.
Маўчаннем размаўляю з нецікавым,
З няшчырасцю —
Пра шчырасць мару я.

Быў у сяродку,
        апынуўся з краю,
І ўсё такі
Не звузіўся мой свет.
Я не стаю —
Шукаю і шукаю,
Шукаю, дзе і ў чым
        жыцця сакрэт?

Аптымізм

Жыццю не абмінуць варожасць смерці
І гэта —
Многіх прыжыццёвы страх.
І ўсё ж
У бессмяротнасць душаў верце,
Душа — ў святую вечнасць,
Цела — ў прах.

Душа —
Наш скрыты код пасляжыццёвы,
У ім —
Наш генетычны шыфр-сакрэт.
Ён, гэты код,
У нейкім часе новым
Больш дасканалы з’явіцца на свет.

Мы вернемся
У новы свет калісьці,
Як з выраю вясною жураўлі.
Мы вернемся —
І зробім шмат карысці
Жыццю,
Дзяржаве,
Людзям і зямлі.

Асуджаны

Ледзь з’явіцца на свет дзіця,
Адразу ў плач,
Да чырвані сінюшнай,
            заходзіцца ажно.

Сіпіць,
Хрыпіць,
Крычыць,
Нібыта ў лузе драч,
Хоць вушы затыкай.
            З чаго б гэта яно?

Народзіны — і крык…
Чаму б не спаць? Чаму?
Спавітае, яно гвалтуе —
            верць ды верць.
Прырода альбо Бог
            падказваюць яму —
Хто нарадзіўся, той
            асуджаны на смерць.

Уцехаў цытадэлі

Начныя клубы…
Казіно…
Уцехаў блудных цытадэлі,
Тусовак бездухоўных дно —
Ад прадпрымальніцтва бардэлі.

Ці можна што
прыдумаць горш?
Што гэта так —
Няма сакрэта,
Праваахоўнікам тым больш,
Дзяржава ведае пра гэта.

Начныя клубы — для начэй,
Хто там у іх?
І што там плодзяць?
Разбэшчваць душы ўсё ж лягчэй,
Чым у духоўны свет уводзіць.

КАЗІНО
НАЧНЫ КЛУБ

Святочнасць дня

Пасля вайны нязменна,
Ў час выхадного дня,
Да сёмага калена
Збіралася радня.

І ладзілі гулянкі
Ў спякоту, ў холад сцюж
Зусім не дзеля п’янкі,
А для яднання душ.

Ў вайну пагаравалі,
Глынулі ўсе бяды,
Таму засумавалі
Па святах без нуды.

Дзень гэты — годны, варты,
Святочна поўніў дом.
Гармонік, песні, жарты,
Гучалі за сталом.

І чарка, паміж справай,
Ішла навесяле,
І ўсё ж была цікавай
Закуска на стале.

Тады — зімой і летам,
На ўсіх сталах — камса.
Была яшчэ між гэтым,
У думках каўбаса.

З капустаю талеркі
Стаялі гэтым днём.
Закусвалі гарэлку
Й чырвоным кісялём.

Крухмал не шкадавалі,
Каб ён мацней загус.
Яго мы смакавалі
З скарынкаю ўпрыкус.

О, як жа іх цаніла
Такія дні радня.
І да сябе туліла
Людзей святочнасць дня.

1950 г. Мая радня (не ўся)

Куды дарога?

Жыцця дарога, і мая ў тым ліку,
Гразь пад нагамі, ні пялёсткі роз.
Чым па жыцці далей,
далей яна ад шыку,
І тым цяжэй цягнуць нядолі воз.

Ў палоне я рэалій, а не чутак,
Адольваю то хібы, то шашу.
Мяняць ледзь паспяваю
разшмётаны абутак
Й падтрымліваць надзеямі душу.

О колькі засталося за спіной пакутаў,
Сканалых мар і радасцей без крыл.
І падаў, часам, я,
нібыта конь раскуты,
І паднімаўся ўсё ж з апошніх сіл.

Я азірнуўся і агледзеў строга
Адоленае — страты, боль, нуду.
Няўжо такая ў рай
вядзе мяне дарога,
А калі не — куды тады іду?

Вось гэта справа!

Хацеў бы стаць я Конюхавым?
Не!
Двум Конюхавым будзе не цікава.
Самім сабою хочацца быць мне,
Дзе ён не быў, пабыць —
Вось гэта справа!

Ці там дзе быў ён,
штось адкрыць я змог —
Другі Шлях Млечны у бяздонні ночы,
Каб ён здзівіўся ўголас:
— Мой ты Бог!
Куды мае тады глядзелі вочы?

Ці вытрымаць такі
на мужнасць тост,
Які у марах дзёрзка я смакую:
З павязкай на вачах на Эверэст
Ўзыйсці без падстрахоўкі, усляпую.

Ці ўсім сказаць: — На Марсе каляя
Ад ног маіх працягвае плытацца…
І гэта б быў не Конюхаў, а я,
Таму толькі сабой хачу застацца.

Да пабачэння!

Лес раптоўна вырас белым гмахам —
Колькі снегу на яго плячах!
Толькі б утрымаўся
з голляў дах —
Пад яго усё ж іду са страхам.

Я уверх гляджу.
О каб я мог
Голлю памагчы хоць на мінутку.
Раптам — шусь!
Не зверху, а з-пад ног
Заяц плетануў, як снег бялюткі.

Праз хвіліну-ф-р-р! І цецярук
Даць ырца уверх
з-пад снегу мусіў.
Сеў незадаволена на сук —
Хто нахабна сон яго парушыў?

Бачу — мне не вельмі рады тут,
Тут свае шчаслівыя імгненні.
Да цябе, прыгожы белы кут,
Я вясной прыду.
Да пабачэння!

Кантрасты

Калі твару́ ці п’ю —
начхаць на ўсе праблемы,
Не думаю зусім
пра вечны іх прыгнёт.
Са мною па жыцці
такія вось дзве тэмы —
Адна з іх цягне ўніз,
другая — на ўзлёт.

Да светлага ў жыцці
шукае кожны выйсце,
Параніўшы душу
між розных непатрэб.
Магчыма, люты голад
павінен нас пагрызці,
Каб аценілі мы,
які ён смачны, хлеб.

І цішыня цішэй
здаецца пасля тлумаў,
Здаецца лета нам
мілей пасля зімы.
Напэўна, для кантрасту і
д’ябал смерць прыдумаў,
Каб Божы дар — жыццё
мацней цанілі мы.

Эпітафія

Апошнія гады
              мой лёс у сечку крышаць,
Ды я і сам штогод
              свой пагаршаю лёс
Баюся, што па мне
              на помніку напішуць
Не тое і не так,
              што праз жыццё я нёс.

І хоць я на зямлі
              не быў нічым прыкметны,
Ўсё ж чулі пра мяне
              хоць штосьці землякі.
Хачу я, каб па мне
              не надпіс трафарэтны,
А хтосьці прачытаў
              такія вось радкі:

«Спіць у магіле той,
              хто безаглядна смела,
З млынамі ветранымі
              вёў свой няроўны бой.
Так і пайшоў з жыцця,
              нікім не зразумелы —
Ні часам, ні людзьмі,
              ні Богам, ні сабой».

Нікім
Незразумелы

Безкампраміснаць

Не можа быць нейтральнай паласы,
Дзе супраць догмы выступае існасць.
Супрацьстаянне іх —
На ўсе часы.
Супрацьстаянне іх —
Безкампраміснасць.

Вось так і сэрца
            творчасцю гарыць
Насуперак нятворчаму зацьменню.
Й бяскрылы чалавек супрацьстаіць
Ад веку ў век
Зямному прыцягненню.

Ад веку ў век —
На працягу́ жыцця,
Святая памяць —
            у баі суровым.
І б’ецца памяць супраць забыцця
Дакументальным сродкам,
Бронзай,
Словам.

Што лепей?

Рэвалюцыя…
Эвалюцыя…
Ў чым больш мудрасці,
Меней страху?
Рэвалюцыя —
Штука куцая,
І сабе адсячэ хвост
З размаху.

Рэвалюцыя —
Рэч суровая,
Ад сякеры яе
Цяжка збегчы.
Рэвалюцыя —
Безгаловая,
І сабе галаву
Можа ссекчы.

І партыйнага,
Й беспартыйнага
Ўзнагародзіць
Расквашаным носам.
Колькі
Паслярэвалюцыйнага
Ў свеце смутку,
Бедламу,
Хаосу.

Эвалюцыя прагне
Ў лёсы нам —
Лепшых змен
І надзей нямала.

Эвалюцыя ж
Нашых зносінаў
Невыносна
Маруднай стала.

Дзе вы чулі
І дзе вы бачылі
Жах, якому —
Сам жах найменне.
Каб асновы
Навукі матчынай
Былі збэшчаны
Праз пакаленне?

І ўжо грубасць,
Як бруднай дзягаю,
Хрысціць душы —
Налева, направа.
Чалавечнае —
Пазаўвагаю,
Непавага другіх —
Забава.

І ўжо… доўжыць «ужо» —
Справа марная.
Ўсё радзей
Дабрыня людская.
Чалавечнае, элементарнае,
Продкаў спадчына
З нас знікае.

Чалавецтва
Ўсяго пабачыла,
Доля ўсіх пакаленняў
Ліхая.

Эвалюцыя ж
Сёння страціла
Гонар свой —
Нас назад піхае.

Рэвалюцыя…
Эвалюцыя…
Чым прад імі
Пакорліва легчы,
Можа б бруднае ў нас,
Жывучае,
Назаўжды
Ад душы адсекчы.

Дзень і ноч

— Паэт прарок?
А што ён напрарочыў? —
Пытае колка
        у мяне сусед. —
Што новы дзень
        надыдзе пасля ночы?
Падумаеш,
Знайшоў здзівіць чым свет.

— Ах, ты дзівак! —
Усклікнуў я запальна. —
Ноч у паэта — вобраз,
        вобраз — дзень.
Паэзію ўспрымае літаральна,
Хто бачыць толькі
        свой уласны цень.

Каб цемра дню
        дарогу саступіла,
Жыццю, ў якім
        мы прагнем дзень знайсці,
Недастаткова усміхацца міла,
Да мэты трэба
        і праз ноч ісці.

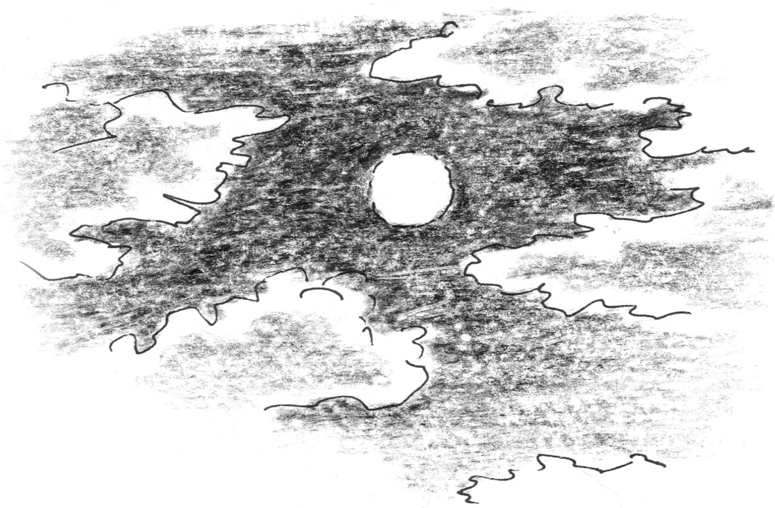

П’еса

Жыццё, як п’еса
                для аднаго акцёра,
Іграй, здаецца,
                усё і ўся уволю.
Ды не, на жаль, —
                іграў адно учора,
Было, напрыклад,
                на сцэне лёсу гора,
А сёння —
                ў камедыйную лезь ролю.

Штодзень —
                да новай ролі падрыхтоўка,
Хоць ты й галоўнай
                ролі выканаўца,
Вакол —
Віхор людзей,
Кішыць масоўка,
І ты ўжо збоку,
                на запа́снай лаўцы.

І ужо твой тэкст,
                што ты вучыў старанна,
З тваіх падмосткаў
                чытае хтосьці лоўка.
Галоўны ты,
                ды не табе пашана,
Ты адпіхнуты,
                ты — ужо масоўка.

Акцёр ты знаны,
толькі не прызнаны
У мітуслівым
Гвалт-кардыбалеце.
Чуваць у гэтым тлуме
Гарлапаны,
Наперадзе —
акцёры па анкеце.

Я сёння буду ўсё ж
у новай ролі,
Зусім не ў той,
што выканаў учора.
Сваёй я ролі
не аддам ніколі
І абыйдуся
Без паслуг суфлёраў.

Нечаканая сустрэча

Сустрэў гадзюку чорную
у лесе нечакана,
Хоць ведаў, што сустрэну
позна альбо рана,
Бо ў свеце не адзін
я на зямлі жывы
Ёсць і ў яе пад сонцам быць правы.

Застыў я. Што рабіць?
Забіць яе ці крочыць?
Застыла і яна,
глядзіць мне пільна ў вочы,
Спрабуе прачытаць
у іх мае намеры —
Вядома ж, мала чалавеку веры.

І я падумаў тое ж,
што, на жаль, спрадвеку,
І сёння, як заўсёды,
мала веры чалавеку,
Бо чалавецтву чалавек
стварыў нямала болю,
Гадзюка ж першая
не нападзе ніколі.

І думка болем апякла
мяне ў гэты час —
Няўжо вось гэта гадзіна
больш мудрая за нас?
Адкінуў гэту думку я,
усцешыў гонар свой,
А што падумала яна,
вядома толькі ёй.

Рэальнасць

Стварыў вясну у марах,
　　　　　але яна не грэе —
Для кожнага, відаць,
Пара свая.
Агнём міфалагічным Праметэя
Вясна ў душы маёй,
Але ў прадзім’і я.

Я у душы сваёй
　　　　　прытулак даў каханню,
Але на кім спыніць
Мне выбар свой?
І ўсё ж маё
Адбудзецца вянчанне,
Пад музыку ці не —
　　　　　з няўхільнаю зімой.

Для кожнага і ўсіх
　　　　　ёсць ісціна старая:
Каб ўніз упасці —
Лезем угару.
Для нас жа і за нас
　　　　　прырода ўсё стварае —
Вясну, прадзімак і —
　　　　　для кожнага пару.

Удзячнасць

Прымі, жыццё, маю падзяку
За святы,
Цяжкасці,
Блуканні.
За тое, што я, часам, плакаў,
За расставанні і спатканні.

Прымі, жыццё, паклон сыноўні,
Я змалку быў табой натхнёны,
Я — ад маладзіка да поўні,
Быў і ў бядзе ў цябе ўлюбёны.

Круціў, віхурыў час шалёна,
Спрабуючы мой лёс на ломкасць.
А гэта лепш, чым крочыць сонна
Цераз штодзёння нерухомасць.

Я жыў, а гэта многа значыць,
Любіў зямлю, імкнуўся ў неба.
І ўсё ж прашу я мне прабачыць —
Я часам жыў не так, як трэба.

Перад дажджом

Аб нечым марыць
    ціхі дзень застылы,
Ўдыхае з асалодай
    летні пах.
Шырока разгарнула
    неба крылы,
Ажно за далягляды іх размах.

Клён, нібы падарожнік
Адзінокі
Стамлёна голле
    апусціў уніз.
А вунь і хмара
    раздзімае шчокі
Для ўсіх рыхтуе, пэўна,
    свой сюрпрыз.

А неба край
    дарогу саступае,
Пускае хмару
    пад сваё крыло,
Бо дожджыка
Якраз і не хапае,
Каб страпянулася усё
І ажыло.

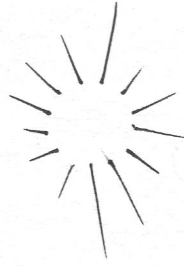

Адзінак прывілеі

Смяяцца над сабой —
адзінак прывілеі,
У большасці —
Смяюцца над другімі.
Абапал першых —
значных спраў алея
І далягляд здзяйсненняў
Перад імі.

Яны прызнаюць шчыра —
і гэта сімвалічна,
Што тут памылка іх,
А не чужая.
І над сабой іх жарт,
іх смех самакрытычны,
Іх у вачах другіх
Не прыніжае.

Другія раздзімаюць
сваё «нішто» старанна,
Іх вартасці
з рэальнасцю ў разладзе.
Вышукваюць і ў годным
вакол сябе загану,
А самі век жывуць
У заняпадзе.

Нас шмат

Ідзе з кійком бабуля,
Наперадзе — клады.
Мінулі вёсны, гулі,
Знасіліся гады.

Як хутка час ружовы
Мяняе колер — жуць!
Ёй, дваццаці б гадовай
На выгляд свой зірнуць.

Тады такога жуду
Ці вынесла б яна:
— Няўжо такой я буду?
Не можа быць! Мана!

О, часу выскалянне
Ах хрэсьбін да смярцей.
За цемру ночы — ранне
Заўсёды карацей.

А я? Каб я з юнацтва
Убачыць сёння мог
Гады — маё «багацце»,
Што хутка зваляць з ног.

Каб я адтуль убачыў
Зімы на скронях след
Са смехам я б адзначыў:
— Ну й пень стары!
Ну й дзед!

Мне б хтосьці пракалякаў:
— Дык гэта ж твой партрэт.
Не толькі б я заплакаў,
Я б роў на цэлы свет…

Падзяка, час, за літасць,
І мудрасць тут твая —
Нас паступова, скрытна
«Спяліш» ад «а» да «я».

У нас самаправерка,
Як сонца праз туман.
Глядзімся мы ў люстэрка,
У свой самападман.

І бачым што? Каго мы?
Аўтапартрэт там наш —
Знаёмы й незнаёмы
Пражытага калаж.

Мы ў старасці адчулі,
Што сперадзі — сцяна.
Віват, з кійком бабуля!
Нас шмат — ты не адна.

Шчырасць

Івану Саверчанку

Як грэе душу
　　　　чалавечая шчырасць,
Які гэта дзіўны
　　　　дарунак для нас!
Адразу ж знікае
　　　　сучаснасці прыкрасць
І верыцца —
Лепшы наперадзе час.

На жаль, гэта шчырасць
　　　　між нас не паўсюдна.
Між сонечных дзён
　　　　ёсць і шэрыя дні.
І хочацца шчырасці нечай
Прылюдна
Аддзячыць, уласнай дадаць цеплыні.

Яна узмацняе духоўныя сілы
І веру вяртае,
　　　　й душы маладосць.
Без шчырых людзей
　　　　апусціліся б крылы —
Паклон табе, Бог —
　　　　у жыцці яны ёсць.

Інтрыгі

Паўзуць яны ў жыцці па дну,
Інтрыгі непублічныя.
Адна налазіць на адну,
Як пліты тэктанічныя.

Яны не ведаюць зусім
Ні каяння, ні літасці.
Агіднасць лёгка сеяць ім,
Іх небяспека ў скрытасці.

Такі інкогніта-прэзент
Рыхтуюць непрыкметныя
Дзялкі —
І рушаць лёсы ўшчэнт,
І плямяць душы светлыя.

Стаю зачараваны

Застаўся тлумны горад за спіной,
Ні ў чым не вінаваты,
Ды нямілы.
І вось я з ёю і яна са мной
Сядзіба —
Хата, сад і плот пахілы.

Зіхцяць далёкіх зорачак агні,
Загадкава,
Прывабна,
Безупынку.
Таемная чароўнасць цішыні
Трымае маё сэрца у абдымку.

Стаю зачараваны…
Мой ты Бог!
Якая прыгажосць, нібыта сніцца!
І ўсё ж ступаю ў хату праз парог,
Каб з ёю прывітацца,
Пакланіцца.

Чалавек слова

Сказаў сваёй абранніцы я ў вочы:
— Я пра сваё нязгаснае каханне
Магу распавядаць і дні, і ночы,
Усё жыццё —
Ад рання і да рання.

Я быў заўсёды чалавекам слова,
І тут не падкачаў, прызнанні роіў. —
Ўвесь дзень да ночы,
Заўтра ўсё нанова,
І нават ноччу пра адно і тое.

Калі ж нямала часу так мінула,
Пачуўся яе голас неласкавы:
— Што чалавек ты слова, я пачула,
Пайду шукаць лепш чалавека справы.

Дамавіны і калыскі

Аб’ездзьце,
Абыдзіце нашы вёскі,
Куды б ні прывялі вас
Пуцявіны,
Убачыце адно —
Як старасць дошкі
Рыхтуе для сябе на дамавіны.

І вас туга атуліць —
Адназначна,
І сэрца ў небасхіл упрэцца нізкі.
І здзівіцеся,
Што нідзе не бачна,
Каб хтосьці ладзіў
Для дзяцей калыскі…

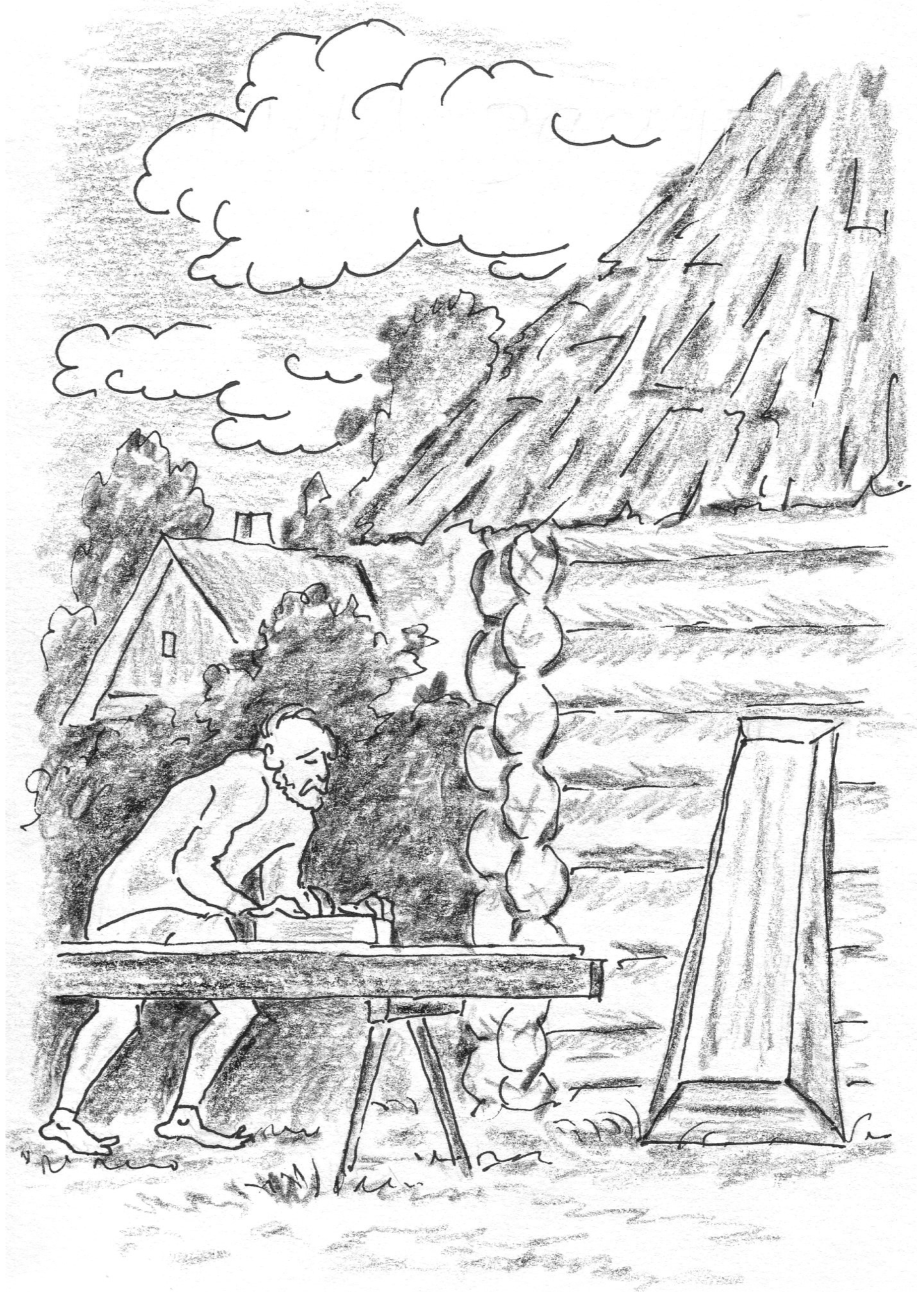

Для каго я пішу?

24 кастрычніка пахавалі Косціка

Для каго я пішу?
Няма Косціка брата,
Пераводжу паперу дарма.
Вы, у большасці ўсе —
вочы — шкло, вушы — вата,
Сэрцы ўвогуле —
ёсць ці няма?

І кладуцца радкі
сіратліва, гаротна,
Між мінулым
і будучым між.
Каб не вера ў духоўных
радкоў бессмяротнасць,
Я б уздвіг
на паэзіі крыж.

25.10.2017

Вочы ў вочы

Да майго 75-годдзя

Для сваёй перамогі
не бачу прычын —
Іх аж семдзесят пяць,
пэўна, будзе падмога.
Іх аж…
Пэўна, што будуць яшчэ —
Я адзін,
Я адзін, а іх многа,
значыць іх перамога.

О, я супрацьстаяў,
як я быў маладзей,
Вочы ў вочы глядзеў,
налягаў грудзі ў грудзі.
Не баяўся ні іх,
ні шматлікіх падзей,
Я — ні кроку назад,
перамога мая толькі будзе.

Я не думаў, што поспех
мяне абміне,
Ды яны паступова
хінуць дзень да ночы —
Дагінаюць мяне,
даціскаюць мяне,
Іх аж семдзесят пяць —
я адзін, вочы ў вочы.

А дзе плады?

Не, гэта і не вынік,
не, гэта і не споведзь...
Што мне жыццё дало?
І што я даў яму?
Заблытанасць гадоў
мне сэрца непакоіць —
Штó я ў жыцці? Хто я?
Адказ сумненні роіць,
Адказ незразумелы розуму майму.

Што тычыцца жыцця,
Яно дало нямала.
Ці ўсё я заслужыў?
Ці меў на ўсё правы?
А тое, што яно
з маленства лёс ламала,
Упэўнены, жыццё
мяне выпрабавала,
Удзячны я яму —
я выжыў, я жывы.

Мы прагнем у жыццё
пусціць глыбей карэнне,
Каб, напаткаўшы ноч,
не знікнуць ў нікуды,
Хоць зерне захаваць —
і я не выключэнне,
Карэнні, крона ёсць,
а дзе яны, плады?

Не горшыя, чым я

А я нічога не баюся,
Вось толькі аднаго —
Таго,
Што ў лёсе Беларусі,
Чыім быць сынам ганаруся,
Не застанецца нічагусі
Ад лёсу ад майго.

Што лёс мой
Згіне пустацветам,
Бы ў чэраве дзіця.
Не думаць
Не магу аб гэтым
Цяпер,
Ў адзін канец з білетам,
Напрыканцы жыцця.

Быць ці не быць? —
Лягло на шалі,
І спадчына мая…
Што я!
І да мяне знікалі,
Хто ў працы век свой векавалі,
Не горшыя, чым я.

Год 2017

Год адыходзячы —
Хутчэй ідзі ты прэч,
Ты шмат прынёс трагічнага.
Даволі!
Матэрыяльны груз
мы скінем з плеч,
А вось душэўны боль з душы —
Ніколі.

Але, з календара
сыйшоўшы, ты
Усё ж пакінеш след,
трагедый поўны.
Згараюць у мінулае масты,
Яно ж штодня
крывавіць усё роўна.

Ды што такое
кожны год для нас?
Умоўны, як і ўсё,
адрэзак часу.
Ён кропля многіх кропель,
што праз час,
Няўмольна
Перапоўніць лёсу чашу.

Ён рупіцца…
Ці рупімся ўсё ж мы,
Каб спаленае,
аднавіць, загаціць,
Каб потым,
напярэдадні зімы,

Сябе, жыццё
ці год абвінавацíць.

Год адыходзячы…
Ты мне прабач,
Што адбылося —
ты не вінаваты
Жыццё ідзе —
хоць смейся ці хоць плач,
Былі і будуць з намі
святы й страты.

Карысны дзень

Пакарміў я небаракаў,
Галубка і вераб’я,
І бяздомнага сабаку —
І катку прынёс прысмаку,
Дзень пражыў карысна я.

Да бяздомных я рухавы,
Сэрца іх не абміне.
Пэўна, за такія справы
Доўжыць Бог гады мае.

Мала ў шанцаў раўнапраўя
І ў бяздомных — бачыць Бог.
Колькі іх уратаваў я,
Колькі ўратаваць не мог.

Быццам рвеш нядолі путы,
Паляпшаючы ім лёс…
Я і сам на іх пакутах
І выхоўваўся, і рос.

Няпрошаныя госці

Нястомны госць
і нежаданы — смутак,
Любым надвор'ем,
летам і зімой,
Аблюбаваў
Жыцця майго закутак,
Апанаваў абсяг
душэўны мой.

Са мною ён —
і ў працы, і ў застоллі,
Апошні час жыцця
бярэ ў палон.
На раны ўсе мае
не хопіць солі
Ў такога нават карніка,
Як ён.

Жыццё, я бачу,
давярае чуткам,
Што выб'е клінам клін.
А так ці не?
Па смутку лупіць зноўку
новым смуткам,
На справе ж,
б'е чарговы раз па мне.

Хоць госць са мной,
аб чым мне з ім гутарыць?
Чакаю моўчкі,
быццам я адзін,

З якога боку
зноў жыццё ударыць
І ў сэрца мне заб’е
чарговы клін.

Мы ўсе ў жыцці
залежым ад кагосьці,
Хто творыць суд над намі —
Бог ці час?
Пайшлі б вы вон,
няпрошаныя госці,
Душэўны боль і смутак —
прэч бы вас.

Дзіцятка ў пясочніцы

Зара на шчочках,
Іскаркі у вочках,
Дарослая
Руплівасць у гульні…
Дзіцятка з шуфлікам
штось ладзіць у пясочку.
Ты — промнік светлы
ў нашай мітусні.

Зірнуць табе б
у будучыню з сёння,
А з будучыні —
ў гэты светлы дзень
Заўважыць ты змагло б,
як лёсу промні
Святлом адорваюць
і утвараюць цень.

З пясочніцы твой шлях —
у казку мараў,
У быль станоўчых
і ліхіх падзей.
А колькі будзе
сонечнасці й хмараў,
Здзяйсненняў
І няздзейсненых надзей.

Шлях па жыцці
цікавы і суровы
Па ім —
Уперад толькі, не назад.

Лёс будзе
чорна-белы і ружовы
І ад цябе
залежыць будзе шмат.

Шлях па жыцці —
выпрабаванняў школа,
Па ім ты мусіш
да канца прайсці.
Ты у маленстве —
пад крылом анёла,
Будзь пад аховай Бога
У жыцці.

Часовасць

Прасмакаваўшы
Час свой малады,
Прасвяткаваўшы
Лепшыя гады,
Нарэшце набываем
Розум новы
І разуменне —
Кожны з нас
Часовы.
Часовы, як і ўсё
У гэтым свеце,
Як нават
Чалавецтва на планеце.
І, зразумеўшы гэта,
Хтосьці з нас,
Спяшаецца,
Застаўшыйся ў нас час,
Ператварыць у рад
Здзяйсненняў значных,
Пражыць для ўсіх з карысцю —
Адназначна,
Што прапусціў калісьці —
Наверстаць
Й грамадзянінам
Паважаным стаць.
Другі, хто зразумеў
Сваю часовасць,
Кіруе след жыццёвы
Ў тупіковасць,
Маўляў,
Не буду сеяць і араць,
Расці быльнёг!

Ўсё роўна паміраць.
Няхай яно
Гарыць усё агнём —
Вось так і дажывае —
Адным днём.

Ці скажа хтось:
— Не буду сёння есці
Таму,
Каб не перапсаваць яды?
Бо заўтра могуць
Роўненька занесці
Мяне,
Нагамі ўперад на клады.

Над часам

Трагедыя прыйшла…
Дзень-два — яна ў мінулым,
Яна — штодзень, штодзень —
далей ад нас.
І з часам адчуваеш
сэрцам чулым,
Што раны ёсць,
якіх не лечыць час.

Наадварот —
глядзяць у сэрца страты
Асэнсаванасцю,
Маштабнасцю бяды —
Што надыйшоў канец
сямейным святам,
Што ні з бацькамі,
Ні з сястрой,
Ні з водны братам
Не ўбачышся —
правёў іх назаўжды.

Прысуд жахлівы і —
я з ім сам-на́сам,
І цягнуцца
Выпрабаваннем дні,
Бяссільны час,
бо гэты боль над часам,
І ён пускае
ў сэрца карані.

Гітара

Стаіць гітара
у куточку сумна,
Як сціплы сябар,
завітаўшы ў госці.
Мы з ёй,
Даволі весела і шумна,
З канца ў канец
прайшлі па маладосці.

Сярэдзіна дваццатага стагоддзя…
Квітнелі моладдзю
тады ўсе вёскі,
Сярод якой
Былі заўсёды ў модзе
Запальныя гармоніка галоскі.

І раптам я,
тады блазнюк вясковы,
Прыдбаў гітару,
быў з ёй неразлучны.
І гэты інструмент,
для вёскі новы,
Асвойваў —
І асвоіў самавучна.

Спяваў я і
для слухачоў сямейных,
Быў і ў вяскоўцаў
Запатрабаваны.
А ўжо ў канцэртах,
важных самадзейных,

31

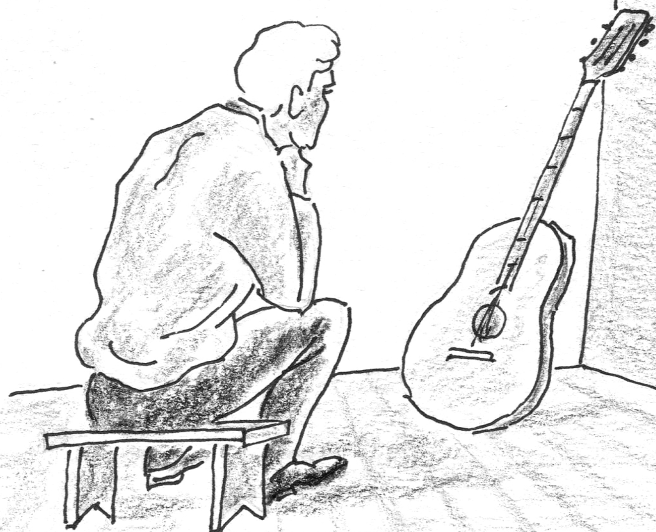

З гітарай быў на сцэне —
цвік праграмы.

Ператварыў я
ў прыгажосць забаву,
Злавіць Жар-птушку
аказаўся здольны.
Тады прыдбаў
у межах вёскі славу,
Быў на слыху
і ў вёсках навакольных…

Агеньчыкі жыцця
смыляць між жару,
Дзесяцігоддзі мне
прынеслі стому,
Зацерушылі пылам і гітару,
І непатрэбны
Гітарыст нікому.

Наступны дзень

Наступны дзень мой —
грош табе цана,
Што паспрыяеш мне ты —
мала веры.
Надзеі, мары ўсе мае —
Мана,
Задумкі, мэты кволыя —
Хімеры.

Ёсць і да вас,
мінулага гады,
Пытанні —
быў я у нястомнай сіле
Рухавы быў калісьці,
Малады,
Вы ж маладосць
у сёння не пусцілі.

Заместа светлых мар,
нагналі хмар,
Рэаліі жыцця,
заместа казкі.
Гадоў старых
я сёння уладар
І неўладар былога
з вашай ласкі.

І сёння да сябе
папрокі ёсць —
Мяняў я лёгка
«сёння» на «учора»,

Мяняў на ўцехі
лёгка маладосць,
Свой час мяняў
на «па калена мора…»

Як слёзы,
ў небе зорачкі зіхцяць,
Загушквае мяне
мой месяц — ліпень.
Наступны дзень,
пакуль я буду спаць,
З запазухі
Няўдачаў камень выкінь.

Спіс

Нявырашаных спраў
узяў у рукі спіс,
Які ад году ў год
само жыццё складала.
Прабег па ім вачамі
я знізу ўверх — і ўніз,
О, вочы бедныя мае!
Ў іх цёмна стала.

Я ж крэсліў ўслед штораз,
Што зроблена,
Штогод,
Я ж столькі нарабіў,
я ж столькі наварочаў!
А я ж пераадолеў
без ліку перашкод,
Ні ад ніводнай мэты
не адступіў, не збочыў.

Праблемы, як заўжды,
ў штодзёння на куце,
Адной — па галаве,
а пяць — як штык, гатовы.
Жыцця ўсё менш і менш,
а спіс расце, расце,
Як гідра ў сто галоў,
а сам — аднагаловы.

А сам — з адным жыццём,
якому свет — тунель
Што без святла ў канцы —
і сёння, як і ўчора.

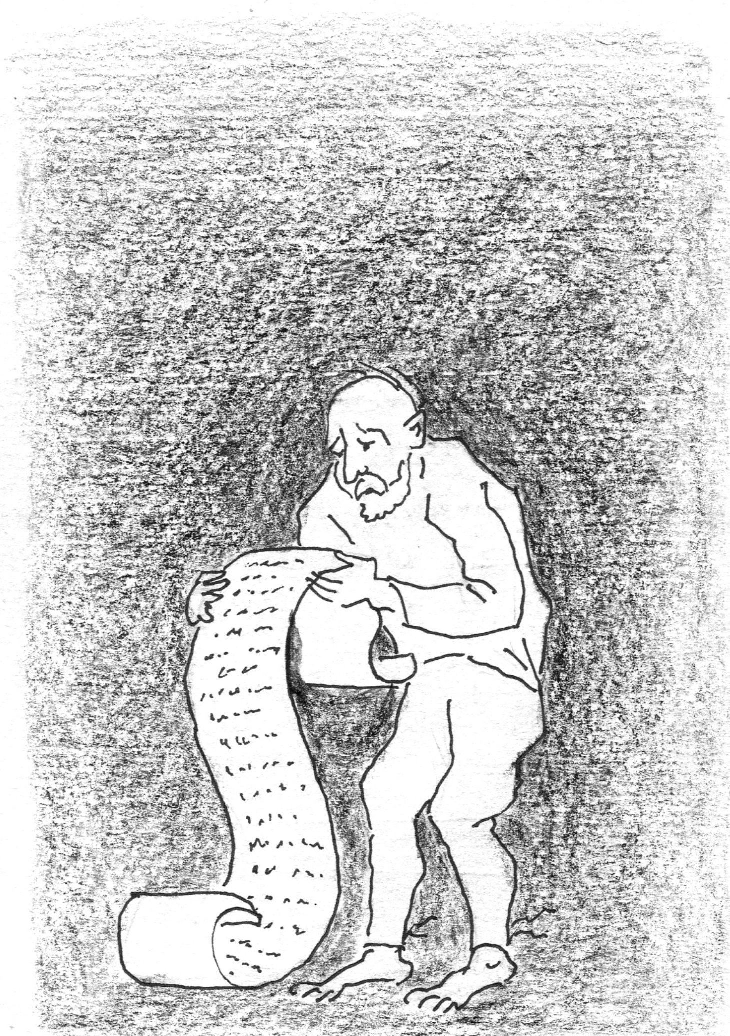

Хоць хутка карабель
мой напаткае мель,
А спраў з усіх бакоў
невырашаных — мора.

Даўно ўжо я з нябёс
спусціўся на зямлю,
Цярэбіць злыдзень-час
маіх гадоў алею.
Няхай не ўсё зраблю,
а спіс свой аднаўлю,
Хоць хутка паміраць,
а жыта ўсё ж пасею.

Веча

Вялікі тэрмін Бог дае,
Каб мы
Не толькі працавалі,
Святкавалі.
А ў час свой —
ад вясны і да зімы,
З уласным «я»
сябе ж абмеркавалі.

Бо сам сабе —
заўжды сячэш з пляча,
Бо самасуд нам —
ісціна святая.
Ад паражаючага
ад яго мяча
З памылак нашых
галава злятае.

Як важна
Ў вочы зазірнуць свае
І ў іх убачыць
гонар чалавечы…
А хтось, прабачце,
на сябе плюе
Й сябе не кліча
да сябе на веча.

Засцярога чалавеку

Так ідзе здавён, здаля:
Мудрасць — спадчына народа,
Шут — вышэй за караля,
Ўвосень дзень — карміцель года.

Сам сябе не вельмі ўзнось,
Ў люстра зазірне не ўсякі.
Час — ён гаспадар, не госць,
Рэвізуе нам адзнакі.

Калі цесна на зямлі,
Нас бяда ў зямлю кіруе.
Не згубілі, а знайшлі,
Нехта плача, хтось святкуе,

Ў прымаўкі не для забаў
Чалавечы род адвеку
Мудрасці нямала ўклаў —
Засцярога чалавеку.

Памяць

За няспыннай,
Штодзённай працаю
Наша памяць з відна да відна.
Непатрэбную інфармацыю
Паступова сцірае яна.

Мы таксама
Ў архіўных паперынах
Сартыроўку праводзім і шмон.
Састарэлае й пераправеранае
Мы спакойна выкідваем вон.

Й памяць часу,
Яна старанная,
Нас прасейвае — хто ёсць хто?
Нецікавае й адпрацаванае
Не пакіне сабе ні за што.

Мінулагоднія карані

Паэт я не настолькі дасканалы,
Каб прысвяціць сучаснасці радкі.
Дый сам я не сучасны, а адсталы,
Я толькі у мінулым гаваркі.

Я пра яго пішу,
               няхай не складна,
Затое святамовай тых часоў.
Не разразаю повязь безаглядна
З мінулым вастрынёй сучасных слоў.

Я ведаю —
Пішу я нецікава
Для тых, хто ў новым часе на куце.
Але ж, ад году ў год,
               ад веку ў век атава
З мінулагодніх каранёў расце.

У тым «было»

Тое, што было —
Яго няма...
Ў тым «было» —
 й апошні брат мой Косцік...
Першы снег —
Пароша,
Бель,
Зіма,
Брат са стрэльбай,
 я за ім, як хвосцік.

Косцік быў няспынна-гаваркі,
Ды і мой язык
 мянціў нямала.
Ўсе зайцы
І ўсе цецярукі
За вярсту ад нас
 давалі драла.

Мы палі тапталі,
 лезлі ў лес,
Ладзілі прывалы з асалодай.
Што дзічына!
Вабіў сам працэс,
Еднасць душаў
 з матухнай прыродай.

Піск сініцы,
Дзятлава тук-тук,
Мы ўспрымалі, як жыцця дарунак.
Косцік быў юнак,
 а я — блазнюк,
Мелі мы гадоў маленькі клунак.

Той, юнацкі,
Нашых душаў жар
Нас яднаў і па жыцці не стынуў...
Сёння —
На душы гадоў цяжар,
Над якімі — гмахі успамінаў.

Косцік адышоў
у іншы свет,
Свет яго цяпер —
мае ўспаміны.
Свет яго — і вершы, ён паэт,
Вершы, што
Пасля сябе пакінуў.

І цяпер,
Па сцежках тых гадоў
Я іду адзін
у сэрцы з братам.
І паміж непаслухмяных слоў —
Боль пякучы:
Ў чым ён вінаваты?

Залатым пяром не апісаць
Свет яго добразычлівы,
Чысты.
Будзе ён з былога выкрасаць,
З лёсу Кастусёва промні-рысы.

Ачышчальная споведзь

Грашыць мы можам столькі,
Колькі хочам,
Сярод віна,
Жанчын,
Садомаўскіх начэй.
Мы ведаем —
Калі ў грахоўнасць збочым,
Трэба імчаць да споведзі хутчэй.

І нават грэх вялікі
Стане смешным
І спавядаюцца усе
Нізы й вярхі,
Бо поп — ён чалавек,
Таму таксама грэшны,
Ён адпускае ўсе нашы грахі.

Самападман

Без веры жыць не варта,
Бязвер’е, як туман.
І веру я упарта
У свой самападман.

Я ў марах — лепшай долі
Шчаслівы уладар,
Хоць ведаю — ніколі
Не здзейсніць марных мар.

Рэаліяў няўдачы —
У твар мне свой ашчэр.
І сэрца па-дзіцячы
Хінецца да хімер.

Нявер’е для здзяйсненняў,
Для мар узнёслых — крах.
Я — лепей летуценнік,
Чым я — бяскрылы птах.

Мінус і плюс

Творчы вечар «Тытана»…
Проч усіх і ўсяго,
Я на вечар пазваны,
Як калега яго.

Псеўданім гэткі гучны
Выбраў ён, як маяк,
Хоць і піша дакучна
Абы што й абы як.

Выступленні паросіць
Будуць там лізуны
Будуць тое узносіць,
Ў што не вераць яны.

Не адзін там эпітэт
Захлынецца ў хвальбе.
Ды і сам з апетытам
Ён ухваліць сябе.

*

Ісці ці не ісці —
задачу вырашаю,
Хоць ведаю,
дзе дрэвы, а дзе пні.
Ды чую, як мяне
канапа запрашае:
— Ты лепей
Адпачні ад мітусні…

— Магу пацвердзіць я,
цікавага там мізер,
Духоўнага —
Увогуле там нуль. —
Раптоўна падтрымаў
канапу тэлевізар,
— Нятворчым
І хаўрусным тхне адтуль…

*

Я іду ўсё ж на вечар
І з душы скінуў груз,
Бо у кожнай сустрэчы
Ёсць і ў мінусе плюс.

Надзея

Я ведаю —
Пішу ў шуфляду,
Чытаць хто будзе?
І гэта думка горай чаду,
Яна страшней любога яду —
Не правасуддзе.

Жыццё —
Яно з праблем і тлуму,
Ці ж тут да слова?
І ўсё ж між мітусні і шуму,
Мо прачытае хтось ад суму
Ці выпадкова?

Ісціны насенне

Ў трагедыях, жалобах —
не толькі болю джала,
Ў іх простай ісціны
затоена насенне:
Як радасцям сваім
мы радуемся мала,
Як скупа цешымся
ў шчаслівыя імгненні.

Будзённае жыццё,
яно таксама свята,
Калі над ім бяды
не віснуць хмары,
Калі не паляць сэрца
агнём пякучым страты,
Калі пяшчоцяцца штодня
душы абшары.

Калі ж нам праз парог
увальваецца гора,
За ім і слёз і ляманту —
Бяздонне,
Мы горка думаем —
эх, як было учора,
Якое шчасце —
нам бы яго сёння…

Невядома

Абрыс туманны лесу,
як міраж,
Ліецца з небасхілу
сум ружовы.
А крыху воддаль —
клёнік, нібы паж,
Які заўсёды услужыць гатовы.

Што тут прыдумаў вечар
За гульню?
Чым вы́клікаць
збіраецца здзіўленне?
Ён прыцемак, нібыта даланю,
Працягвае усім —
да пабачэння!

Сцямнела хутка —
вось і ўвесь сюрпрыз,
Хінецца да зямлі
спакой і стома.
Вунь, сіганула зорачка уніз,
Ці загадаў што вечар —
Невядома.

Дасканаласць

Нібыта час ліе
пад ногі мне алей,
І хоць я шмат прайшоў,
а зробленага маласць.
Імкнуся я да мэты,
Яна далей, далей —
Хімерыць і міражыць
Дасканаласць.

Яна — і мэта мэт,
яна — душы маяк,
Яна — ва ўсім, ва ўсіх
павінна быць асновай.
Няўжо магчыма жыць
і думаць абы як,
Лічыцца
Чалавекам напалову?

Пазаўвагай

Цікавы самы зборнік вершаваны,
Калі у пыле на паліцы тоне,
Ён, як мудрэц,
пазбаўлены пашаны,
Ён, як свабодалюб,
які ў палоне.

І вокладкі каркасам дамавіны
Сціскаюць шчыльна
Думкі,
Рыфмы,
Строфы,
І аўтар сэрцам згас,
не без прычыны,
Нібы распяты на крыжы Галгофы.

А колькі пазаўвагай
кніг славутых —
Сучаснасць дорыць ім сваю грымасу.
І ўсё ж калісьці
Пыл з іх будзе здзьмуты,
Іх вартасць прычакае свайго часу.

Намаганні

Каб жыць мне сёння,
выжываў я ўчора
Зразаючы свой лёс
у кроў ад путаў.
Ў жыцці я ролю меў
і без суфлёра
Чытаў па-свойму
маналог пакутаў.

Каб жыць мне сёння,
я не жыў калісьці,
Цягаліся мы з беднасцю за грудзі.
Ці шмат было
з майго ілба карысці,
Што біўся у сцяну да правасуддзя?

Каб жыць мне заўтра,
сёння іншым чынам
Жыву і поўню
творчай долі чашу.
Усё, што Бог мне даў,
як зерне, кіну
Для новага жыцця
у глебу часу.

Прачынанне

Сцяною непралазнай
лес узнік,
Які пакуль не прасвятліўся зранку.
Там цішыню ганяе
соек крык,
Ды дзяцел шле
у новы дзень марзянку.

Зайсці ці не зайсці
ў абдым яго?
Бо бачу я —
ён здзіўлены нямала,
Быццам пытае:
— Ты прыйшоў чаго?
Вось мне цябе
тут толькі не хапала.

І ўсё ж ступаю
па імху між дрэў —
Вавёрачкі, стрынаткі злева, справа.
Прачнуўся лес,
разгледзецца паспеў,
Пазнаў мяне
і зашумеў ласкава.

Лепшыя гады і дні

Мяне складана й вопытнаму воку
Ў тусовачнай заўважыць мітусні.
І не таму, што дзесь стаю я збоку,
Ў бывалага тусоўшчыка ў цяні.

Мяне няма тут —
                    вось у гэтым справа,
Самаўлюбёнасцю не хворы я.
Сярод самацікавых — нецікава,
Сям'я без аднадумства — не сям'я.

Таму вачэй няшчырых пазбягаю
І еду да вясковай чысціні,
Да рэчкі,
Луга,
Поля,
Бору,
Гаю,
Дзе лепшыя прайшлі гады і дні.

О горад!

О горад!
Як вулкан, непрадказальны.
На небе сонца,
　　　　　　між дамамі цень.
Твой кожны кут —
　　　　　　у мітусні вакзальнай,
Твой кожны дзень —
　　　　　　нібы апошні дзень.

Выходзіш з дому,
　　　　　　а ці прыйдзеш зноўку?
Даеш у чэрствасць
　　　　　　з жорсткасцю нырца.
Падобны год жыцця
На стометроўку,
Гадзіна ў чэргах —
　　　　　　ка́ра без канца.

І нават ноч —
　　　　　　нярадасны гасцінец,
За вокнамі —
　　　　　　машын сірэны, крык.
Ідуць гады,
　　　　　　ты — гораду чужынец,
Не родны й ён,
　　　　　　хоць да яго прывык.

О горад!
Сябраваць з табой —
Прынука!
І хоць у вёсцы
　　　　　　ўсе мае тылы,

А разбярэшся —
вось якая штука,
І ў горадзе —
Жыцця майго вузлы.

Каб развязаць мне іх,
не хопіць часу,
Патрачу хоць
апошнія гады.
Перапляліся
Пуцявіны нашы
Ў адным напрамку,
пэўна, назаўжды.

Сэрцу падалося

Мне на прыродзе дыхаецца вольна
І сэрцу міла краявіды бачыць.
Я на прыродзе —
Пець і плакаць здольны
Сівых гадоў слязамі, па-дзіцячы.

Яна сваёю шчырасцю святою,
Сваёю беззаганнасцю ад века,
Мяне ўздымае над самі сабою,
Ўва мне мацуе годнасць чалавека.

Я з ёй сваёю шчырасцю таксама…
Я стаў раптоўна,
            бы з зямлёю зросся —
Бяжыць, малому мне,
            насустрач мама,
І я бягу, махаю ёй рукамі —
Эх, зноў нікога…
Сэрцу падалося.

Прыліў-адліў

Далёка я
Ад мора-акіяна,
А што ж штарміць так
лёс неспадзявана?
Прыліў трагедый,
хвалі бед нязваных,
Адліў гадоў,
мне Богам дараваных.

Прыбой душэўных ран
ледзь з ног не валіць,
Вунь непрыемнасці шукаюць,
дзе б прычаліць.
Адліў надзей —
далей, далей а сушы,
І чайкі ў небе,
як памерлых душы,

Пранізліва крычаць,
як страт хвіліны,
І раняць сэрца,
быццам успаміны
Прыліў-адліў
Я ў цэнтры сутыкненняў.
І з кожным днём
жыцця ўсё меней, меней.

І ўсё страшней
прыліўныя накаты,
І з кожным годам —
кожны вал — дзявяты.

А вось адлівы
дні й гады гартаюць
Няўмольны час,
няўмольна сілы таюць.

Зноў новы вал
пагрозліва грукоціць
І на мяне няўхільна
коціць, коціць.
Я на мяжы стыхій
пражыў нямала,
І колькі помню —
штылю не бывала.

Свая чароўнасць

Праменіў небасхіл
блакітным вокам,
І сонейка пяшчоцілася —
Цуд!
Ды хмарнасць пачарнелая здалёку
Знянацку разам з ветрам —
тут як тут.

І вось ужо ўладарыць навальніца,
Між хмараў раптам
грымнуў гром, зароў,
Ды навальніца хутка праімчыцца,
Як і улада ўсіх уладароў.

У навальніц усіх адно —
Раптоўнасць,
Яны — то тут,
то зноўку не відны.
У іх усё-ткі ёсць
свая чароўнасць,
Горш дождж за навальніцу абкладны.

Застоллі

О як люблю я
запрашаць сяброў
У тлум застолляў
з творчых іх запечак,
Дзе пасля трэцяй
закіпае кроў,
І пляшкі спраўна
«не шкадуюць дроў»
У полымя шматтэматычных спрэчак.

І пасля трэцяй —
мы адна сям’я,
Пасля чацвёртай,
нашы сходкі — святы.
Амбіцыёзнасці застольныя і я,
Амаль у рукапашнай —
пасля пятай.

Хоць у канцы
мы творым шуму шмат,
І вольна-творчы
пратакол парушан,
Не абыйсціся нам
без гэтых свят,
Без нашых расслабонаў
І аддушын.

Ганебная хвароба

Сучаснае сяброўства —
без сяброў,
У зносінах —
Бязрадасная радасць,
Ў размовах —
шмат няшчырасці між слоў,
На тварах —
без прычыны нелюбоў,
У поглядах —
затоеная зайздрасць.

Хацеў бы я пачуць
адказ ад іх:
Жыццё шчыруе,
а па кім жалоба?
Найперш б'е зайздрасць
вам самім пад дых…
О зайздрасць чорная
і нелюбоў да ўсіх —
Усіх народаў
І часоў хвароба.

І ўсё ж вядома,
што здавён-даўна,
Пазбаўлены
Ганебнае хваробы,
Хто ў творчасці,
ў жыцці — велічыня,
Сапраўдныя,
Не штучныя асобы.

Сапраўдны сябр —
не мае ён цаны,
Сяброўства з ім —
жыцця ўзнагарода.
Але — быць вінаватым
Без віны —
Гаркоціна,
Далёкая ад мёда.

Я без сяброўства
з пэўнае пары,
Век дажываю
Ў адзіноты процьме.
Я Бога згодны ўзяць
сабе ў сябры,
Ды ён мяне сабе ў сябры
Ці возьме?

Свабода

Свабодзе прысвяціў я
вольныя рулады,
А нада мной —
пералічу наўздых —
Начальнік — то адзін,
то пяты, то — улады,
Калі прызнацца шчыра,
як без іх.

А потым над маёй
свабодаю ўладарыў
Спакусаў незлічоных
цэлы спіс.
Найперш гарэлка — горш
не знойдзеш кары,
Я лез уверх —
яна цягнула ўніз.

Затым — праз грошы сум,
А ці ж дзівос тут нейкі?
Іх у мяне
Ніколі не было.
На хлебе эканоміў,
страсаючы капейкі,
Вышукваў іх,
хоць кажуць, грошы — зло,

Адсутнасць іх у нас —
хвост за сабою цягне,
Бо плодзіць грошай недахоп
Даўгі.

За кошт пазыкаў жыць —
　　　　па вушы жыць у багне
Бязвыйсця,
Уніжэння
І тугі.

Ёсць і яшчэ адна
　　　　пагроза нашай волі,
О, бедныя мужчыны ўсіх часоў!
Ў гісторыі ніхто
　　　　не абмінуў ніколі
Пагрозу гэту,
　　　　што псуе нам кроў.

Што так узносіць нас,
　　　　як казачныя мары,
Каб садануць
　　　　каварствам у спіну —
Дарунак Бога й д’ябла,
Жаночых путаў чары,
Свабоды дух ім ведае цану.

Прыйшоўшы ў гэты свет,
　　　　аб волі марыць кожны,
І ўсё-ткі спатыкаецца не раз.
Свабодным нарадзіцца —
　　　　пры ўсім пры гэтым можна,
А жыць свабодным?
　　　　Я ўжо даў адказ.

Усё ў норме

Гасподзь уплёў мой лёс
у клуб дарог,
Шляхоў зямных
і незямных, магчыма,
Каб разабрацца я,
каб выблытацца мог,
Каб я ў жыццё глядзеў
душы вачыма.

Чым меней
Засталося мне ісці,
Тым болей і далей ісці хачу я.
Чым горш мой слых
мне служыць у жыцці,
Тым вытанчанней болей
сэрца чуе.

Мінулыя гады —
цяпер мой тыл,
Які праменіць шчыра
З маладосці.
Заўважыў я —
чым менш фізічных сіл,
Тым дух мацней
і больш здаровай злосці.

Разблытаў я
клубок дарог даўно,
Не заблудзіўся,
ў лабірынтах лёсу.

Жыццё і ўдачай
              зорыла ў акно,
Й «фігураю» з трох пальцаў
Мне да носу.

Заблытаны й складаны
              лёс быў мой,
Ўсё новае, што будзе,
              ён прыгорне.
І сёння я —
              на фінішнай прамой,
Дыханне,
Пульс
І ціск —
Усё у норме!

Узвышша

Ў свеце гор і пагоркаў
Ёсць многа,
Ды не дадзена нам абмінуць
Найадзінае ўзвышша, з якога,
Можна ў будучыню зазірнуць.

Там, на ім —
Нашы думкі і сэрцы,
І яму кожны сіл шмат аддаў.
Тое ўзвышша мінулым завецца,
Дзе вытокі ўсіх будучых спраў.

Мы захоўваем
Ў сэрцы падзяку
Тым гадам, што прайшлі ў барацьбе.
Вось адкуль можам даць мы адзнаку
Папярэднікам,
Часу
Й сабе.

Слава!

Ты адзін у нас,
Вялікі Божа,
Верай кананічнай,
Зоркай новай.

Праваслаўны я,
Ў Касцёл заходжу
Наталіцца
Беларускай мовай.

Мова беларуская
Няміла
Для Царквы,
Што выклікае скруху.

Каталіцтва
Мову прытуліла —
Слава
Ойчу,
Сыну,
Святадуху!

Дэвіз для ўсіх

Дзёрзкі,
Жорсткі,
Дзелавы,
Прадажны —
Вось ён, часу
нашага партрэт.
Ў гэтым часе —
я такі бадзяжны —
Цесна сэрцу
ў свеце неабсяжным,
Не бязмежны —
для душы сусвет.

Мне бы крылы…
Я зямлю й без крылаў
Абляцеў,
Аб'ехаў
Ўсю яе.
Лёс свой спрытны,
як каня, узмыліў,
А калі крыху ён
Абяссілеў,
Што далей? —
пытанне паўстае.

Што далей?..
Вяртанне да вытокаў! —
Вось дэвіз,
для ўсіх і для мяне.

Як бы хто
ні лётаў найвысока,
А у родны дом
апошніх крокаў,
Ратавальных крокаў
Не міне.

Могілкі…
Туга..
Бацькоў магіла…
Востры боль
дзесяткі год пячэ.
Шмат куды
мяне жыццё насіла…
«Шмат дзе быў я! —
думка апаліла,—
А ў зямлі?..
Не быў я там яшчэ…»

Геній

Ціхі вечар,
Рэчка,
Песні зыкі,
Пах чаромхі,
    велічы пячаць…
Толькі творца,
    талентам вялікі,
Змог гэта ў імгненне аб’яднаць.

А калі
Да гэтых вось імгненняў
Далучыць
Узнёсласць салаўя,
Ды ружовасць неба —
    значыць геній
Тут папрацаваў,
    сцвярджаю я.

Ах, што за цудоўная карціна!
Вунь з-за лесу
    выткнуў месяц рог
Й заміргалі зорачкі нявінна —
О! Дык вось хто гэты геній —
Бог!

Амаль рэквіем

О бедныя вы,
будучыні дзеці!
Вас зрабаваў
Тхнічна-жорсткі час…
Але ж былі яшчэ
на гэтым свеце
Жывыя казкі,
зніклыя да вас.

Жывыя казкі —
матылькі-вясёлкі
Былі, як краскі
у блакіце дзён.
Ўзляталі з пальцаў
Божыя кароўкі,
Хрушчоў паважных
чуўся барытон.

Стракозы
У паветры рух спынялі,
Затым знікалі
ў адзін міг з вачэй
А летам, як загадкава спявалі
Цыкады ў цемры
сцішаных начэй.

Яны падпарадкоўваліся музе,
Што ім дала Прырода
Альбо Бог.

А як з запалам
		конікі на лузе,
Бы акрабаты,
Пстрыкалі з-пад ног.

А колькі птушак…
		Спеваў іх не чутна,
Усіх перамалоў
		бяздушны век.
І сонца пазірае
		вокам мутным,
Як ён усё знішчае,
Чалавек.

Вы, ўросшыя ў экраны інтэрнэта,
Ужо не дзеці,
		а рабы яго.
Знямелай пусткай
		робіцца планета —
Яно і чалавецтва —
		хто каго?

Пустым
Й не свята месца не бывае,
Нясвятасць
Дапінае ў кожны кут.
Прырода гіне,
		ўсё з яе знікае,
А жорсткасць і бяздушша —
Тут як тут.

2017 г.

Экран

Сяджу ў вагоне поезда,
	акно, нібы экран,
Мяняюцца на ім,
	карціны і сюжэты
Даволі сумныя,
	хоць тузані стоп-кран,
Ды новы «фільм»
	такі ж будзе, як гэты.

Лясы, палі, лугі,
	канца не бачна ім,
Пасёлкі, вёскі, рэчкі,
	слупы, нібыта спіцы…
Такое ўражанне,
	як быццам мы стаім,
А міма нас
	кудысьці ўсё імчыцца.

Такое вось уражанне…
А ёсць яшчэ адно —
Усё заканчваецца,
	позна альбо рана.
Жыццё імклівае,
	таксама, як кіно,
Сачыць ледзь паспяваеш
За экранам.

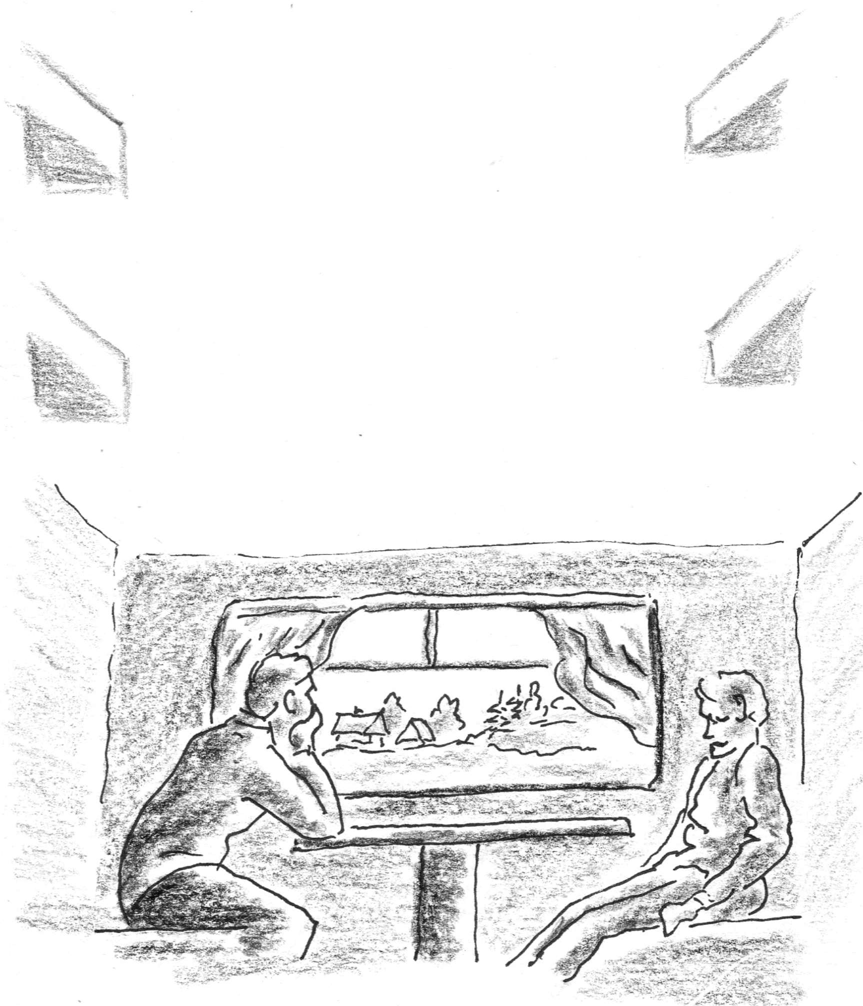

Утульнасць

Я ў неба зорнае гляджу —
ў таемнасць гэту,
І адчуваю еднасць з невядомым,
Дзе зорка кожная,
нібы акно сусвету,
А за акном за кожным —
хтосьці дома.

І мне здаецца —
нехта назірае
Адтуль за мной —
ўзаемна і удзячна.
І хатка на Зямлі,
мая старая,
З запаленым акном
камусьці бачна.

І мне ад думкі гэтае утульна —
Ў бязмежнасці я ў цэнтры,
а не з краю.
Сусвет вялікі —
дзіўны дом агульны.
Я зоркам ветліва
рукой махаю.

Светаўспрыманне

У маім стане пазайздросціш болю,
Якога лёс
Пакуль што не прыдумаў,
Бо тое, што было
          яго ніколі
Не пераўзыйдзе
          час пакут і сумаў.

Што меў я за душой,
          з душою разам,
Пад гмахам незваротных страт
Счарнела.
А тое, што туды усе мы ляжам —
Кагосьці суцяшала альбо грэла?

Абстрактнасць думак
          грэе нас часова,
Салодкі сон —
          ды прыйдзе прачынанне.
Бязлітасна рэальнасць і сурова
Мяняе наша светаўспрыманне.

Люстэрка

Карысна паглядзецца
ў люстра часу,
Не бойцеся —
люстэрка не крывое.
Яно спаўна праявіць
сутнасць нашу
І не дадасць нам
зло й дабро чужое.

У люстры часу —
лёсаў нашых хвалі,
То ўверх, то ўніз —
мы ім па-свойму спадчым.
Калі ў пясок
мы галаву хавалі,
Замест яе
Другое месца бачым.

Ў жыцці мы вытыркаем
спраў параднасць,
Наш, гонару мундзір —
на нас прылюдна.
Але й памкненняў нашых
Непрыгляднасць
Ў люстэрку часу
знойдзем мы паўсюдна.

Душы усмешку
й жорсткасці грымасу
Мы клалі
Ў завірусе дзён на шалі.

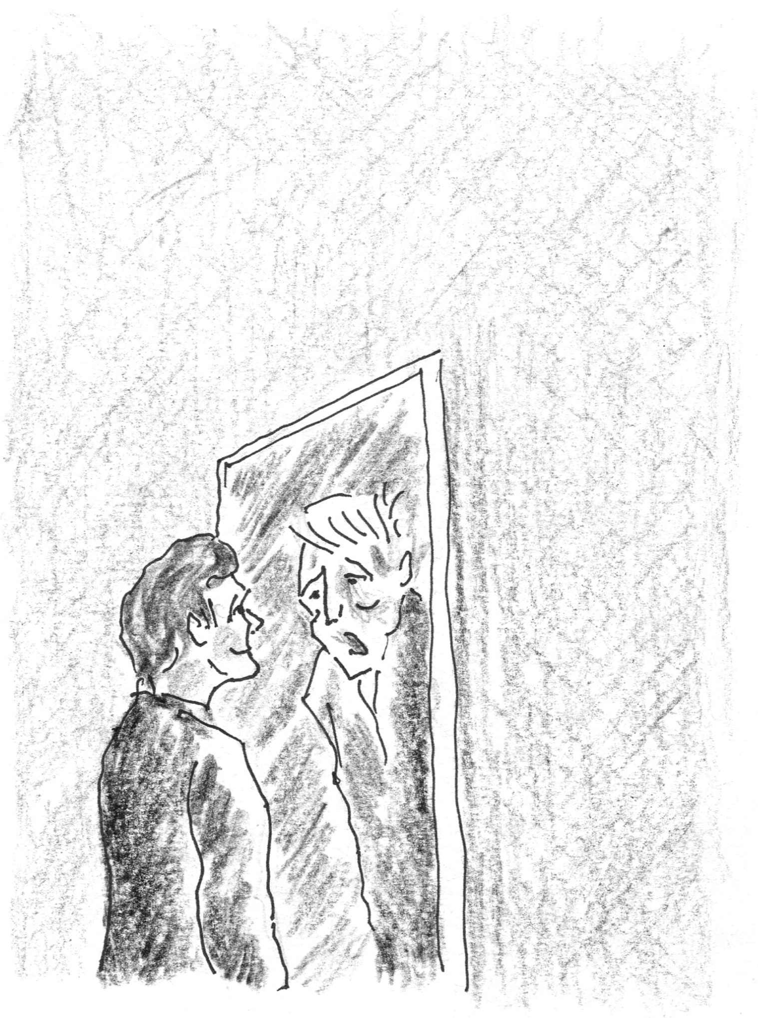

О, каб мы зазіралі
ў люстра часу,
У нейкі час
сябе б там не пазналі.

Прыйшлі мы не святымі
ў свет наш Боскі.
І ўсё-ткі сэрца
святасцю жывое…
Папраўце на хаду
хаця б прычоскі —
Не бойцеся,
Люстэрка не крывое.

Небарака

Адзін шпачок застаўся на зіму,
Магчыма, прыхварэў у час адлёту.
Тут, з вераб'ямі, весялей яму
У час зімы перачакаць мярзлоту.

Такое не аднойчы ўжо было —
Шпак ад сваіх — не-не — ды адбіваўся.
Мароз трашчаў,
Вакол мяло, гуло,
А чорны камячок з зімой змагаўся.

Даводзілася кожны дзень туды,
Дзе ён, гасцінец ратавальны несці,
Толькі б мароз не нарабіў бяды,
Толькі б было што бедалагу есці.

Вось так і зімавалі — ён і я,
Ды ён пакутваў болей, небарака.
Прыход вясны чакаў я удвая —
І за сябе, і ўсё-ткі больш за шпáка.

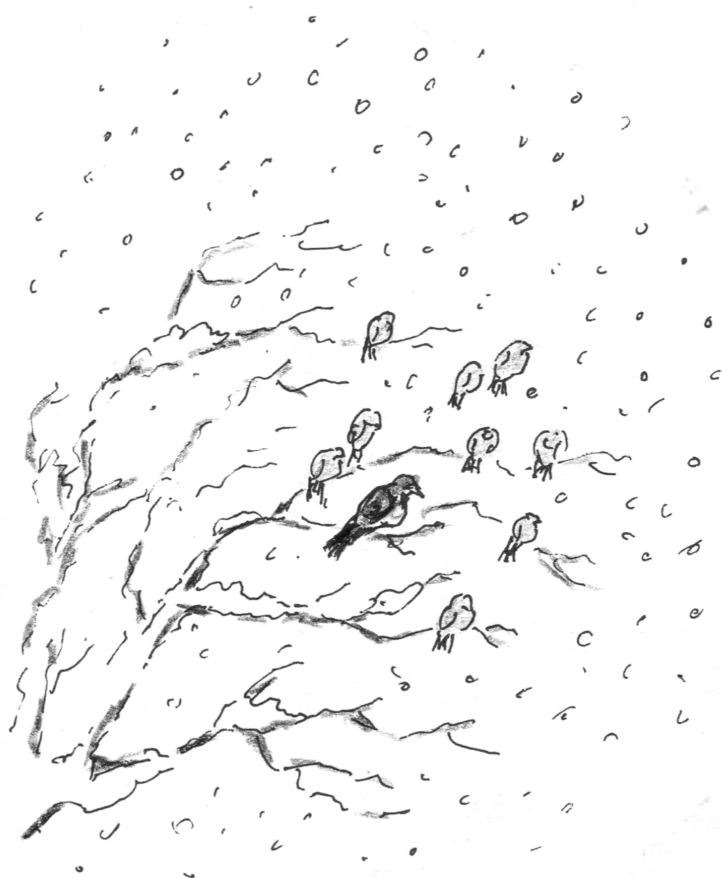

30-га (бяс)снежня

Час і жыве, і крочыць незалежна,
Ніхто яго спыніць не зможа руху.
За вокнамі трыццатага (бяс)снежня,
А снегу і зімы у нас — ні духу.

Туман учора,
Сёння дождж слязлівы,
Няўтульнасць і пахмурнасць невясёлая.
Плюс пяць тэмпература, як на дзіва,
Зямля, як дзеўка на панэлі, голая.

На носе Новы Год,
За ім — Каляды,
Недаспадобы ўсім такія зімы.
А птушкі і бяздомнікі ўсе рады,
І вельмі рады я за іх і з імі.

30.12.2017

Тут і там

Бадай, што не было
            такога дня,
Каб думкі мне
            не апалілі сэрца.
Я памяццю
Хінуся да каня,
Душа нязменна
            да яго хінецца.

І чым далей я
            ад тае пары,
Выразней бачу
            ў сваім лёсе коней.
Яны —
Маёй душы уладары,
Ўладараць непахісна
            ў ёй і сёння.

Шэсцьдзесят год —
            нямалыя гады,
Што час ад сёння
            ў маладосць гартае.
Яднанне нашых душаў —
Назаўжды,
Любоў да коней
            ува мне — святая.

І мне шкада
            круты сучасны час,
Які далей
Ад шчырых душаў крочыць,

І маладых,
І інтэрнэтных вас,
Вас, хто каню
не зазірне у вочы.

І мне не вельмі
ўтульна сёння тут,
Я адхінаю
Новы час бяздушны.
Там коні —
незвычайны шчыры цуд,
Утульнасць там
і дзіўны пах канюшні.

Даражэй за ўсё

Прылічваць да святых
каго заўгодна можна
Й маліцца на абжытыя куты.
Галоўнае, не тых,
хто калісь жыў бязбожна,
Не трэба нам
Такі нэасвяты.

Хай Покрывам святым
глядзяць на нас іконы,
Кліч, Вера,
праз святой Царквы парог.
Не будзем закранаць
царкоўныя каноны,
Пад імі мы,
над імі — вечны Бог.

Мы з да й,
паслякастрычніцкага часу,
Хоць круць, хоць верць,
у нас агульны ген.
І памятае ён
кіраўнікоў іканастасы,
І чуе подых лепшых перамен.

Пайшлі даўно ў нябыт
так званыя святыя,
Мы іншыя ўжо,
ды і іншы час.
І дзіўна, што ў жыцці
сучасным настальгія

Хоць зрэдку,
          але ўсё ж палоніць нас.

Святых мы настваралі
          у час, на волю бедны
Ды штось было
          святое сапраўды —
У чалавечнасць вера,
          душ чалавечых еднасць,
Цанілі даражэй за ўсё тады.

Без крылаў у душы
          не можа жыць ніводзін,
Акрыленасць вышэй за ўсё цаню.
Святое ў душы нам
          заклаў Гасподзь з народзін,
Не даць бы згаснуць
          гэтаму агню.

Адзіная просьба

Ты сведка, літасцівы Бог,
Як я шмат год таму,
Ў жыццё пераступіў парог
І ўсё аддаў яму.

І нават на зыходзе сіл
І ў самы бедны час,
Ў цябе нічога не прасіў,
Каб цень не ўзнік між нас.

*

Час кіруе надзеі усе
              пад адхон,
Не шкадуе
Нічога й нікога
Парушаю напісаны
              мной жа закон
І звяртаюся
З просьбай да Бога.

Пахаваў шмат я родных
              і блізкіх сваіх,
Стратаў боль
              назаўжды ў маім лёсе.
Бачыў я, як балюча,
              ў пакутах якіх,
Паміраць ім усім
Давялося.

Колькі гора глынулі
яны пры жыцці
І ў вайну,
І ў гады сацзастою.
Перад смерцю хоць
ім бы палёгку знайсці
І памерці
Ў абдымках спакою.

Не, бязлітасны хтосьці
ім вынес прысуд,
Ці ж патрэбныя мукі ім тыя?
Толькі мама і тата
пазбеглі пакут
І памерлі у сне,
як святыя.

Вось і мне бы памерці
з усмешкай у сне,
Пад крылом няўміручае казкі.
Паспрыяй, Божа мілы,
у гэтым і мне,
Калі я заслужыў тваёй ласкі.

Удзячнасць і абразы

Паклон табе, Гасподзь —
ты мне даеш магчымасць,
Падтрымліваць жывёлінак і птах,
Чый горкі лёс штодня
у сэрца прад вачыма,
Чый боль штодня
крычыць у іх вачах.

Дзялюся з імі я
«багаццем» захудалым,
Я не шкадую
Сіл сваіх і трат.
Ад іх я адчуваў
удзячнасці нямала,
А ад людзей пачуў
абразы шмат.

Марозам аж за дваццаць,
бязлітасным, знішчальным,
Я, перад тым, як есці,
Іх кармлю.
Мяне суседзі, пэўна, ужо
лічаць ненармальным
І шыкаюць мне ўслед,
а я цярплю.

Эх, гэтую б магчымасць,
якую сёння маю,
Ды мець бы мне
калісьці, маладым!

Я да бацькоў, бывала,
заскочу, завітаю,
Ды падтрымаць іх
не было мне чым.

Апошняе ім нёс,
страсаў усе капейкі,
Выкручваўся, як можна,
шмат гадоў.
Ці тваражок ім нёс,
альбо масол там нейкі,
Ды зверху клаў
ахапак цёплых слоў…

Я зноў іду да тых,
вядзёны сэрцам чулым,
Чыё жыццё пастаўлена на кон.
Бяздомнічкаў кармлю,
а думкамі ў мінулым —
Эх, дажылі б бацькі
да гэтых дзён.

Адвечная загадка

Жыццё — загадкавасць такая,
Непрадказальнасцю палоніць.
Яно ўздымае, апускае,
То спыніць, то — уперад гоніць.

То сябар лепшы, закадычны,
То сабутыліць, то цвярозіць,
То так па мызе зубатычне,
Што крыўды боль душу марозіць.

То ўзбагачае нас духоўна,
То матэр’яльна абязгрошыць,
То дорыць спадзяванак поўна,
То безнадзейнасцю пустошыць.

То прыпяшчоціць нас спачатку,
Затым аттуліць неласкава.
Жыццё — адвечная загадка,
І з гэтым я жыву цікава.

Ці не з сябе партрэт?

Адзін знаёмы мой
так апісаў дурнога,
Ў яго душу, ў паводзіны
зварганіў падарожжа,
Нармальны чалавек
падобнага нічога
І ні адчуць,
ні апісаць не можа.

Адкуль, падумаў я,
ўсе тонкасці знаёмы
Загадкава-псіхічнай,
недаступнай нам натуры?
За дурня каб казаць,
пэўна, трэба самому
Пабыць-пажыць
У гэтай самай скуры.

Год сабакі

Год сабакі наступіў,
А колькі вас
Напладзілі мы бяздомных?
Мы — не час.

П’ём за вас
За вас закусваем усмак —
Сыта-п’яных
Не хвалюе лёс сабак.

На абразы у людзей
Сабачы нюх:
— У-у, сабака!..
А сабака ж лепшы друг.

Павучыцца б у сабакі
Нам адданасці
І сяброўству,
Й дзеля нас —
Самаахвярнасці.

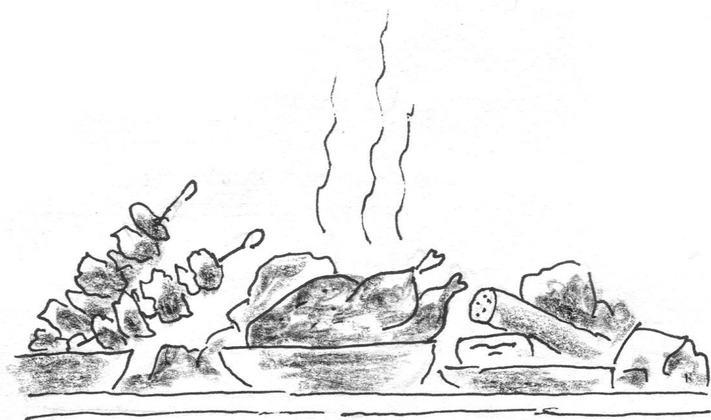
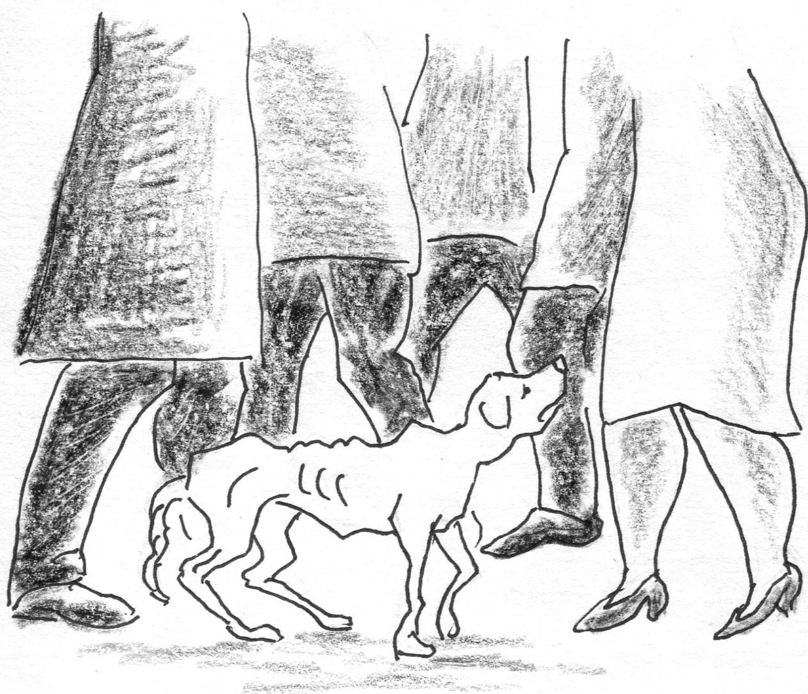

Не мінайце

Не мінайце маё адзіноцтва
Ўладкаванасцю лёсу свайго.
Не пазбегнуць нікому сіроцтва
І халоднай назолы яго.

Чаша радасцей
будзе ўсё-роўна
Хутка выпіта намі —
Да дна.
Ўсё што мелі,
Губляем раптоўна,
Адзінота — вось вынік! — яна.

Для сумеснага
з роднымі ўзлёта
І палёту —
Ў жыцці толькі міг.
Хто за тымі дзвярмі? Адзінота?
Не мінайце,
Пастукайце ў іх.

У новых умовах

Жыці мушу я ў новых умовах,
У рэалій жыцця па абцасам.
І вакол больш
людзей выпадковых,
Чым правераных
«соллю» і часам.

Іх, надзейных,
Правераных — мала,
Гэта — лёсу дарунак бясцэнны.
З кім з’еў солі пуды,
іх не стала,
Ім ніколі не будзе замены.

Што ж датычыцца
новых знаёмых,
Тут зусім празаічная справа:
Што у іх за душой —
Невядома,
Што ўва мне —
ім зусім не цікава.

Імгненнасць часу

Каб адчуць, як імкліва
маланкавіць час,
Трэба ад мітусні
Разагнуцца,
Трэба могілкі продкаў
наведаць хоць раз,
І удумліва,
Шчыра жахнуцца.

Толькі тут, дзе, здаецца,
застыў кожны міг,
Адчуваеш
Шалёнасці часу.
Ён пранёсся над лёсамі,
выкрасліў іх,
Ён імчыць і праз
прывіднасць нашу.

Толькі тут летапісец
засмучаных дат,
Жыў… Памёр…
У імгненне гартае.
Ён — уперад ні кроку,
вяртае назад,
Ён — і кат наш,
і памяць святая.

Вунь стары пахаваны,
а быў малады,
Малады ж —
Састарэў у магіле.

1896 - 1975
1870 - 1941
1911 - 1999

Ну а колькі дзяцей
паглынулі клады,
Колькі тут
Пакаленняў-імгненняў!

Час імчыць —
нам здаецца стаіць
Ці паўзе —
Дзень прайшоў,
будзе новы нязменна.
Хоць з жыцця адыходзім
мы ўсе па чарзе,
Паступова —
І ўсё-ткі — імгненна.

Злучок

Заканчваю пісаць я
　　　　том дзевяты —
Са мной маіх бяссонніц абярэг.
Вакол нямых сцяна,
　　　　іх зубы сцяты,
Ёсць я ці не?
Маўчыць натоўп калег.

Сказаць па-праўдзе,
　　　　не для іх пішу я,
Хоць быў бы рады іх увазе я.
Час кожнага паэта
　　　　голас чуе
І шматгалоссе —
　　　　мы адна сям'я.

І крыўдна,
Што мы кожны паасобку,
Сяброў падтрымка —
　　　　творчых сіл штуршок.
І чым між кожным творцам
　　　　ставіць кропку,
Няхай нас лепей
　　　　звязвае злучок.

Вера

Калі я не ўзлячу,
Нібы падранак,
Ўздымі мяне з зямлі
Сваім крылом.

Я стану ноччу
Позна альбо рана,
Ты нада мною
Узыйдзі святлом.

Калі маім
Задумкам і намерам
Не суджана трапляць
У рытм падзей,

Змагайся і рабі
Што можаш, вера,
Не пакідай жыцця,
Мацуй людзей.

Зямля мая адзіная

Мой родны край,
зямля мая адзіная,
Са мной заўжды,
як у чароўным сне.
Усё, што я заву
сваёй Радзімаю,
Усё, у чым я ўвесь
і што ўва мне.

Чым я і ўзнагароджаны,
І ўражаны,
Й пераканаíы ў чым —
на тым стаю.
Усім табе,
мой краю, абавязаны,
Прабач мне
запазычанасць маю.

Алюр

О як хацеў бы гэтага не чуць.
Ды чую за сабой азарт пагоні.
І з-пад падковаў часу іскры — жуць!
І ноч да воч, як пісталет да скроні.

Я вырываўся ўперад што ні раз,
Вось-вось і стане ціха за спіною.
Але губляўся сіл маіх запас
І з новай моцай гнаў алюр за мною.

О як складана —
Ўсё ў сядле, ў сядле,
Адчайна лёс мой па жыцці галопіць.
Я спералзі пакуль…
Пакуль, але
На колькі сіл маіх астатніх хопіць?

Пытанні

Якое найскладанае пытанне?
Складана на якое даць адказ.
Напрыклад:
Што ўкладаем мы ў каханне?
І што ў адказ яно ўкладае ў нас?

Што для жыцця жыццё
без жыццямэты?
І што за мэта без агню жыцця?
Якія нераскрытыя сакрэты
Ў адказах без сакрэту раскрыцця?

Ў пытаннях гэтых шмат і правакацый,
Прысутнічае тут і штучны цэнз —
Абаранілі мноства дысертацый,
Выкручваючы ў словах стыль і сэнс.

Пытанняў шмат задаў
і стала сумна,
Ды плюньце вы на вопыты мае.
Пытанні трэба задаваць разумна,
Каб разумеў і той, хто задае.

Спіраль

Мне у маленстве думку ўклалі,
Не, не да сэрца, да вушэй:
Жыццё імкнецца па спіралі —
Віток — вышэй,
Віток — вышэй.

Пазней і сэрца сэнс адчула
Тых слоў, гукаючых здалёк.
Жыццё свядома і прачула
Рабіла за вітком віток.

І гэтак шмат гадоў руплівых,
Уверх імкнуўся, як ніхто.
О колькі іх, віткоў шчаслівых —
Віток!
Віток…
Віто-о…
Віто-о-о…

Адкрыў я раптам на спіралі
Звышнепрыемнасці сюрпрыз:
Мне ж у маленстве не сказалі,
Што прывядзе спіраль уніз.

Думкі

О думкі!
Вы́, як жабракі з кійком
Вакол мяне…
Чым вас магу адорыць?
Я бы ад вас і сам
сыйшоў тайком,
Каб толькі з вамі
ўпотай не гуторыць.

Дык не! Куды шнурую я,
Туды і вы —
Перажыванні,
Развažанні,
Тэмы.
На хворую
З здаровай галавы
Шматлікія піхаеце праблемы.

А як было калісьці, —
мой ты Бог!
Агонь быў у маіх
і ў вашых жылах.
Імчалі ўдалеч вы
з апошніх ног —
І вы, і я —
мы лёталі на крылах.

Не, не патрэбен быў
вам мой дагляд,
Вам, неасушных,
хмельных думак чаркі.

Былі вы, як
празрысты далягляд —
Нідзе ні аблачынкі
і ні хмаркі.

Перакруціў,
Перамагаў нас час
І перапоўніў
ціхім сумам сэрца.
Я сёння —
Пазбягаю, думкі, вас,
Але ад вас ужо
нідзе не дзецца.

Прыгажуня і пачвара

З іх шлюбу
Дзівіліся вёскі наўкола
Алена была
Брыдкаватая знешне.
Затое —
На зайздрасць астатнім Мікола,
Такі ўжо прыгожы,
А ўнутраны грэшны.

І ўсё ж адгуло,
Так ці гэтак вяселле,
І «горка» было,
Пэўна, ноччу салодка.
Ды колькі ні пі,
А надыдзе пахмелле —
І ладзяць жыццё
Малады і малодка.

Алена руплівая —
Зранку да ночы,
Ласкавая,
Нібы малое цялятка.
Лагодзіць Міколу
Угодліва ў вочы,
Сям'і прысвячае сябе
Без астатку.

Да сонца устаць,
Позна легчы ёй рупіць,
На працу і з працы —
Дадому нязменна.

Дзе трэба,
Дзе й не,
А свякрусе саступіць
І мамай яе называе
Алена.

Міколу сям’я хвалявала,
Ды мала.
Быў ёй процілегласцю —
Увачавідкі,
Яна — прыгажосцю
Унутранай ззяла,
А ён, прыгажун,
Выглядаў побач
Брыдка.

Ды й слова на вочы
Ёй крыўднае кіне,
Бывалі абразы,
Нярэдка — папрокі.
А сам —
Нібы той манекен
На вітрыне,
Ад люстра ні кроку,
Стаіць рукі ў бокі.

Каб ёй паказаць,
Хто галоўны, ён гыркаў,
Яна — ўся ў сямейным парадку
І працы.
Няпростая справа —
Двух лёсаў прыцірка,
Тым больш, калі знешне
Ім цяжка раўняцца.

Калі адсалодзіўся
Месяц мядовы,
Бацькі да Міколы
Падселі без злосці:
— Сынок,
Ты з Аленай сябе параўноўвай,
Далёка табе
Да яе прыгажосці…

Упэўнены —
Прыйдзе яна да парадку
Ў адносінах
Гэта сямейная пара.
А ў вёсках завуць іх цяпер
Ўціхамятку,
Без злосці, але —
Прыгажуня й пачвара.

Між імі

Ўсе творы з душы
на паперу ляглі
(Што мог я рабіў у жыцці)
Як зерне, якое павінна з зямлі
Для будучыні прарасці.

Хоць я дажываю,
Надзея жыве —
Наперадзе шмат гучных дат,
Бо столькі задумак яшчэ ў галаве,
Ды й тэм забароненых шмат.

Душа забаронаў не ведае.
Не!
А розум? Спытайце ў яго.
Няпроста між імі
выкручвацца мне,
Паэзіі ж горай таго.

Суддзі

Ці ёсць хто ў свеце
Непадсудны з нас?
Ха-ха!
Якое смешнае пытанне.
Мы ўсе!
Усе судзімыя, й не раз,
Жыццё не толькі свята —
Й пакаранне.

Вялікі дар
Падараваны нам,
І небяспечны падарунак —
Слова!
Мы на жыцця анкету
Столькі плям
Набрудзілі —
Няхай і выпадкова.

Спачатку было слова —
Гэта так.
Адораны з нас кожны
Гэтым цудам.
Ды так
Мы карыстацца сталі ім,
Вялікім цудам (не сваім)
Сваім.
Што слова стала
Нашым самасудам.

Ёсць словы —
Труцяць лёсы, нібы чад,
Ёсць брудныя,
Як па зубахануча.

Страшней любых учынкаў
Словы — яд,
Бязлітасна нас раняць
І балюча.

Спрадвек уласны
Нашых слоў запас,
Павага да яго
Ці непавага,
На суд публічны
Выстаўляюць нас —
І нашы суддзі —
Самі,
Людзі,
Час.

Шчасця шмат мы маем

Многа было шчасця,
ды яго лічылі
За будзённасць часу,
што цячэ звычайна.
Шчасця шмат мы мелі,
ды яго ўспрымалі,
Як зіму і лета,
нібы дні і ночы
У клопатах штодзёння,
ў мітусні жыццёвай.
Сёння бачу маму,
сёння тату бачу,
Хіба ж гэта дзіва?
Й заўтра гэта будзе.
І не толькі заўтра,
а штодня, заўсёды.
І браты з сястрою,
што ні дзень — у сіле,
Што ні дзень — жывыя —
Добры дзень! Дабранач!
Можна сустракацца,
Тэлефанавацца.
Хоць штодня, хоць болей,
Хоць у дзень святочны,
нават без нагоды —
Гэта ж вельмі проста,
ўсё ад нас залежыць,
Шмат сустрэч вясёлых,
шумных шмат застолляў.
Хіба ж гэта шчасце?
Хто аб гэтым думаў?

А жыццё, хоць дзіва,
ды яно — не свята —
Ў кожнага свой клопат,
і сям'я, і дзеці,
І жылі складана,
так, як выпадала
І ўсё бліжай, бліжай
да мяжы жалобнай
Пра якую думаць
сэрцы не хацелі
Ад якой употай
душы халадзелі.

*

Час свой скарысталі
ўсе мы — так ці гэтак,
Былі мама, тата,
Ў іх аж дзевяць дзетак.
Усяго хапала
ў кожным нашым лёсе
І бяды нямала
зведаць давялося.
Гора гаравалі,
ды адно аднога
Духам мацавалі
з дапамогай Бога.
Неяк нечакана
старасць завітала
Час прыйшоў складаны —
і бацькоў не стала.
А за імі «роем»,
хутка без затрымкі,
І браты з сястрою —
вось вам і «дажынкі».

Сонца стала чорным
праз такія страты —
І не ўбачыць маму,
і не ўбачыць тату
Ні пачуць, ні убачыць
родных не удасца,
Сустракацца з імі —
колькі было шчасця!

*

Ёсць у сэрцы мара,
ёсць ў думках мэта,
Ёсць душы узнёсласць —
ці ж не шчасце гэта?
Цяжкасці адолеў,
перамог напасці,
Ты жыццю патрэбен —
ці ж гэта не шчасце?
Ты патрэбен людзям,
й да людзей патрэба,
Шчасце бачыць сонца,
шчасце бачыць неба.
Шчасце ў сіле крочыць
па зямлі-матулі,
Шчасце іншых чуці
й каб цябе пачулі.

Святло

О-о! Няпроста ісці па жыцці,
Пажадана —
Не проста ісці,
Сэнс жыцця — не губляць, а знаходзіць,
Мэта мэтаў —
Сябе ў ім знайсці.

Лёгка есці і піць за сталом,
Трэба мужнасць ісці напралом
Да вяршыні —
Хай недасягальнай,
Сцены цяжкасцяў.
«Мацаць» ілбом.

Вунь, святло за апошняй сцяной,
А жыццё?
А жыццё за спіной.
Каб убачыць святло сярод ночы,
Плоцім мы дарагою цаной.

Свядома даў дарогу

Не-не, ды і святы
з прамой дарогі зверне
Не варта без разбору
нам дакараць яго.
Трапляецца, хоць зрэдзь,
святой няпраўды зерне
У творах, што выходзяць
і з-пад пяра майго.

Няпраўды зыбкі цень
вам зрок не намазоліў,
Бо тыя, хто чытаў,
адчуюць, хоць «не ў лоб»,
Ў радках і між радкоў
а ісціны тут болей,
І колькі б не было —
яе ўсё ж недахоп.

Чарговы том пішу,
дзевяты — дзякуй Богу,
І праўды светлы сэнс
кладу ў радкі і між.
Святой няпраўдзе я
у творы даў дарогу,
Каб толькі на галоўным
не быў пастаўлен крыж.

Мудрасць вякоў

Дзіўная рэч —
            нібы прывіды-здані,
Ў век дваццаць першы
            прыйшлі праз вякі,
Каб запаліцца
            у цемры, ў тумане
«Вочы» пра-продкаўшчыны —
Маякі.

Буры
І дзевяцібальныя хвалі,
Горы шалёнай,
            закіплай вады —
А маякі
Шлях для ўсіх асвятлялі,
Колькі яны
За вякі ўратавалі
Вас, мараходы,
            ад гіблай бяды!

Сёння —
Касмічная сувязь, радары —
Вочы і вушы,
            паўсюдна, лічы.
А маякі,
Нібы светлыя мары
Свецяць і свецяць
            бяссонна ў начы.

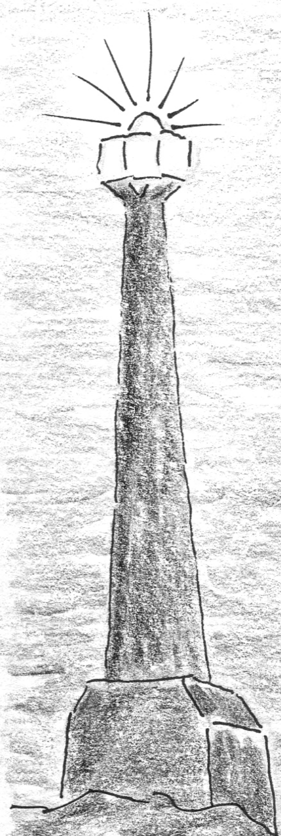
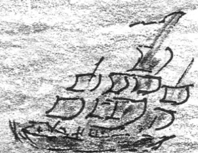

Свеціць маяк,
ды і душы ён грэе,
І не спяшаецца
выйсці ў запас.
Што б ні казалі —
святло не старэе
Нават і ў самы
«прасунуты» час.

Вось і ў паэзіі,
ў творчасці кожнай,
Пераклікаецца мудрасць вякоў —
Можна быць талентам,
лепшым быць можна,
Ўсё ж не абыдземся
Без «маякоў».

Нам яны свецяць
святлом небывалым,
Веліччу лёсаў
вядуць за сабой,
Каб абыйшлі мы
бяздарнасці скалы,
Каб не разбіў нас
аб рыфы прыбой.

Другое дно

Няпісаны закон
жыве між нас адвеку,
Што ёсць такі закон,
у сведкі клічу неба.
Ён асабліва сёння
вядомы чалавеку:
Каму не трэба мы —
і тыя нам не трэба.

Што можа горшым быць?
Замкнулася тут кола.
У кожнага ў душы —
у гонар «я» малебен
Ўзаеманепатрэбных,
хоць пруд прудзі, наўкола,
Бо кожны толькі сам
сабе ў жыцці патрэбен.

Хвароба ўсіх хвароб —
сцвярджаю я адказна,
Пануе сярод нас,
карае ўсіх сурова.
У творчае сям'і
відаць найбольш выразна
Ўзаеманепатрэбнасць,
а гэта — тупіковасць.

Не дапамогуць нам
ні штучныя старанні,
Не пабратаюць нас,
разрозненых, гады.

А што каб адмяніць
               ўсе прэміі і званні,
Магчыма, гэта б нас
               палепшыла тады.

Балюча назіраць
               за сціснутымі намі,
Дыягназ, ён адзін —
               адзін на ўсіх даўно:
У кожнага ёсць свой
               запазухаю камень,
На жаль, нямала душ,
               дзе ёсць другое дно.

Выключэнне

О не дай Бог,
Каб я радзіўся
Ў сучаснасці, з якой знаем.
Ні з кім я, пэўна б, не жаніўся,
Так і памёр бы бабылём.

Аб густу спрэчак не бывае,
Пра густ мы нечы — ні гу-гу.
Ўсё ж ён на лёсы уплывае,
На мой —
У першую чаргу.

Мне сёння густы вочы коляць,
Хоць не расплюшчвайся —
Мой Бог!
Гляджу я на дзяўчат,
На моладзь —
Каго б я ў жонкі выбраць мог?

Каго б я выбраць мог?
Нікога!
Хоць іх раскручвай на ўсе сто.
Яны не вабяць і старога
Сваёю штучнасцю.
Ніхто!

І мне сумуецца употай,
І я вяртаюся цішком
Да тых часоў,
Дзяўчат-пяшчоцін,
Прывабных —
Кроў — эх! — з малаком.

Глядзець на іх —
Не наглядзецца,
Так замілоўваюць душу.
І кожная пяшчоціць сэрца —
Той успамін, як скарб нашу.

Ёсць сёння моладзь —
Заглядзенне,
Хто упрыгожыць сумны баль.
І ўсё ж яны,
Як выключэнне
З агульных правілаў, на жаль.

Пад пыл архіўны

Пайду з жыцця нікім незразумелы
І нават не прачытаны нікім
А я ж хацеў ляцець
над светам цэлым,
Калі ўжо ні над ім,
дык побач з ім.

А я сыйду ў нябыт
пад пыл архіўны,
Не закрануўшы сэрца нічыйго.
Час наступіў на мой
намер наіўны
І нават ногі выцер аб яго.

Чытаць сябе нікога не няволю,
За шчасце ж палічу, без гучных слоў,
Калі чытач хоць тысячную долю
Ўсё ж прачытае
з дзевяці тамоў.

Паэмы
2017–2018

Незабудка

Абступіла моладзь дзеда,
Ўсе па слову — і бяседа
Паміж іх распачалася,
Пра падзеі ў нашым ча́се.
Але большасць вельмі жыва
Чуць хацела асабліва,
Як жылі-былі раней
Ці, як кажа дзед — даўней.
Ім пра паншчыну й пра пана
Дзед распавядаў старанна,
Пра калгасы, пра вайну —
Пра сівую даўніну.
Хтосьці з хлопцаў,
Як на ліха,
Запытаўся ў дзеда ціха:
— Вы з сівой далечыні,
Без сям'і і без радні…
Калі можна,
Ў чым тут справа,
Адкажыце — нам цікава.
Адказаў дзед не адразу,
Глянуў на хлапца-пралазу,
Заглыбіўся ва ўспаміны
Нібы той гусляр былінны,
Быццам ключ вышукваў годны
Ад шуфляды неабходнай.
Потым зацягнуўся дымам
І з таемным успамінам
Павярнуўся да цікаўных:
— Вось што, хлопчыкі!

Забаўных
І трагічных год нямала
Мая памяць захавала.
Я ж вам раскажу пра тое,
Што было…
Не, не са мною,
А з другім, такім, як я.
Спадзяюся, што мая
Памяць захавала штосьці
З той далёкай маладосці.
Слухайце — агучу думкі,
Гэта праўда,
Не прыдумкі.

*

Перад Богаўгодным святам
Ўсе — і хлопцы, і дзяўчаты,
І жанкі, і мужыкі,
Ў варажбе наб'юць аскому,
А затым, набыўшы стому,
Кладучыся спаць,
Употай,
З спадзяваннем і пяшчотай
Ў сне такое ўбачыць хочуць,
Каб пасля сканчэння ночы
Тое ўсё, у кожным лёсе
Без адкладвання збылося.
Ў ноч перад Калядамі
Сны загадваць рады мы.

*

Быў Якім высокі, зграбны
І душэўны, і прывабны,
Сінявокі, светла-русы,
Як і ўсе мы, беларусы.

Ён ўкладваўся ў пасцелі —
Ў цемру мары паляцелі:
«Эх, прыснілася б мне ноччу
Тая, у каторай вочы
Прыгажэй, чым зоркі ў небе
Вось такую жонку мне бы!
Каб была, як фея з казкі,
Каб зайздросцілі ёй краскі,
Каб заўсёды, дзе ні ступіць,
І ў мароз вясна наступіць
Ад дзявочае пяшчоты…
Марыў так Якім употай.
І хлапец, як, пэўна, кожны,
Агарнуўся сном трывожным.

*

У другой няблізкай вёсцы,
Ўпотай марылася Зосьцы
Каб у лёс яе дзявочы
Хлопец завітаў высокі,
Светла-русы, сінявокі,
І прывабны, і гарачы,
Той, каго у сне убачыць…
Мары прадсвяточныя,
Хлопцаў і дзявочыя,
Пэўна што, не без прычыны
Супадаюць нейкім чынам.

*

І прыснілася Якіму
(Без агню не будзе дыму)
Тая, нібы фея з казкі,
Прад якой на лузе краскі
Застываюць трапятліва,

На якую, як на дзіва,
З блакіту-бязадонніка
Пазірае сонейка.
І дзяўчына-таямніца
Сніцца…
А калі не сніцца?
А калі жывая недзе?..
Вунь яна, ідзе па снезе
У сукенцы, басанога,
Кліча, просіць дапамогі.
Але, дзе яна ступае,
Адступае снег і тае.
Ўсё-ткі ноч калядная
Й завіруха здрадная
Сёння пільна правяць балем.
І Якім з вялікім жалем
Разумее, што калі
Не дапамагчы дзяўчыне,
Стоміцца яна, загіне.
І, каб адагнаць бяду,
Крыкнуў ёй Якім: — Іду!..
Ён на ложку схамянуўся
Каб пабегчы — і прачнуўся.
«Я іду!» — гучала ў роце.
Хлопец у халодным поце
Ўстаў, зірнуў на двор з акна —
Ноч была, як дзень, віднá,
Зорачкі, як светлячкі.
«І прысніцца ж жах такі! —
Думка джаліла Якіма —
Добра, што ён пойдзе міма
І не спраўдзіць сон-каранне…»
Лёг і зноў заснуў — да рання.

*

Раніцай ляцелі з вёскі
Плач і нейкія галоскі.
Завіхурыла няспынна
Бегатня і мітусніна.
Што за гвалт святочным раннем?
І благое прадчуванне
Апякло Якіму сэрца
І нідзе яму ні дзецца
Ад жахлівых успамінаў
Калі ён сасніў дзяўчыну,
Ёй у сне не дапамог.
І Якім з апошніх ног
Хоць і быў даволі сонны,
Паімчаў, нібы шалёны
Да вяскоўцаў, што на полі
Плакалі над нейчай доляй.
Калі ён да іх падскочыў,
Жах яму зірнуў у вочы.
Тут, на снезе,
Ў полі чыстым,
Паміж гурбаў серабрыстых,
Быццам спала,
Як жывая,
Смерць знайшла дзяўчына тая,
Што Якіма ў сне гукала,
Й да яго ў начы блукала.
Ногі босыя, ў сукенцы —
Больш нічога на паненцы.
Выглядала неяк жудка
Побач з ёю незабудка,
Што прабілася з-пад снега,
Нібы сімвал абярэга.
І Якім, нібыта ў сне,

Закрычаў штосілы:
— Не!
Не павінна быць такое
Так, каб сэрца маладое,
Пражыло якое мала,
Раптам біцца перастала! —
Зноў крычаў Якім штосілы:
— Ты жыві!
Устань з магілы!
Ўстань!
Не крэслі нашы святы!
Я у гэтым вінаваты. —
Ён абняў халодны труп:
— Я прыйшоў!
Зірні!
Я тут!..
І пачуў… Ці падалося…
— Я цябе прысніла, Зося,
Абламала смерць мне крылы,
Позна ты прыйшоў, мой мілы.
Незабудачку сарві
І жыві!
Жыві!
Жыві!
Незабудкай стала я —
Я твая!
Твая!
Твая!

*

Закурыў стары нанова,
А ад хлопцаў — аніслова
Быццам бы знямелі ўсе.
Думка кожнага нясе

Ў час, калі няшчасце зведаў
Той, далёкі сябар дзедаў…
І хоць кожны ледзьве дыхаў,
Ачунялі ўсе паціху
Хтосьці, выдыхнуўшы цяжка,
Не паверыў:
— Гэта казка!
Пэўна, што ад сябра чулі,
Вы прабачце мне, дзядуля…
Дзед, без крыўды, без адчаю,
Адказаў:
— Я прабачаю
Вам сарказм і недавер.
А што вы скажаце цяпер! —
І, як доказу ў давес,
Ён запазуху палез,
І адтуль, з паперкі скрутку
Паказаў усім незабудку:
— Вось яна вам, кветка тая,
Век пражыў, яна ж жывая
Без вады…
Нібы каханне,
І ні сохне, і ні вяне.
Усё жыццё сваё паверце
Я нашу яе ля сэрца…
Хлопцы — кожны ледзь жывы,
Загулі:
— Дык гэта вы-ы-ы?
Ім расповед кроў марозіў…
Дзед устаў, абняў бярозу.
— А цяпер зірніце ўсе вы,
Пад якім сядзім мы дрэвам.
Тут і тлумача не трэба —
Пад бярозаю, што ў неба

Упіраецца прычоскай,
Дрэва — звязанае з Зоськай.
Тут, дзе смерць сустрэла рана,
Тут яна і пахавана.
Я тады, у памяць Зоські,
Пасадзіў вясной бярозку,
Дзе яна і векавала,
Ёй цяпер гадоў нямала.
Вось яна, адна на свеце —
І сям’я мая, і дзеці.
Тут, ля Зоські, ля бярозы,
Свя́ты ўсе мае і слёзы.
Я памру, напэўна, хутка,
А са мной і незабудка…
Без мяне, у безгалоссі,
Згіне і магіла Зосі.
Наляціць гадоў завея
І бяроза ссірацее.
Хлопцаў зноў, як падмянілі —
Слухалі, не гаманілі
Ўсе сядзелі нерухома.
А калі пайшлі дадому,
І хоць дзень ужо змяркаўся,
Пад бярозай дзед застаўся,
Неўзабаве ноч настала,
А як сонца завітала
Й новы дзень прыход адзначыў,
Дзеда больш ніхто не бачыў.
Знік кудысьці. А куды?
Так знікаюць дні, гады,
Знікнем гэтак з часам мы
Ў нікуды, у час нямы.

Святотатство во спасение

Рассказ попутчика

Я ехал в поезде,
В купе нас было двое.
Попутчик мой
никак не мог уснуть.
И я не спал,
общение живое
Мне обещало скрасить
долгий путь.

Мы сели с ним за столик,
Закурили,
Вино открыли,
коль отпрянул сон.
Вот так —
Курили,
Пили,
Говорили,
Не любопытствуя,
кто я, кто он.

Когда я носом стал клевать,
Как клювом,
Ведь время зá полночь
шагнуло далеко,
Воскликнул он —
Хотите расскажу вам
Во что поверить,
Право, не легко.

Вначале слушал я,
глаза смежая,

С трудом противясь
    сладостному сну.
Но сон вспорхнул
    внезапно, улетая,
Рассказу подчиняясь
И вину.

Мне весь вагон,
    весь мир казался тесен
От слов услышанных
    в купе ночном.
Сюжет был
    неправдиво-интересен,
Я слово в слово
    расскажу о нём.

*

Он был ни богохульник,
    ни безбожник,
Был с Библией знаком
    «и вдоль, и вширь».
Вот почему
Сей молодой художник
Внезапно приглашен был
В монастырь.

Жил монастырь
    под сенью ореола
Молитвенно-монашьего
Труда.
И потому
Нога мужского пола
В обитель не ступала
Никогда.

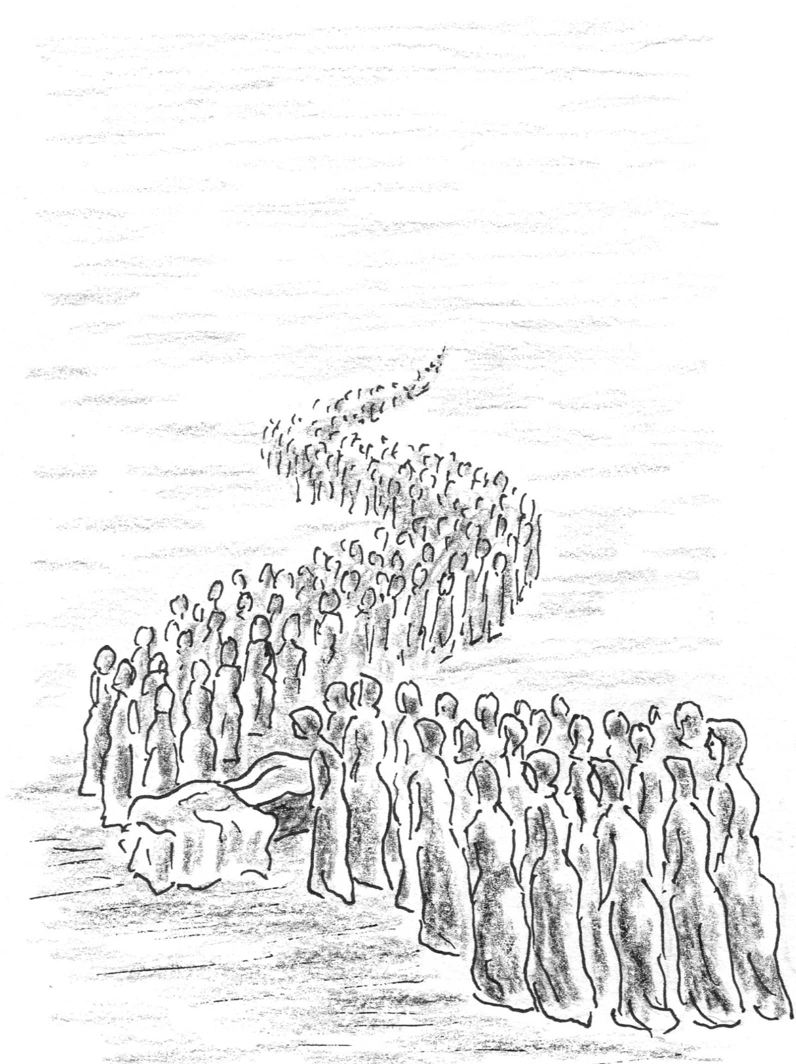

Здесь женщина
с мужчиной не встречались
Случайно даже
испокон веков.
Был женский монастырь —
вы догадались,
Без пояснений
и без лишних слов.

Устои веры
в нем торжествовали
Из страха —
беспощадный гнев навлечь.
Блудницу здесь
найдете вы едва ли,
Готовую за грех
под розги лечь,

Ветшает всё,
не только жизни наши,
Земля, строенья —
всё не перечесть.
И этот женский
монастырь монаший,
Решил во всем
нарядность приобресть.

Двор прибирали
смирные монашки,
Белили келью каждую
И клеть.
Игу́менья — не медля,
без затяжки,
Решила своды
в росписи одеть.

Вот так художник,
как козел из сказки,
Был в огород запущен
На сей раз.
А в «огороде» —
юные монашки
И он, но под присмотром
старых глаз.

Работал он со страстью,
Вдохновенно.
А как иначе мог он,
ведь вокруг
Соблазнов столько —
И одновременно,
Потенциальных для любви
Подруг.

Он видел
За смиренностью покорной
Немую страсть,
что их к нему влекла.
Он зримо представлял
под рясой черной
Их белые,
Созревшие тела.

Что это так —
глаза их выдавали:
Чтоб рай познать,
и в грех готовы пасть.
Душа в огне —
и нет такой вуали,
Которая бы скрыла
плоти страсть.

Но Бог ведь ночи
создал для веселья,
Вручив огонь любовный
тем, кто жив.
И вот однажды
отворилась келья,
Влюбленного художника
Впустив.

Что было там?
Мгновения ли счастья?
Любви ли вечность?
Божья ль благодать?
Паденье ль в грех?
Полет ли юной страсти?
Пожалуй, сразу всё.
Зачем гадать?

О тайне той
мы знаем только малость,
Да думаем,
что под покровом тьмы,
Та келья
Не однажды отворялась —
И только Бог свидетель был,
Не мы.

*

Работы вел художник
к завершенью,
Соблюл канон,
изобразил святых.
Игуменья же
в полном восхищеньи

И от послушниц,
        и от фресок сих.

И все ж реальность
        ухмылялась кисло
Сквозь призму вечных —
        можно и нельзя.
Опасность над влюбленными
Повисла,
Бедой неотвратимою
Грозя.

Любовь порой
        не думает о главном,
Что время чувствам
        предъявляет счет,
Что тайное
        когда-то станет явным
И каждого
К ответу призовет.

Что не одна
        любовь нам сердце ранит,
Нередко —
        и последствия, увы.
Сначала в сети
        сладостно заманит,
Затем казнит
        жестокостью молвы.

Последствия
Тех сладостных мгновений,
Что бурно в келье
        двух влюбленных жгли,

Игуменью
повергли в исступление,
Исчадьем ада
из глубин земли.

Она с великим ужасом
Узрела
(Такое видеть и слепой бы мог)
Монашки чрева грех —
Любви итог.
И, видя округлявшееся тело,
В великом гневе крикнула:
— О Бог!

О небеса!
О Пресвятая Дева!
Я призываю
Праведников всех —
Да сгинут
от карающего гнева
Отступники,
свершившие сей грех!

Да будут же они
отныне вместе
Гореть огнем
негаснущим в аду!
За грех великий,
за попранье чести,
Безжалостно к суду ее!
К суду!

*

Монашка, ускользнув
от грозных судий,
Пришла тайком
к художнику, молясь.
— Судить меня публично
завтра будут,
На самом деле,
это будет казнь.

Расправиться с такой, как я,
легко им —
Меня ничком положат,
Обнажив.
И пустят на меня
монашек строем,
Тугие розги
в руки им вложив.

И каждая
Ударит под приглядом,
А нас здесь сотни —
карусель из розг.
И белый свет
покажется мне адом,
И кровью изойдет
душа и мозг.

И в этой
Карусели-круговерти
Придется мне кричать,
стенать и выть.

Жалея даже,
изобьют до смерти —
Что делать мне, любимый?
Как мне быть?

Надежды луч сегодня
тускл и тонок,
А завтра розги
просвистят — шабаш!
Я смерть приму,
но ведь во мне ребенок,
Он мой,
Он твой,
Он, видит небо, наш!

Суд надо мной
готовят оголтело,
Он и ребенку
станет судным днем... —
Она с мольбой
в глаза ему глядела,
А он о чем-то думал,
Но о чем?

— Осталась ночь…—
изрек художник глухо, —
Я отведу беду,
привлечь коль мог.
Ты будешь жить,
потерпит смерть-старуха
Свершу я грех…
И да простит нас Бог!

*

Ночь протекла
томительно и вяло,
Свет тусклый в кельи
проникал едва.
И утро
Неизвестность предвещало,
День не спешил
вступать в свои права.

Все были на ногах,
давно не спали,
Игуменья, монашки —
все как есть.
Готово было всё
в просторном зале —
Святое правосудье
или месть?

А вот и вводят грешницу.
Она же
Идет сквозь строй,
спокойствия полна.
И ни она, никто теперь
не скажет,
Кто искуситель —
Бог иль сатана?

Монашку подвели
к скамье дубовой,
Безмолвно положили
вниз лицом,
Готовясь
К экзекуции суровой,

К суду, что станет
              для греха венцом.

Тревожные мгновенья
Утро дарит,
Все взяли розги в руки,
Все в строю.
Но первою
Игуменья ударит,
Исполнив
Святомиссию свою.

Отбросив одеянья,
Обнажили
Несчастную
              от головы до пят.
Игуменью же
Словно подменили,
Она сперва
              отпрянула назад.

Она, глазам не веря,
              вся застыла,
Она — вершитель
              страшного суда.
И от ее
Карающего пыла
Мгновенно
Не осталось и следа.

Как можно было
              дивом не дивиться,
Таким, что мир
              не видывал в веках —

Лучился на спине,
на ягодицах
Лик Богородицы
с ребенком на руках.

Игуменья припала
На колено
(О торжества спасительного миг!)
Перекрестилась вдруг
самозабвенно
И Божьей Матери
поцеловала лик.

Закон вдруг стал
на сторону порока
Смертельный грех
освобожден от мук.
И у послушниц
от такого шока
Безвольно розги
выпали из рук.

И все монашки,
истязаний вместо,
Чего никто
не делал отродясь,
Опальной
Целовали «одно место»,
Благоговейно
перед ним крестясь.

Игуменья
явила всем смиренье,
И отчужденья
Рухнула стена.

Монашке были
вóзданы моленья,
И грех прощен,
и жизнь сохранена.

*

Попутчик,
Изложив рассказ умело,
Внимательно
воззрился на меня.
А я?
А я — сидел окаменело,
Свой ум и дух
услышанным казня.

Похоже, что витали
наши души
В сомнениях,
Ищá на них ответ.
Я, наконец,
молчание нарушил:
— Не верю я
Услышанному!
Нет!

Как анекдот,
как выдумка — возможно,
Как богохульство —
Бог ему судья.
Но чтобы так,
кощунственно, безбожно
Глумиться над святыней?
Против я!

Попутчик мой вскочил,
словами брызнув:
— Так вот, он,
инквизиции микроб!
А то, что нынче
не было б двух жизней!
По вашему —
неверующих в гроб?

Не нарисуй я
ночью той последней
На теле милой лик святой —
Для них,
Для матери, для плода,
Для двоих,
День порки б стал
Посмертною обедней.

Я б гнусным стал судьей,
не нарисуй я.
Нет — хуже!
Был бы Ирод во плоти. —
Затем в лицо мне
бросил, негодуя:
— Чтó больший грех,
казнить или спасти?

Реакции такой
Не ожидая,
Я с примиреньем
уравнял счета:
— Любовь есть к Богу,
есть любовь земная,
Пусть благоденствуют —
и та, и та.

Забудем, что ли,
ваш рассказ потешный,
Неужто же пустяк
рассорит нас?
— Так знайте же,
что я — художник грешный,
Тот, о котором слышали сейчас.

Попутчик не смолкал
ни на мгновенье,
Вращаясь
Возле носа моего.
— Я выбрал святотатство
во спасенье,
Бог видит —
во спасение чего.

Я робко перевел
наш крик в беседу:
— А где теперь
избранница тех дней?
Попутчик выдохнул:
— Вот я и еду,
Чтоб во́ссоединиться
в браке с ней.

Не только с нею,
но и с нашим сыном, —
Добавил он в конце,
смутившись чуть.
Я пожелал:
— Пускай он будет длинным
И полным счастья,
жизненный ваш путь!..

И под колес бессонных
перестуки,
Забыл я всё —
и свой далекий путь.
Попутчик же уснул,
уткнувшись в руки,
А я в ту ночь
никак не смог уснуть.

Нерэальная рэальнасць

Прысвячаю брату Сяргейку,
які памёр перад маім паяўленнем на гэтым свеце,
чыё імя перайшло да мяне

Ў рэаліях жыцця
мы марым пастаянна
Аб нерэальнасці,
аб тым, чаго не будзе.
І па-дзіцячы верым,
што позна альбо рана,
Нам Бог здзяйсненні
паднясе на блюдзе.

Ёсць мара і ў мяне,
тым больш — жыццё на схіле,
А родныя —
Бацькі, браты і сёстры — у магіле.

Я не хачу ні грошай,
ні славы, ні бяссмерця,
Не трэба мне палацы
і горы залатыя.
Вярнуцца б хоць на дзень
да родных перад смерцю,
У маленства, калі мы
усе былі жывыя.

О, здзейснілася б мара —
не трэба больш нічога!
Я з гэтым кожны дзень
звяртаюся да Бога.

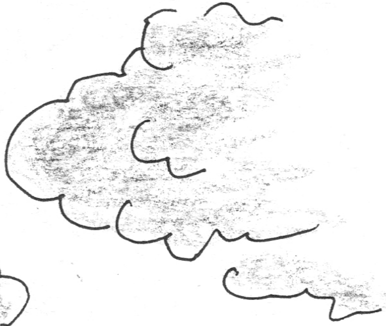
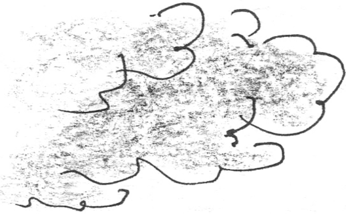

І дзіва — Бог пачуў!
Хаця чаму дзівіцца?
Бог чуе кожнага,
але яго — не кожны.
Калі штодзень у шчырасці
і святасці маліцца,
Не застанецца свет душы
Парожнім.

Маліўся шчыра я,
як вернік без двухкосся,
Гасподзь пачуў — і я
ў маленства перанёсся.

*

Мінулае стагоддзе…
Год страшны сорак пяты.
Год радасны для выжыўшых —
усё ж, вайна сканала.
Зямлянка.
Два мальцы гуляюць,
Побач — мама, тата,
Худыя, змардаваныя —
хапіла ім нямала.

Рэакцыя мая была,
як з правіл выключэнне,
А ці ж другою быць магла
у гэтае імгненне?

Я не стрымаў сябе, і крык
мае пакінуў грудзі:
— О мама, тата!
Міця, Косцік! Родныя браты!

Ды ад мяне бацькі мае
хіснуліся у спудзе,
А хлопчыкі за іх спіной
разінулі раты.

— Ўдвая сталей ты за мяне,
шаноўны чалавеча, —
Сказала мама, —
Эх вайна… І душы нам калечыць…

— Сярожа я! Сярожа! —
Свае я множыў шанцы, —
Сынок я ваш дзевяты,
апошні ваш, малодшы! —
Спыніла мама гоман мой:
— Сярожа — у зямлянцы.
Набегаўся і моцна спіць,
сыночак наш харошы.

І зразумеў сваю я
і Госпада памылку —
Не у тым я выглядзе прыйшоў
на гэтую пабыўку.

Амаль мне восемдзесят год,
а ім крыху за сорак,
І слова «мама» ад мяне,
ў іх выклікала стрэс.
Ў закаркаваную бутыль
я лез, нібыта корак,
Ў сям’ю, дзе ўсе напералік,
як самазванец, лез.

Я мусіў адступіць,
зрабіўшы ход зваротны —
Сказаў, што я вайной
знявечаны, гаротны.

Тут тата схамянуўся,
хоць сціплы быў з народзін,
Ён разважаў спакойна,
гучалі ж словы колка:
— Такі адкормлены, як вы,
з вайны ні йшоў ні водзін,
Ды й вопратка на вас
амаль з іголкі.

І маміна пытанне
лягло, як груз, на плечы:
— Дык што на спаленай зямлі
шукаеш, чалавеча?

Цяпер я, перад тым,
як працягнуць гаворку,
Зірнуў вакол,
агледзеўся без спешкі.
На месцы хат былых,
замест былых падворкаў —
Пячныя камяны
ды галавешкі.

Я быў тады малы,
дый й разумеў я мала,
І памяць гэты жах
мая не захавала.

Ад жаху я ў сябе
прыходзіў памаленьку,
Затым спытаў у мамы
з ціхім болем:
— А дзе сястра… Прабачце…
А дзе дачушка Жэнька?
А дзе цяпер
старэйшы сын ваш Коля?

Дзе ўсе, хто перажыў
вайны малох крывавы,
Хто падзяляў з дзяржавай
трагічны лёс дзяржавы?

Здзівіліся бацькі:
— Вы гутарыце гладка,
І ведаеце ўсіх нас,
блукацель выпадковы.
Кранулі сэрцы вы,
вы — чалавек-загадка,
Адкуль вы?
Хто вы?
Ў пошуках чаго вы?

Не мог я зварухнуць
сваёй застылай позы,
Камяк у горле быў,
з вачэй цурэлі слёзы.

Не мог язык крануць,
як ад страшэннай стомы
Ператварыўся дзень святы
ў святое пакаранне.

Ці ж мог я ім сказаць,
што мне іх лёс вядомы
Да смерці кожнага,
да дня іх пахавання.

Што Бог не іх — мяне
ў час жудасны заводзіць,
Што буду іх усіх
ў апошні шлях праводзіць.

Прашу у вас адно, —
я выказаўся слёзна, —
Не праганяйце прэч
адсюль мяне, прыблуду.
Пусціце пераначаваць
ў зямлянку, калі можна,
Не стану я назолай вам,
Замінішчам не буду.

Маё маленства, як і вас,
зямлянка прытуліла,
Душой мне будзе утульна ў ёй
і сэрцу будзе міла.

— Зямлянкі не шкада,
падлога ў ёй — зямліца,
І сцены ў ёй з зямлі, —
сказала мама важка,
— Няпроста будзе вам
між намі ушчаміцца,
Бо нам тут і самім
уладкавацца цяжка.

Ды і з яды, саган пусты —
усё наша багацце,
Дачушка Жэнька і пайшла
па вёсках жабраваці.

З зямлянкі паказаўся
хлапчук белагаловы.
— Вось і Сяргейка наш! —
хтосьці з бацькоў адзначыў.
Я ледзь стрымаў свой крык,
быў галасіць гатовы —
Праз сівізну гадоў
сябе малога ўбачыў.

— Вось нас ужо і пяць, —
сказаў я неяк проста.
Ды тата ўдакладніў:
— Нас шэсць ужо, вы — шосты.

Я не стрымаў сябе,
схапіў… сябе на рукі,
З зямлі ён да мяне
узмыў, як вольны птах.
Ён… Я абняў сябе —
прыціснуўся, ні гуку,
І сэрца білася адно
ў яго й маіх грудзях.

Так ранні ранак з вечарам
сустрэліся раптоўна —
Сустрэчы ў свеце не было
такой адзінакроўнай.

Здзівіліся бацькі: —
Звычайна ён баіцца
Чужога чалавека,
як небяспеку тую.
Я сумна адказаў:
— Кроў наша — не вадзіца,
Яна й праз семдзесят пяць год
адзінароднасць чуе.

Ў пацверджанне ўсіх гэтых слоў,
й браты мае «адталі» —
Рашуча выйшлі з-за бацькоў
й са мною побач сталі.

Я іх туліў і сам
туліўся, ўдзячны жы́ццю,
Сярод жабрацтва, тут,
я быў душой багаты.
Як я быў рады бачыць
і Косціка, і Міцю,
Й сябе — Сярожку на руках,
і побач маму й тату.

І не было на ўсёй зямлі,
да космаса глыбінкі,
Радней, чым мы, што тут былі —
бацькі і іх крывінкі.

Хіліўся гэты дзень
да вечара нязменна,
Я шчасце адчуваў,
зусім не без прычыны.
Тут падыйшла дзяўчынка,
сястра мая, Яўгеня,

І ў торбачцы прынесла
бульбя́ныя лушпіны.

— Вось, мама, гэта ўсё,
што выпрасіць ўдалося…
Уздыхнула мама у адказ:
— Было й страшней ў лёсе.

Затым мяне сястра
заўважыла — і сціпла
Сказала мне:
— Вітаю вас, дзядуля!
І неяк вінавата
ступіла ў бок і сціхла,
Відаць, дакор
крыві сваёй адчула.

Як можна не адчуць дакор,
я — свой, тутэйшы,
І на трынаццаць год
за Жэньку маладзейшы.

Расклалі мы агонь,
саган з вадою булькаў,
Лушпіны ў вары тым
пабульквалі таксама.
— Няма чым затаўчы,
эх, каб была цыбулька! —
Абурана услых
паскардзілася мама.

Мы сёрбалі булён
з адной вялізнай місы,

Адзін перад адным — і я,
а што я — лысы?

Саромелася есці
пры мне сястра Яўгеня,
І я не налягаў,
хаця б усім хапіла.
Сярожка на мае
ўмастырыўся калені,
Цягаў лушпіны з місы,
сколь дазвалялі сілы.

Ля місы гультая
ніводнага не бачна,
І толькі з сёрбам сёрб
пераклікаўся смачна.

Я лыжку аблізаў
і праявіў цікаўнасць:
— Не думайце, што мне
яшчэ чагосьці трэба,
Ці водзіцца у вас
калі другая страўнасць,
Бо і ў другія дні
ёсць да яды патрэба.

Адказ быў: — Дзе што ўзяць?
На Бога спадзяемся.
Бываюць дні, калі
не еўшы спаць кладземся.

Калгас пакуль храмы
на ўсе нагі чатыры —

Ні бульбачкі, ні хлеба,
ніякага насення.
Ды й пагарэльцы мы…
Вось, чалавеча шчыры,
Неспаленыя вёскі
й абпрошвае Яўгеня.

Там нейкі вугал свой,
а гэта ўжо — багацце,
Не панствуюць яны,
а штось вядзецца ў хаце.

А пагарэльцы — голь,
што голаму зайздросціць,
Што надыходу дня-пакутніка
Не рада.
А сэрца п’е адчай,
а дзеці есці просяць,
Бязвыйсце для душы —
няма жахлівей яда.

Цяпер хоць цёпла — нам
сам чорт не страшны летам,
А вось зімой як жыць
нам у «палацы» гэтым?

І слухаў маму я —
сам многае ўжо помніў
З далейшага жыцця,
з пакутнага бадзяння.
І памяці малечай
учарэпістыя промні
Ліліся слова ў слова
на мамы спавяданне.

Цямнела пакрысе.
Каб пераспаць да ранку
Палезлі мы ў нару —
ў зямлянку-ратаванку.

А як жа цёмна тут,
ў зямлянцы кратавінай,
А цесна як было,
бы ў саркафазе нейкім.
Яловы лапнік з сенам
служылі нам пярынай —
Ўмасціліся хто як,
а ля мяне — Сяргейка.

А спаць — ніхто не спаў,
заўжды гаворка ў сіле
Пра жах вайны, пра мір —
паўночы гаманілі.

Не стаў пытацца я
ў бацькоў пра брата Колю,
Бо добра ведаў сам,
як па жыцці ён крочыў.
І пра яго ліхіх
выпрабаванняў долю.
Калі ён з цягніка
нямецкага саскочыў.

Як ён падрыўніком
змагаўся ў партызанах,
І як раней бацькоў
памёр ён — вельмі рана.

Я пахі успамінаў
часоў тых падсвядома,
Маленства пахі й гукі
ў душы пяшчоціць кожны.
І непрыкметна нас
запаланіла стома,
І агарнуў нас сон
шчаслівы і трывожны.

*

О, гэтыя жыцця,
падзеі-нечаканкі,
Ліе на лёсы нашы
руплівых дзён імжака…
Прачнуўся я — і што?
Ні родных, ні зямлянкі,
Як хутка час мінуў —
і за яго падзяка.

Дало туліцца мне
ў далёкім, сэрцу блізкім,
Ў крынічнасці былога,
амаль што ля калыскі.

Час-ліхадзей тады
лёс кожнага нявечыў
Гады ламалі нас,
быццам забойцы-хвалі.
І як мы не згубілі
свой гонар чалавечы?
Як свой мы неслі крыж?
І як мы выжывалі?

Я потым зразумеў —
ў дарасласці, з гадамі:
Цягнуў свой тата воз,
ды больш далося маме.

Жыццё — бясцэнны дар,
мы ўдзячныя яму,
Жыццё — вялікі цуд,
узносіла й карала.
Мінулае — ўва мне,
ды расказаць каму —
Бацькоў даўно няма,
братоў, сясцёр не стала.

Каго мне сустракаць
і да каго пайсці?..
Застаўся я адзін —
апошні з дзевяці.

У імя навукі

Навука — не навука,
калі паўзе ў хвасце
Сусветнай
Навуковае тусоўкі.
І вось на Крайняў Поўначы,
у вечнай мерзлаце
Знайшлі кагосьці
нашы навукоўцы.

Відаць, што гэты від
мільярды год як счэз,
Бо быў ён невядомы
ўсяму свету.
Ён, быццам, для таго
глыбока ў лёд умерз,
Каб здзейсніць сёння
навукоўцаў мэту.

Вучоным падалося,
што дыхае на іх
Праз тоўсты лёд
вякоў мінулых аўра.
А гэты страшны монстр,
што назаўсёды сціх,
Ён не падобны быў
да яшчараў усіх,
Да брантазаўраў
ні да дыназаўраў.

Мільярды год прайшло,
а гэта не мільён,

І ўсё ж схаваць не здолеў
Час-бязмежнік,
Што не бяскрыўдны ён,
　　　　што платаядны ён,
Што вельмі крыважэрны быў
Драпежнік.

Адчулі навукоўцы
　　　　сябе, як каралі,
Бо слава саладзей,
　　　　чым бочка мёду.
Ды раптам ачунялі —
　　　　знайсці кагось знайшлі.
А што далей?
Як возьмеш яго з лёду?

На Поўначы з вучонымі —
　　　　адчай не без прычын,
Праблем усіх
　　　　не вырашыць наскокам.
Яго бы ў акадэмію даставіць,
Ды на чым?
Яго не сапсаваць бы
Незнарокам.

На дапамогу ім
　　　　нырнуў на лёд з нябес
Авіялайнер
Да ўсяго гатовы,
Які дзеля навукі
　　　　даслала МЧС,
Ў салоне —
З халадзільнай установай.

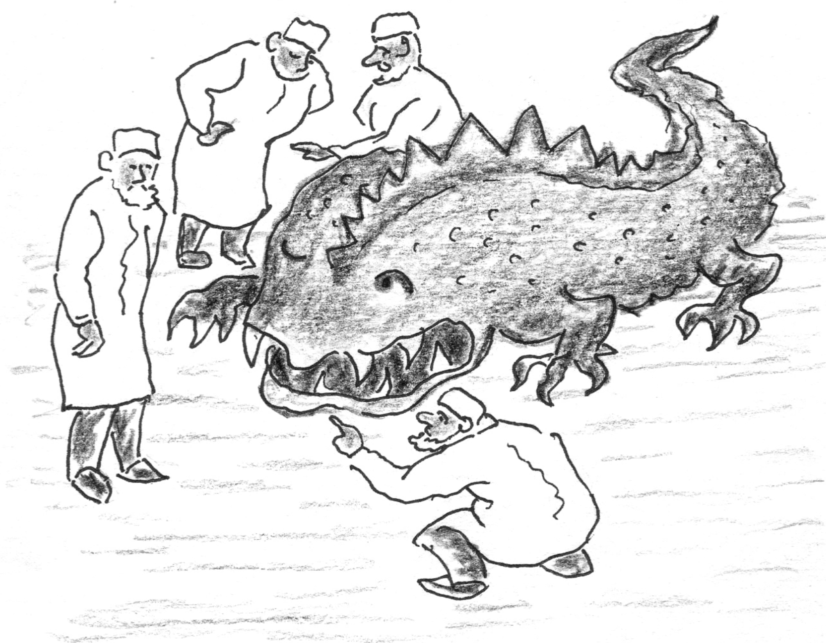

Паслуга эмчээсаўцаў
не ведае цаны —
І ў навукоўцаў
безнадзейнасць згасла.
Імгненна ў лёд, дзе быў
дарунак даўніны
Пранiклi пiлы,
нiбы нож у масла.

Запоўз у фюзеляж
па круглых блоках лёд,
За iм i дэлегацыя
Масцiцца.
I зноў, цяпер у неба,
ырца даў самалёт,
Праз пэўны час —
i вось яна, сталiца.

*

Чакаў яго
Даследча-навуковы iнстытут,
Савет свяцiлаў
нашых навуковых.
I замяжоўцы знаныя
прысутнiчалi тут,
I… «дзiва»
Ў замарожаных умовах.

Дзiвiлiся, спрачалiся,
шукаючы адказ,
Не разумелi,
Хоць у лоб iм трэснi,

Што гэта за пачварына
    патрапіла да нас —
І кожны пеў, як кажуць,
    свае песні.

Тады прыйшлі да згоды,
    каб ім напругу зняць,
У гэтай справе —
    спрэчак толькі, мала —
Тэмпературу трэба
    паступова пацяпляць,
Каб гэта страхамордзіна
Адтала.

Калі зусім ад лёду
    распране́цца гэта жуць
Пад шклом
Антымікробнай будаванкі,
Тады яе пакратаць можна будзе
Й зазірнуць,
Разрэзаўшы ёй пуза,
Ў вантрабянку…

Працэс гэты марудны,
    ды скончыўся і ён,
Хоць неспакойных дзён
    прайшло нямала.
Напружаных вучоных табала,
Як легіён,
Ад нецярпення
    рукі пацірала.

Ды кажуць жа — ў ваду
    не лезь, згубіўшы брод,

Фатальнага
Асцерагайся крока —
Страшэнны монстр, што спаў
        ажно мільярды год,
Расплюшчыў сваё
        жудаснае вока.

Затым, ад сну прачнуўшыся,
        шырока пазяхнуў,
Адкрыўшы пашчу —
        іклы, як кінжалы.
І легіён вучоных
        з дзікім крыкам плетануў
Праз дзверы і праз вокны
        з гэтай залы.

І кожны пёр па кожным —
        пляваць на этыкет,
Далей ад гэтай
        старажытнай штукі,
Каб толькі не патрапіць
        страшыдлу на абед,
Калі жыццё ў бядзе —
        не да навукі.

Калі ж цішком вярнуўся
        ад вучоных прадстаўнік,
Ён і астатніх
        мужнасцю акры́ліў
Бо монстр, відаць, ад голада
        ледзь здыхваўся, панік,
Заплюснуў нават вочы,
Абяссілеў.

І ахапіў вучоных
заклапочанасці жар,
Адразу
Памянялася ўсё крута.
— Хутчэй яго карміць,
бо здохне цэнны экземпляр!
Ажно зароў
дырэктар інстытута.

— Бягом усе у краму!
Харчы сюды хутчэй! —
Крычаў дырэктар, —
Не марнуйце часу! —
Ў імгненне вока зніклі
ўсе вучоныя з вачэй,
І хутка ў зале ўзніклі
горы мяса.

Яму кавалкі лепшыя
падсоўвалі пад нос,
Намазвалі, як кажуць,
маслам лусту,
Не ўзяў ён ні кавалка,
галавой адмоўна трос,
Паказваючы —
Страва не па густу.

Яны ізноў у краму,
накупілі там курэй,
Ды ўсё па блату,
з чорнага ўсё хода.
І з гэтым,
Да ўміраючага з голаду хутчэй —
Эх, гэткая б увага
Да народа!

Але народу шмат,
а ён адзін такі,
Таму хутчэй
Пачвару ратавалі —
Адборную курацiну
падсоўвалі яму —
Гісторыя
Пакладзена на шалі.

Але і на курацiну
ён нават не зірнуў,
Не ўзяўся есці,
не лізнуў ні разу.
Дырэктар інстытута
не стрымаўся і загінуў:
— Ну, ёксель-моксель,
ты і скатабаза!..

Ўсё так было на справе,
я нiколькі не маню —
Вучоны свет мазгі ламаў
праз звера,
Бо монстр адвярнуўся
і ад рыбнага меню,
І сілы тал...,
ён слабеў без меры.

Тады дары экзотыкі
пусціць рашылі ў ход —
Бананы,
Ананасы,
Арцішокі,
І вінаград, і персікі,
і ёгурты, і мёд,

(За чым у чэргах мерзлі мы
штогод пад Новы Год)
І нават для дзяцей
маленькіх сокі.

Але ізноў пачварына
на «шведскі» той абед,
Увагі — нуль,
не глянула і вокам.
Дырэктар інстытута
склікаў экстранны савет,
Бо гэты госць усім
вылазіў бокам.

Дырэктар выступленне
з засцярог пачаў сваё:
— Калегі!
Што хацелася б адзначыць?
Мы з Поўначы прывезлі
невядомае звяр'ё
І можам зараз
беззваротна страціць.

І я, і вы упэўнены,
як кажуць, на ўсе сто:
Дапусцім страту —
будзем локці грызці.
Гісторыя нам гэта
не даруе ні за што,
Тым больш, навука…
Прапануйце выйсце.

Маўчалі ўсе напружана.
А што сказаць хто мог?

Тупік, ён тупіком
заўсёды будзе.
Ўсё самае магчымае рабілі,
бачыць Бог,
Падносілі ласункі,
як на блюдзе.

Быць спераду начальніка
ніхто ў нас не прывык,
Усе маўчаць —
і знаны, й заваляшчы.
І раптам аднаго з іх
тузануў чорт за язык:
— Не лезці ж нам самім
яму у пашчу.

Дырэктар аж падскочыў
і адразу, без прадмоў,
Загаманіў,
Заламваючы рукі:
— Вось гэта дык ідэя!
Прапанова прапаноў!
Чаму б не рызыкнуць
дзеля навукі?

Нас вунь тут колькі ў зале,
а пачварына адна,
Мы з вамі гонар свой
кладзем на шалі.
Ахвярнасць для навукі —
неабходная цана —
Хто будзе першым з нас?..
Усе маўчалі.

Дырэктар усміхнуўся:
— Я чытаю ваш адказ,
Начальнік ты,
хай ён табой закусіць…
Я згодны!
Для навукі паміраюць
толькі раз,
Я веру,
Што за мной другія рушаць!

Я вам удзячны шчыра за давер,
Пакуль жывы,
З вас кожны
У навуцы нашай — рыцар.
Не здрадзіце і нашай
пераемственнасці вы —
Нашчадкі будуць
намі ганарыцца.

*

Далей што адбывалася
у інстытуце тым
Адказ шукаюць многія
Адчайна.
Гісторыя пра тых людзей
растала, нібы дым,
І ціха знікла
за заслонай тайны.

Аднойчы завітаў я
ў гэты інстытут,
Прайшоўся па паверхах
ў нейкім спудзе.

Там кожны калідор
і кабінет, і кожны кут
Знямеў,
Асіраціўся,
Абязлюдзеў.

На ўсім вакол павісла
таямнічасці пячаць,
Ды цішыні бязлюднай
мала веры.
Пачуў я, быццам жвуць кагосьці,
нейкі хруст чуваць —
Я выхад адшукаў
і даўся ў дзверы.

Спецаперацыя

Вы, магчыма, гэтай байцы
Не паверыце,
Але ўсё ж яе пачуць вам
Не пашкодзе.
Выбіралі прэзідэнта
У Амерыцы
У дзве тысячы
Аж пяцьдзесятым годзе.

Прэтэндэнтаў шмат —
Амаль што паў Амерыкі,
Кандыдаты скарыстоўвалі
Ўсе шанцы —
Мафіёзы,
Таўстасумы,
Геі,
Клерыкі,
Дэмакраты, як заўжды,
Й Рэспубліканцы.

Параўноваюцца выбары
Са святамі —
Шоу,
Мітынгі,
Інтрыга на інтрызе,
Тэлебачанне гудзе
Тэледэбатамі,
Перапалкі аж іскраць
Між кандыдатамі,
І яны не супраць даць
Каму па мызе.

Ўсе яны рухавяць,
Як электравенікі,
Грудзі ў грудзі —
Не адступяць,
Не саступяць.
На пасаду спрос,
Высокія і цэннікі,
Калі трэба —
Й маму родную прыкупяць.

Кінем дробязі,
Адкінем акалічнасці,
Кандыдатаў гвалт,
Як шторм дзевяцібальны.
Але ўсё ж
З іх вылучаўся
Эксцэнтрычнасцю
Кандыдат адзін,
Зусім непрадказальны.

Абяцаў ён горы золата,
Як водзіцца,
Калі пераможа
Й прэзідэнтам стане.
Кляўся,
Што сцяной высокай
Адгародзіцца
Ад Расіі,
Нават і па акіяне.

Ў сведкі клікаў ён
Вышэйшыя інстанцыі,
Што пры ім Расія
Знікне і ў паміне,

Што якія ёсць
На гэтым свеце санкцыі,
На Расію
Ўсёй магутнасцю
Абрыне.

Зноў пайшла у ход
Мана дзевяцібальная,
Абяцанкі,
Прымаўкі,
Пра Вову анекдоты.
І яго пачулі
Ўсе артадаксальныя
Й неартадаксальныя
Нэапатрыёты.

І абралі прэзідэнтам
Джона Фінклера,
Галавой супердзяржавы
На планеце.
Бо здавён-даўна
З часоў Адольфа Гітлера,
Моцных лідэраў
Цанілі ва ўсім свеце.

І прыціхла ўся Еўропа,
Ды і Азія,
Камяком да горла
Падступілі слёзы.
А Расія што?
Расія — вось аказія,
І увагі не звярнула
На пагрозы.

*

Фінклер год ужо
У прэзідэнцкай мантыі,
А, дакладней,
У Авальным кабінеце.
Ён раптоўна аб’явіў:
— Здымаю санкцыі
Ўсе з Расіі,
Дзеля міра ва ўсім свеце. —

І дадаў асобна:
— Мной каманда дадзена
Тэхнарам-экспертам,
Афіцыйным людзям,
Каб праз акіян
Была труба пракладзена —
Газ і нафту закупляць
З Расіі будзем.

*

Два гады прайшло,
Быў Фінклер на экватары
Прэзідэнцтва,
Значыць тэрміна палову.
Рот раскрылі
Кангрэсмены і сенатары
Калі ім агучыў
Фінклер прапанову

Ён выказваўся
Загадкамі,
Намёкамі,
А пакуль што,
Пра галоўнае —
Ні слова.

Да галоўнага ішоў
Малымі крокамі,
Ўсіх, хто слухаў,
Падрыхтоўваў паступова.

А калі усе даспелі
Й апазіцыя,
Даў галоўнай думцы
Гучную развязку:
— Дзеля міру
Адкладзем свае амбіцыі
І Расіі
Аддадзім назад
Аляску!

Ўсё ж яна
Была калісь
Расіі часткаю,
Ды й купілі мы яе
Не без маны.
Дык няхай яны
Задушацца Аляскаю,
Мы ж за кош яе
Пазбавімся вайны.

Зноў расійская Аляска —
Без істэрыкі.
Што за дзіва!
Паспрабуй тут разбяры.
Потым Фіндлер,
Ад імя усёй Амерыкі,
Залічыў Расію
Ў лепшыя сябры.

Свет дзівіўся,
Нават Афрыка
Здзіўлялася,
А Еўропа,
Дык не звар'яцела
Ледзь —
Трэба ж,
З розумам
Амерыка спаткалася,
Ёй даўно
Пара было б паразумець.

Чорны колер
Саступае трон
Ружоваму,
Небу сонечнаму
Саступае цень.
Чалавецтва
Пачынала жыць
Па-новаму,
Веру ў будучыню
Песціў кожны дзень.

*

Тры гады прайшлі,
Як новая Амерыка,
І сама жыла
Па-новаму,
І свет.
Да яе, сапраўдна
Ветлівага берага,
Быў прычаліць рады кожны —
Не сакрэт.

Поўным ходам
Рыхтаваўся візіт Фіндлера
У Расію
Для сардэчных перамоў.
І гасцінная Масква
Была расчынена
Кідкім лозунгам:
«Ў Расію — як дамоў!»

У Маскву імчалі
Тэлевізіёншчыкі
Рэпарцёры
І спецкоры
Ўсіх газет.
Ўсе навіны пра візіт,
Як з печы пончыкі,
Паглынаў
І неразжоўваючы, свет.

Чараваў аэрапорт
Сваёю чыстасцю
І напружанасцю
Велічных хвілін.
І нарэшце,
Ў атмасферы урачыстасці,
Прызямліўся
Важны борт
Нумар адзін.

Адбывалася усё
На ўзроўні эўрыкі,
Сустракаўся ж сёння
Не з капейкай цэнт

А вядомы
Прэзідэнт Амерыкі
І Расійскі
Знаны Прэзідэнт.

І імчаў картэж машын
Па вуліцах —
Фіндлер сам
І кангрэсменаў шмат.
З двух бакоў —
Натоўп людзей хвалюецца —
Крыкі і флажкі,
Ура!
Віват!

У Крамлі,
Ў палацы знакамітыя
Павялі
Для перамоў гасцей.
Прэсу ж,
Да сенсацый прагавітую,
Не пусцілі:
— Хопіць вам вясцей!

Будуць хутка ўсім
Суперсенсацыі,
Патрывайце
Нейкі дзень ці два.
Кіньце і пратэсты,
Й апеляцыі! —
Заінтрыгавала ўсіх
Масква.

*

Перамовы у Маскве —
Падзея гучная.
Але што чакаць?
Што там лягло на шалі?
І прэсканферэнцыю
Заключную,
Ўсе, нібыта з’явы Госпада
Чакалі.

Ў зале ні дыхнуць —
Здымаючых і пішучых
З раніцы набілася
Бітком,
Аж пад завязку.
Хвалявалі ўсіх
Пытанняў розных тысячы,
Пра вайну,
Пра мір,
Пра дружбу,
Пра Аляску.

Вырашылі так:
Па сто пытанняў лідэру
Кожнаму,
Пасля чаго,
Яшчэ, магчыма, зноў.
Першае зададзена,
Як госцю,
Джону Фінглеру:
— Што вы у Амерыку
Вязеце з перамоў?

Ахнулі у зале
Й хто пачуў па тэлеку,
Калі Фінглер
Свой адказ агучыў.
— Не, я не збіраюся
Вяртацца у Амерыку,
Той, чужы мне бераг,
Моцна надакучыў.

Прозвішча маё не Фінглер, а Гардзееў,
І завуць мяне
Не Джонам, а Іванам.
Я — чэкіст расійскі,
Я — салдат ідэі,
Быў са спецазаданнем
Ў Амерыку засланы.

Спецзаданне выканаў,
Дасягнуў свайго я —
Ў свеце стала болей
Лепшых пераменаў.
Тут, на перамовах,
У Маскве са мною,
Шмат яшчэ чэкістаў
Сярод кангрэсменаў.

Ў свеце не бывае
Нічога выпадковага,
Што ж, гуд бай, Амерыка,
Не без камплементаў.
Прэзідэнт цяпер я «экс»,
Выберуць там новага,
Праўда,
Шмат яшчэ там ёсць
Нашых прэтэндэнтаў.

*

Адбылося тое, з чым
Свет не сустракаўся
Што ж, жыццё зрабіла
Разварот круты
Важны борт —
Нумар адзін,
У Вашынгтон вяртаўся —
Пасажыраў недахоп,
Амаль што паўпусты.

Перенаселенье

Часть первая

1
Пять тысяч лет
От рождества Христова…
Земляне ладят
            экстренный совет.
Земля вокруг
            насупилась сурово —
На всей Земле
            живого места нет.

2
Беда пришла
Не бурею в стакане,
А ужасом для всех —
            и он велик.
Вот слово взял глава землян:
— Земляне!
Я заявляю —
Мы зашли в тупик.

3
Нет слов сегодня
            для речей хвалебных,
Достаток в прошлом,
            нынче каждый нищ.
У нас не стало мест
            для пашен хлебных,
Ни для заводов,
            даже для жилищ.

4
На всей планете —
Перенаселенье,
Квадратный метр —
на нём живет семья.
Но главное —
За каждым ходит тенью
Смерть каждого —
И ваша, и моя.

5
Мы с вами
Не учли проблему эту —
Как нам живых
и мертвых совместить.
И кладбища
Пленили всю планету,
И где нам жить?
И где нас хоронить?

6
Сегодня
Откровенен я и честен —
Проблемы вокруг нас,
со всех сторон.
Мир погребенных
оказался тесен,
Равно, как и живущих,
Тесен он.

7
Мы рыли вглубь земли,
как только можно,
Шпигуя землю всю
слоями тел.

И штабеля гробов
вросли безбожно
Почти что до ядра,
но есть предел.

8
И в этой же
проблеме совокупной
Таится и еще одна беда —
Устойчиво
Впитала запах трупных
В себя
Артезианская вода.

9
Мы жгли тела,
и вера в это крепла,
Мы отменили
Урны и венки.
Но на земле,
От изобилья пепла
Расти не стали
даже сорняки.

10
Но что земля!
И космос в дефиците,
В нём распростёрла
смерть свои крыла.
Сегодня,
На вблизиземной орбите,
Меж спутников —
Тела,
Тела,
Тела…

11
Что дальше говорилось,
неизвестно,
Ведь под рукою
протокола нет.
Град с ливнем
Разразился повсеместно
И был закрыт
сей экстренный совет.

Часть вторая

12
Шесть тысяч лет
От рождества Христова…
Кто помнит нынче
это рождество…
У них тут
Время протекает ново,
И новой жизни
свой тут статус-кво.

13
Убожество царит
И запустенье,
Безлико выглядит
земли чело.
Подъем,
Расцвет
и перенаселенье,
Всё в бездну Леты кануло,
Прошло.

14
И шар земной —
как будто жалкий остов,
Как будто
Зла пронесся ураган.
Ни городов великих,
ни погостов,
Кой-где остатки жалкие
Землян.

15
И снова, вон,
Какое-то собранье —
Немноголюдно,
Тускло,
Как во сне.
К оратору приковано вниманье,
Кто на трибуне —
Тот всегда в цене.

16
— Земляне!
Братья! — произнес он хрипло, —
Необратим
Крутых столетий ход.
Почти всё человечество
Погибло,
Оставшихся нас,
та же участь ждет.

17
Кончина всех начал —
Закономерна,
Начал, к концу ведущих
род людской.

Вёл человек себя
Высокомерно,
Был на земле,
как временщик, как скверна,
Был для природы
хищником порой.

18
Земля кормила
И поила щедро —
Кто думал о конце
когда-нибудь?
Но люди алчно
высосали недра,
Словно у матери
болящей грудь.

19
Мы распрощались
с недрами и лесом
Мир погрузился
в хаос зла и тьмы.
Сегодня всё,
что двигало прогрессом,
Исчезло —
Как исчезнем скоро мы.

20
Но мы и с продовольствием
В пролете,
Запасы тают,
пополненья нет.
Пополз слушок,
что вы друг друга жрете,

Не глядя на строжайший
Мой запрет.

21
Мы сами
Все накликали напасти,
Мы сами — детище
своих же бед.
Но те, кто при деньгах был
И при власти,
Теперь они —
жильцы других планет.

22
Они сбежали —
Глас шепнул им свыше,
Ограбив Землю
и нас, как низший класс.
И кто теперь
на небесах услышит,
Наш, обреченный,
вопиющих глас?

23
И предстоит нам всем —
кто стар, кто молод,
Лишений муки
испытать сполна —
И дефицит тепла,
и лютый холод,
И выпить чашу
всех грехов до дна.

Часть третья

24
Семь тысяч лет
От рождества Христова…
Мир словно в кокон
новых грез одет.
Как тихо на Земле,
нигде ни слова —
Ни войн,
Ни плясок,
Ни собраний нет.

25
Земля не спит,
прошла беда большая,
Отсчитывает время
Новый век.
Природа
Постепенно воскрешает —
Исчезло зло,
с названьем — человек.

Часть заключительная

26
Земле —
Четыре миллиарда лет,
А может больше —
кто его там знает.
Семь тысяч лет —
о нас и слыху нет,
Семь тысяч лет
мгновеньем пролетают.

27

Семь тысяч лет
                бесславно полегли…
Звонят колокола.
Уж не о том ли?
Две тыщи лет
                мы одолеть смогли,
А пять еще?
Ого!
Но доживём ли?

Аўтарскія рускамоўныя вершы 2017–2018

Щедрый шанс

Тебя уговорить
Совсем не просто было,
И разница в годах
мешала в этом мне.
Но согласилась ты,
слегка ломаясь мило —
Так рядом с пнем цветет
фиалка по весне.

Уединились мы в тени
берез стыдливых,
На шелковой траве,
в ромашковом раю.
Я в предвкушеньи был
таких минут счастливых,
И, осмелев, рука
ласкала грудь твою.

Я возвращался в тот,
волшебный мир далёкий,
Судьба дарила мне
последний, щедрый шанс.
Наш общий грех и стыд,
и наши биотоки
Оправдывали нас
и осуждали нас.

Я в предвкушеньи был…
Но что это? Не снится ль?
Ее объял испуг,
Меня тиранил шок —

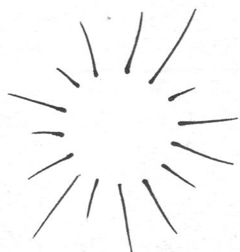

Как приговор судьбы,
как Господа десница,
Сюда пригнал коров
какой-то пастушок.

Вот и закончен бал,
угасла чувств фиеста,
Смеялся пастушок,
а я рыдать готов.
В ненужное он время,
в ненужное он место,
На этот райский луг
пригнал своих коров.

Изменения

Изменения в нас —
что ни год, неизбежней,
Что ж, и марки известной
скисает вино.
Изменился я к радостям,
к грусти я прежний,
Радость каждая нынче —
названье одно.

Этот вздыбленный мир наш,
он безукоризнен,
Разве только в мечтах,
да в обманчивом сне.
Жизнь ко мне изменилась,
изменился я к жизни —
Не восторг,
Настороженность нынче во мне.

Человеческих судеб
код запутанно-труден,
Чтоб его разгадать
мало жизни одной.
Жизнь прожив средь людей,
изменился я к людям,
Изменившийся я пред собой стал стеной.

Штампы

Человечество, как муравейник,
словно мошки роятся у лампы,
Человечество — улей пчелиный,
в котором и трутней немало…
Ох уж эта замшелость сравнений,
избитые образы-штампы,
От которых поэзия стонет,
от которых и проза устала.

Нас преследуют всюду сравненья:
шар земной — наше с вами жилище,
Шар земной — общий дом,
но откуда же столько бездомных?
Да и те, кто в дворцах,
торопливо убежище ищут
На планетах далеких,
в космических далях бездонных.

Человек — звучит гордо! Старый штамп,
но в масштабах планеты,
Он распят новым штампом:
«Человек — мелочь в нынешнем веке»
Троекратно крещусь,
хоть нисколько не верю в приметы,
Чтоб из прошлого штампы вернулись,
чтобы гордо опять зазвучал человек в человеке.

По наитью

Когда бы я мог постичь,
    что не дано постичь мне,
Не думаю, что внес бы
    я в душу благодать.
Я смог бы оценить Поэзии величье,
И сжег свои стихи,
    и перестал писать.

Наверно, на себя
    взглянул совсем иначе —
С пером наперевес,
    не слишком ли я смел?
Я б трезво оценил себя —
    а что я значу?
Возможно, что в свои б
    я сани пересел.

Но кто тот судия,
    кто золотою нитью,
На судьбах вышивает
    два слова «да» иль «нет»?
И я пока иду
Вслепую, по наитью,
Спасительный ищу
    в конце тоннеля свет.

Отсталое время

Полжизни полз я
черепашьим ходом
К истоку творчества,
а время быстро мчалось.
И жизнь моя
ветшала с каждым годом
И у меня не много лет осталось.

Я отшвырнул всё лишнее
В сторонку,
Рвал и метал все дни,
не спал ночами.
Я бросился за временем вдогонку,
Я стал опережать его делами.

Я наверстал,
упущенное в лени,
Я сделал,
Сотворил,
Создал не мало.
Надеюсь — время всё это оценит,
Но только позже,
ведь оно отстало.

Обручальное кольцо

Быль

Речка Дитвá,
            возле города Лида —
Норов течения —
Неторопливый.
Сердце ликует
            от дивного вида,
Край зазеркалья —
            затоны, разливы.

Словно художник большой
Без усилий,
Запечатлел
Неземною пастелью —
Пухом лебяжьим
            флотилии лилий,
Неба лазурь,
Облаков ожерелье.

Как этим чудом
            не залюбоваться —
Ах, до чего всё
            в природе пригоже!
Вот и кортеж
            проезжает из ЗАГСа,
Он — очень молод,
            невеста — моложе.

Остановились.
Не ехать же мимо.

Разве подарки
невестам не в моде?
Так неужели он
лилий любимой
Вмиг не достанет
из тинистой води?

Сбросил он свадебных пут
Одеянья,
Не было мысли
о том, что утонет.
Вместе с пиявками,
без колебанья,
Смело барахтался
в тинном затоне.

Цепкие водоросли,
Как лианы,
Плысть не давали,
опутавши тело.
Всё же доплыл он
до цели желанной,
Лилии рвал
Торжествующе,
Смело.

На берегу,
Возле свадебных кружев,
Все ликовали,
невесте в угоду:
— Ах, как ты правильно
выбрала мужа!
Он ведь в огонь для любимой
и в воду…

Каждый поступок
    свершенье венчает —
Дольше столетия —
    счастья мгновенье.
Вот наконец он
    любимой вручает
Лилии —
Чистой любви подтвержденье.

Счастьем одним
    шумный берег охвачен
Молодожены —
    созданье идиллий.
Но оказался, увы,
Неудачен
Смелый заплыв
    в царство белое лилий.

Радость сменилась
    предчувствием краха,
Лилий букет,
    словно лебедь бескрылый,
Выпал из рук…
Молодая со страхом
Произнесла:
— Где кольцо твоё, милый?

Радостный день
    обернулся печальным,
Лилий букет
    стал печали причиной.
Он был оплачен
    кольцом обручальным,
Стянутым с пальца
    подводною тиной.

Нет, не придумка
история эта,
Я из-за лилий
с кольцом распрощался.
Все говорили:
— Плохая примета,
Вместе не жить вам,
в ответ я смеялся.

— Счастье разрушит примета
едва ли, —
Мы говорим,
постаревшие ныне,
Ведь золотую мы свадьбу
Сыграли.
Ну, а кольцо
пусть покоится в тине.

Не ко времени

Я брожу, как ошалелый,
Юный сердцем и душой.
И мечтаю без предела
О любви к себе большой.

Вон, передо мной красотка,
Ножки стройные — ого!
Каблучки ее чечеткой
В ритме сердца моего.

Я ускорил шаг за нею,
Прелесть женскую ценю.
Я взволнован, я пьянею,
Быть не может — догоню!

Близко уж осталась, малость,
Вот она! А как мила!
Но споткнулся я…
О, старость!
Не ко времени пришла.

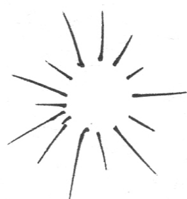

Одно средство

Любовь — беда,
Любовь — порок,
Но ты пока что в неге таешь,
Свое ей сердце предлагаешь,
Она — хватает кошелек.

Ты ей сказал:
— Любовь — весна!
Но ей важней всего твой финиш,
Когда копыта ты откинешь,
И ей оставишь всё сполна.

Любовь же —
Что ни говори,
Опасна, бойся с ней соседства,
Расстаться с ней, одно есть средство —
Сменить замок входной двери́.

Однолюб

Он мне открылся:
— Я люблю людей!
И эта страсть —
моей натуры пища.
Но только тех.
кто за меня умней,
А их, увы,
И днем с огнем не сыщешь.

Но не могу же жить я,
Не любя,
Любовь во мне,
я неизменно с нею.
Вот потому
Люблю я лишь себя,
А поумнею —
полюблю сильнее.

Иное дело

Платя любой ценой,
Желаньями распятый,
Сегодня ты с одной,
Затем — с другою,
С пятой.

Когда из головы
Уйдет дурман, вино,
Умнеешь — что, увы,
Так жить немудрено.

И рвется с прошлым нить,
Гудевшим оголтело,
Ведь жизнь с одной делить
Совсем иное дело.

Момент

Ловите момент —
заклинанье злословит.
Но жизнь — это эксперимент.
Момент не зевает,
он тоже нас ловит,
Он ловит нас каждый момент.

И от ощущенья удачи — мы таем
С невинной синицей в руке.
Ее, мы словив,
не подозреваем,
Что сами давно на крючке.

Быть может и кроется
в этом спасенье
Гордыни, которую чтим.
Мы все на крючке
у *нее* без сомненья,
Ведь жизнь наша грешная —
тоже мгновенье,
И мы наслаждаемся им.

Не для меня

Я в жизни прошлой
            был другим,
И в будущей не буду прежним.
Я был други́м?
Но был каким?
И был ли?
Буду ль неизбежно?

Живя, греши иль не греши,
А слово «жил» не отменяли.
Вранье бессмертия души
Придумано не для меня ли?

Нет! Этот бред не для меня,
Увы, увы — тысячекратно.
Уж если сбросит жизнь с коня,
Не влезть
В седло судьбы обратно.

Вино

Вино, что пили мы
не так давно,
С издевкой называли все —
Чернило.
Из ягод и плодов превращено
В «низов» напиток —
и оно пьянило.

Кроме всего —
присутствовал в нём сок,
Какая бы ни есть,
А натуральность.
Позволить каждый
эту «роскошь» мог,
Хотя и жил с трудом
Материально.

Но новым клином
выбит старый клин,
Под натиском
коммерческого вала.
Плодово-ягодных
Не стало вин,
Чернила знаменитого
Не стало.

Сегодня вина —
о цене молчу —
О них не ходят даже
Анекдоты.
Бутылку выпьешь —
и беги к врачу,

А если нет —
              не избежать блевоты.

И бьет нам
              низкопробностью под дых
Национальный
«Для низов» напиток.
Неужто ви́на
              для людей живых?
Красители химические в них,
И ароматизаторов
Избыток.

Лишенное достоинства вино,
Но носит
Белорусские названья.
С коммерцией оно обручено,
А качество —
              достойно порицанья.

Игра в прятки

Сер соловей и мал,
но как прекрасны трели,
Когда пленит его
возвышенный экстаз,
И ты в любви клялась
в истерзанной постели —
Я знал, что не любовь
соединяет нас.

Ты в душу лезла мне,
а я тебе не верил,
Своё «люблю»
До дыр затерла, без стыда.
А я в ответ молчал,
молчаньем лицемерил,
Молчание согласием
бывает не всегда.

Подобные тебе,
на наслажденья падки,
Но неисповедимы
ведь Господа пути.
Не знаю, знала ль ты,
что мы играем в прятки,
Что чувств, которых нет,
обоим не найти?

Я знал, что ложь падет,
как пьяный под забором,
Что ложная любовь —
как выкидыш любви,

Что вскроется обман,
что я услышу скоро
То, что живет века
у женщины в крови.

В твои уста сошел,
как некий голос свыше,
Тот голос, что нисходит,
Истину любя.
В признательных словах
твоих я правду слышал,
Впервые правду:
— Не люблю тебя…

Кораблик

Какой же адский труд
писать стихи —
Подобно взлету
и пике крутому.
И за какие смертные грехи
Господь меня
приговорил к такому?

Стихосложенье —
Холод и весна,
Измены пропасть
и любви вершина.
Оно ввергает в сон,
лишает сна,
Надежд крушенье,
радостей причина.

И если рифма
в сердце до утра,
И преданно со мною
делит бденье,
Она — моя любовница,
Сестра,
Она — мое ночное
Наслажденье.

Душа —
Духовным поборола плоть,
И вне стихосложенья
Быть не может.
За что меня
так наградил Господь!

Он дар во мне свой
не итожит — множит.

Большому кораблю —
большое плаванье —
Я слышал в детстве,
желторотый зяблик.
Затем, поздней,
из юношеской гавани
Встречать шторма
отправил свой кораблик.

И шторм, и штиль —
ему всё адресуемо,
Возвышенность поэзии
И бремя.
И сколько оставаться
на плаву ему —
Ответит только вал девятый —
Время.

Родная гавань

Мы, судьбы наши,
словно корабли,
И жизни океан
нас манит в кругосветку.
Но сердце якорем
вцепилось в грудь земли,
Земли, где был рожден,
как и мои все предки.

Я якорь поднимал,
бросался в бурный путь,
Не мало повидал,
достаточно поплавал.
Я дом свой покидал,
но только на чуть-чуть,
И возвращался вновь
Домой — в родную гавань.

Я счастлив тем, что здесь
закончу жизнь свою,
Мне райские места
чужих широт не снятся.
И держит якорь мой
судьбу в родном краю —
Цепь долгих лет крепка,
и мне с него не сняться.

Пример

Сметет всё Время
на пути своем,
И прах развеет наш
в пыли событий.
А мы всё тащим в дом,
едим себе и пьем,
Не о душе печемся,
а о быте.

Да, Время — страшный враг,
как и Она с косой, —
Весь лик Земли
разрухами исчерчен…
Когда-то Иисус
шел налегке, босой,
Весь мир ввергался в прах,
а Он бессмертен.

Ненормативный лексикон

Душа в моих словах —
я утверждаю снова.
Но утверждения
Не стоят ни шиша,
Как только с языка
слетит такое слово,
Стремится в пятки
от которого душа.

Да, я интеллигент
с наследием богатым,
Доставшимся от предков
и от родной земли.
Но почему порой
загну трехпалым матом,
Пусть даже от ушей
всеслышащих вдали?

Но часто слышу сам,
с душевным отвращеньем,
То сбоку, то в упор
ненужной брани хлам.
И, каясь, у души
своей прошу прощенья,
И с болью признаю́,
что не святой я сам.

Душа в моих словах —
я клятву не нарушу,
Без трепетной души
поэзия мертва.

Живу я от души
и вкладываю душу
И в поэтичный слог,
да и во все слова.

Порой на нас дохнут,
как из затхлого колодца
Слова, как самозванцы,
что просятся на трон.
Живет в нас этот грех,
и как нам с ним бороться?
О этот спутник наш,
ненормативный лексикон.

Спаси, Спаситель!

Взывала бедность
Испокон веков
К Всевышнему:
— Услышь, спаси, Спаситель!
Надежды дай
Хоть несколько глотков,
Открой для страждущих
Свою обитель.

Так было с бедным испокон веков,
Разбогател — от Бога был таков.

И нынче в Храмах
Можно видеть тех,
Кто с бедностью сроднен
Иль горем ранен,
В чьем сердце торжествует
Мир, не грех,
И от того зовется он —
Мирянин.

Неужто в церковь не придет хоть раз,
Кто в роскоши погряз?

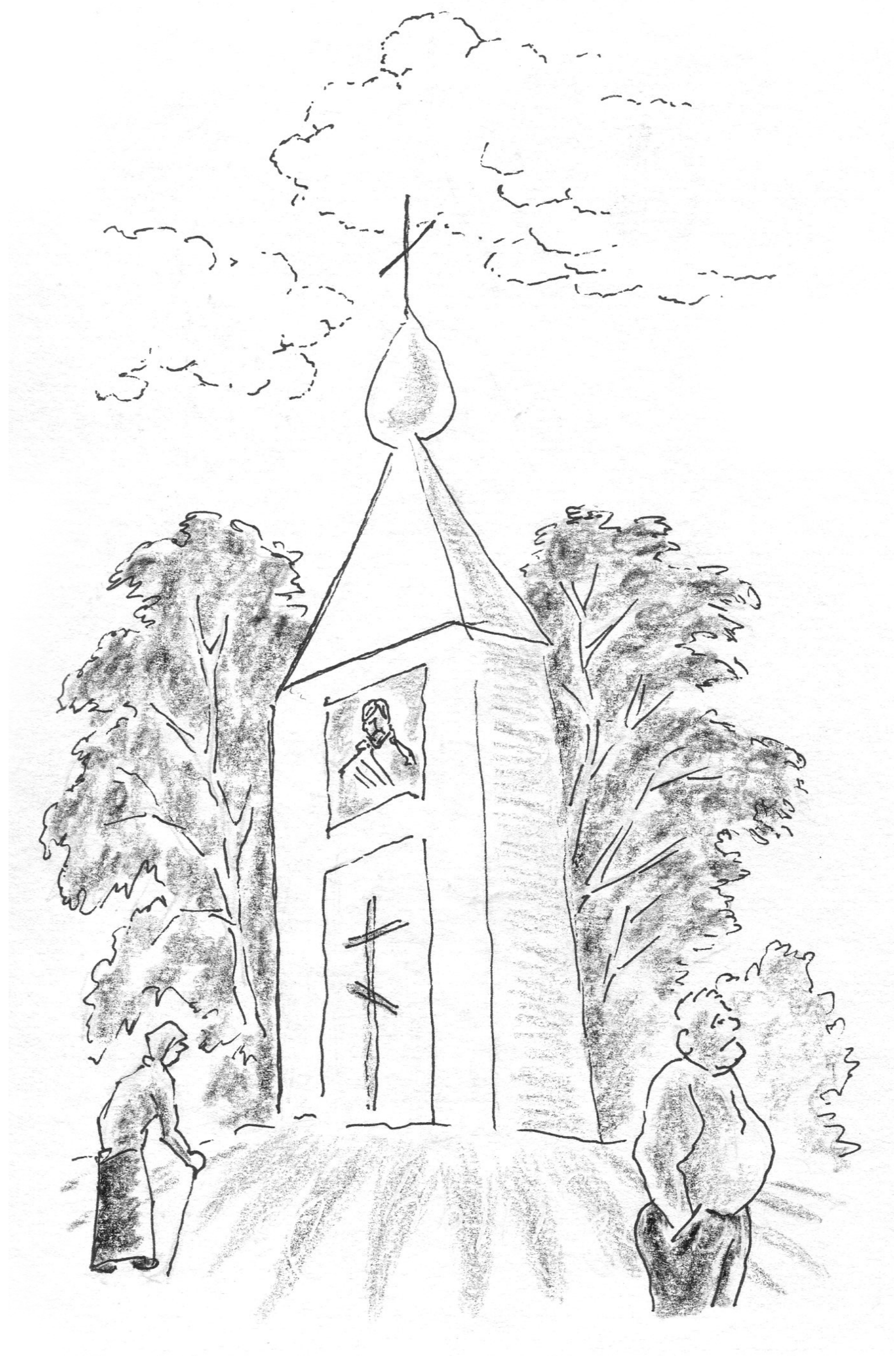

Жизнь в долг

Я должен был всю жизнь,
я в долг семью кормил,
Кой-как справлял костюм,
жене кой-как обновку.
Чтоб как-то содержать семью —
надежный тыл,
Я должен был иметь
немалую сноровку.

По жизни рыскал я,
словно голодный волк,
Корил себя за всё,
но в чем я виноватый?
Невыплаченный долг
вливался в новый долг —
И крест несла жена,
и плакала зарплата.

Но жизнь — и в голи жизнь,
и появилась дочь,
И не было жилья,
и не было просвета…
Не знаю, как смогли
мы это превозмочь,
Неужто довелось
пройти нам через это?

Быть «волком» перестал
я только в пятьдесят,
А до того, увы,
был никому не нужен.

И всё же — нет да нет —
я обернусь назад,
На свой нелегкий быт,
что слишком был затужен.

Теперь не должен я
нисколько никому,
Ни кассе, ни друзьям,
пожалуй, только Богу.
И до последних дней
я буду рад ему,
Живущему во мне всю жизнь
святому долгу.

Саркофаг

Все уходим мы в тень,
где не встретишь счастливых
Ни улыбок, ни лиц,
возраст суд свой вершит.
Я одет в саркофаг
болей неисчислимых,
Он — карающий меч,
он — давлеющий щит.

Что кого-то корить!
Сам себе я не нужен.
Я — как тот дореформный
казначейский билет,
Мир, в котором живу,
до обидного сужен,
Мир мой под колпаком
остывающих лет.

Саркофаг иль колпак…
Что они! Я — в работе,
Я пишу,
Своему заточению рад.
Коль уж стены крепки,
неподвластные плоти,
Но для мыслей и слов
не бывает преград.

Я слоўмі ад зямлі
і ад бацькоў

І карыстаўся,
й буду
карыстацца

Наоборот – возможно

Читатель милый!
Верь, что я
Средь многих —
Не совсем пропащий.
К тому ж
поэзия моя —
Посмертный мой
Душеприказчик.

Ее, как загнанных
Коней,
Не остановят
рамки-сроки
Вся жизнь промчавшаяся
В ней —
И добродетель,
И пороки.

Поэзия —
Всегда нова
И неизменно —
актуальна.
Одни и те же
в ней слова
Звучат задорно
И печально.

Не всем,
Поэзию любя,
Дано пронесть,
свой крест надежно.

Ее подстроить
под себя
Нельзя,
Наоборот — возможно.

И настроенья своего —
Хозяин
Только лишь мечтатель.
И ты
Зависишь от того,
С какой ноги встаешь,
Читатель.

Чудо!

Чтоб рассказать мне
о такой, как ты,
Слов мало и земных,
и во вселенной.
Пусть лучше станут
всей земли цветы
Свидетелями этой красоты —
Непостижимой,
Необыкновенной.

Коснуться божества чтоб твоего,
Мне черпать
Красноречие откуда?
Томов не хватить
описать его,
Но всё же хватит
слова одного,
Которое весь мир вместит твой —
Чудо!

Сотворение чуда

Спеша навстречу
Утру благочинному,
Зари румяной
торжествует Месса.
И, подчиняясь
Пенью петушиному,
Проснулось солнце,
всплыло из-за леса.

Так хочется
и мне принять участие
В великом чуде —
утра сотворенье.
И все-таки
Участвую отчасти я —
Я утро перенес
в стихотворенье.

Смешное и трагичное

Какую чушь несут в пустообмане
Носители словесной шелухи —
Что человек,
отжив, травою станет
И в ней произрастут
Его грехи.

Не буду это
отвергать поспешно,
Возможно, предсказатели правы.
Ведь землю нашу
называют грешной,
Не исключаю,
что из-за травы.

Смешное и трагичное
мы знаем,
Они из пьесы-жизни, говорят.
Но если землю
называем раем,
Так почему мы попадаем в ад?

Живи, дружок

К ручью припал губами снова,
Как до сих пор не раз — года.
И кажется вода мне новой
И вкусною, как никогда.

И серебристых звуков гамма
Всё мелодичней — что ни год.
Ручей, казалось бы, тот самый,
Но как по-разному поет.

Живи, дружок мой нежноструйный,
Согбенный пред тобой стою.
Я влагу пил, когда был юный,
Животворящую твою.

Я пью живительный твой холод,
И с восхищением узрел —
Идут года — ты весел, молод,
А я, как видишь, постарел.

Смысл жизни

Кто может быть несчастней,
Чем они,
Летящие на юг
    в предзимье птицы?
Они в «раю» чужом
    считают дни,
Мечтают поскорее возвратиться.

Там, в теплом небе
    голубом скользя,
Святую ностальгию
    в сердце ценят —
Им долго жить
    без Родины нельзя.
Ничто ее, далекой, не заменит.

Они домой спешат весной —
Их блиц —
Под солнцем днём,
    в ночи под небом звездным.
Кто может быть
    счастливей этих птиц,
Несущих смысл их жизни
    к теплым гнездам?

Смена стилей

Моя душа была —
пейзаж реалистичный,
Понятный мне
и посторонним стиль.
Простой,
Бесхитростный,
Но все же симпатичный.
Давно он в прошлом,
в кратком слове «быль».

Теперь смешалось всё —
Сюжеты,
Краски,
Стили,
И композиции
теснят одна одну.
О сколько надобно мне
приложить усилий,
Чтоб отличить
от осени весну.

Старик

Мы рыщем все, простите,
как ищейки,
Жизнь вынуждает,
множество проблем.
А он присел
согбенно на скамейке,
Неинтересный,
Суетным нам всем.

Старик чему-то
отрешенно внемлет,
Горя сокрытым
внутренним огнем.
И видно, что не он,
а мудрость дремлет,
Годами
Поселявшаяся в нем.

И чувствуется —
духом он не сломлен,
Хоть на челе
судьбы глубокий след.
И мир, что в нем —
насыщенно-огромен,
И сам старик —
хранитель буйных лет.

Он — как осенний лист
на ветке голой,
Вот-вот сорвется,
чтоб под ноги лечь.

Он дней веселых
отзвук невеселый,
Как после битвы
выщербленный меч.

Он придремнул
под солнышком осенним,
Пройдя сквозь шквал
событий на веку…
Мы старость чью-то
с уваженьем ценим,
Но с большим
относились бы почтеньем,
Когда б взглянули
в душу старику.

Эшафот

Ветшает жизни свод,
легчает лет котомка,
Успел моргнуть —
и вот он, Новый Год.
Но старый, уходя,
так дверью хлопнет громко,
Как будто новый гвоздь
вбивает в эшафот.

За много прошлых лет
мой эшафот сколочен
Вполне — ему и время нипочем,
На нём и плаха есть,
на ней — топор отточен,
Но вот загвоздка в чём-то есть…
Но в чем?

Возможно,
Временной лимит не весь исчерпан,
И милость не меняет Бог на злость.
К тому же и палач
на эшафоте терпит —
Не вбит пока еще
последний гвоздь.

Третейский судья

Я с головою
 бросаюся в омут
Мыслей моих,
 где черно и светло.
Как бы сегодня
 я жил по-другому,
Если б оно
 во вчера перешло.

Да, к сожаленью,
 живем мы однажды
Помним,
Ошибкам проигранный бой.
В спорах, публично,
 мы — праведник — каждый.
В тайне мы
 искренны перед собой.

Можем мы в грудь
 кулаками кувалдить,
Вторить,
Мол мы пред собою чисты.
Совесть третейским
 судьей беспощадит,
С правды срывает
 обмана бинты.

Эпиграмма

(на предъявителя)

Когда сказать нам
Нечего совсем,
Он философствует,
Безмыслие скрывая.
И, философствуя
Средь никудышных тем,
Он, на себе подобных
Уповает.

Его глубокомыслия зенит —
На уровне
Его одежды верхней,
Чем больше
Он свое лицо умнит,
Тем глупость на его лице
Рельефней.

Выбор Ахилла

Ахиллу дал два варианта Бог:
Смерть в славе молодым
иль долго жить без славы.
Я не Ахилл
И выбирать не мог,
Но вряд ли я б сменил
на славу все забавы.

Боюсь, что я
не смог бы в землю лечь
С какой-то славою,
прервав полет желаний.
И вот я стар —
и груз тщеславья с плеч,
Я б снова повторил
свой путь без колебаний.

Проб и ошибок путь
мой долог был,
А если бы еще
нести и славы бремя…
Я б выбор твой отверг,
Прости, Ахилл,
Другой я человек,
живу в другое время.

Вдвоем на одного

Был Божий день погож и светел,
Я шел дорогой полевой.
И вдруг в лицо ударил ветер,
Шально вертясь над головой.

Он бил, то мне в лицо,
То сбоку,
Свистел, резвился, как юла.
А вон и тучка издалеку
К нему на помощь приплыла.

Явилась к сорванцу на помощь,
К неугомонному юнцу.
И вскоре, не спросясь, наотмашь
Ударил дождь мне по лицу.

Но я блеснул отменной прытью
Души и тела своего.
Я крикнул, побежав в укрытье:
— Эх вы! Вдвоем на одного!

Легки на помине

К 50-летию семейной жизни

Хорошо ли, плохо ли
(Жизнь — не дискотека)
С радостными охами,
С траурными вздохами,
Прожили полвека.

Дерзко-непреклонные,
Всё одновременно —
Без ума влюбленные,
Бедностью крещенные —
Море по колено.

Плод семьи зачаточный,
Не страшась, вкусили.
В далеко не радужной,
Суете безрадостной,
Радостями жили.

Грезить прошлым — мания
В старости, отныне.
Тяжелы вы, ранние
Все воспоминания —
Легки на помине.

По слепому лабиринту

Плач, душа —
Глаза иссякли,
Горькой влаги
Дождь утих.
Больно —
Этак ли иль так ли,
Со слезами
И без них.

Даже сердце
Рвя на части
Или душу —
На куски,
У трагедий
Мы во власти,
От спасенья
Далеки.

К нам врываются
Без стука —
Всё, что прожито —
Итож!
Жизнь,
Она такая штука —
То цветы,
То к горлу нож.

Жизнь душе —
Дворец, то келья,
Заземлёна, высока,
То —
Безумное веселье,

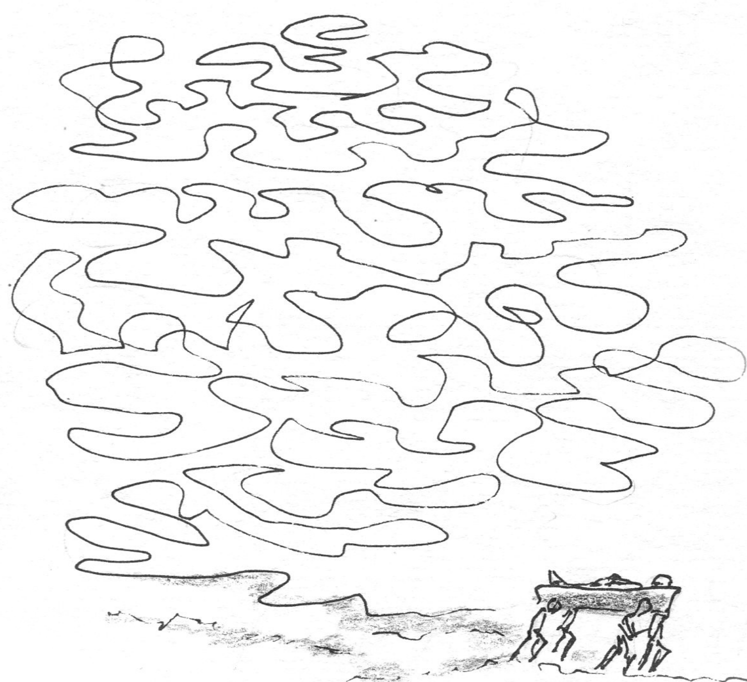

То —
Смертельная тоска.

Жизнь сродни
Топтанью, спринту
В море солнечности,
Тьмы.
По слепому
Лабиринту
Тщетно
Ищем выход мы

Но всесильный
Гид над нами,
Он укажет
Нам маршрут.
И тогда
Вперед ногами
К выходу
Нас унесут.

Как разобраться?

И злой осенний дождь,
    и ветерок весенний,
И лета жар,
    и лютый хлад метельный,
Кто излучает свет,
    кто порождает тени —
Смешались
В этом мире беспредельном.

И мы живём, кто как —
Кто с делом,
Кто — без дела
Кто в толк,
Кто в долг,
Кто с Богом,
Кто безбожно.
И в этой какофонии,
    раздрайной до предела,
Легко оглохнуть,
    заблудиться можно.

Над каждою судьбой
    своя звезда мерцает,
Стремится кто-то к ней,
    кому-то — ленно.
Кто — создает,
Кто — рушит,
Кто — душу отрицает,
А кто-то говорит —
    душа бесценна.

Успеешь «да» сказать,
 но зреет отрицанье
По утвержденьям бьет
Опроверженье
Согласье не молчит
 и противостоянье —
Что ж, поиск истины
 всегда против движенья.

Отсюда и раздрай,
 и многие метанья,
Всё новое —
 не поясненье вкратце.
Он не компьютер, мозг,
 не интернет сознанье —
И как
В происходящем разобраться?

Вечерний пейзаж

Клин поля брошен,
как зеленый вымпел
На нём стада коров
вкруг пастушка.
Как будто
Кто-то семечки рассыпал —
Так смотрятся они
Издалека.

Но вот заполыхал
закат багровый,
Кнутом взбодрил
рагулек пастушок.
И потекли
К своим хлевам коровы,
Как муравьев
пред ночью ручеек,

Как реченька течет
с истока к устью…
Кормилиц ждут
хозяйки возле хат.
И поля клин
их провожает с грустью,
Вослед глядит им
с нежностью закат.

Скептик

Мои познанья жизни —
мой кумир,
Лишь им —
И только им я доверяю.
Не верю — нет и нет! —
в загробный мир,
Где место аду есть
и место раю.

Я видел
Эксгумированный тлен,
Оскал останков,
как опроверженье
И мне не страшен
заблуждений плен,
И не вдохнуть сомненье
в мое мненье…

Сказавши «нет!»,
я прикусил язык,
И у познаний к вере
есть терпимость,
Тем более, что я —
не еретик,
Дезавуирую
Свою решимость.

Меняю свое мненье.
На ходу —
Ни Бог мне не шепнул,
ни демон злобный.

Уж лучше мне
горeть в смоле в аду,
Чем против жизни
выступить загробной.

Я, не колеблясь,
жизнь свою на кон,
Как подтвержденье
утвержденью ставлю.
Есть мир загробный!
И прекрасен он!
Там благодать и мир —
его я славлю!

Там стаи райских птиц,
цветущий сад,
Там ангельское пенье —
Богу слава!
Там каждый,
кто ушел из жизни, рад,
Что здесь сейчас,
ведь жизнь земная — ад —
Не верить этому
я не имею права.

Неверье —
Больше было бы, чем грех.
И потому
Я к вере обратился,
Что атеизмом
я лишил бы всех
Загробной жизни,
кто земной лишился.

Их десять, мне родных
по крови душ —
Родители,
Родные сестры,
Братья…
Простите —
я сказал вначале чушь,
Не взвесив все,
без должного понятья.

Живите там
другою жизнью, но
Не быть мне с вами,
младшему Сереже.
Я знаю —
Прахом стать мне суждено,
Ведь в отношении себя,
я скептик все же.

Стриптиз

Эх зима!
Мираж хрустальный
Вырос, словно ниоткуда.
Чудо?
Это ли не чудо!

Вот уже весна идет,
Как хозяйка — не приблуда.
Праздничный ее приход,
Загляденье — каждый год,
Чудо?
Это ли не чудо!

Лето — чудо!
Летом каждый,
Хоть немного, хоть однажды,
Ноги в море помокнет,
Но спешит домой оттуда —
Дом наш —
Это ли не чудо!

Среди множества чудес
Ожидает нас сюрприз —
Обнажает осень лес,
Чудо?..
Или же стриптиз?

Грустнее грусти только грусть

На фоне почерневших туч
И радуга сияет ярче.
Но даже самый жаркий луч
Лобзанья страстного не жарче.

Весна —
Не радостней весны
Той, что однажды юность дарит,
Той, что всю жизнь
Приходит в сны,
Когда года гнетут и старят.

Уходит осень?
Ну и пусть!
Она не раз придет изящно.
Грустнее грусти только грусть
О безвозвратно уходящем.

Пора!

Я залежи былых воспоминаний
Взрываю болью сердца,
Как руду.
Этапы жизни —
              детства самый ранний,
Позднее — годы мы́тарств и исканий,
Вместившие и радость, и беду.

Растормошить спрессованность былого,
Поднять пласты деяний
Нагора́,
Чтоб с перечнем
              добра и зла пред Богом
Предстать и получить сполна.
Пора!

Сравненье

Я был за океаном —
честь иным,
Но мне вояж казался
в горле костью
Хоть были мы
туда приглашены,
Я чувствовал себя
незваным гостем.

Я вел часам
за океанским счет,
Я торопил
медлительное время.
И каждый день тянулся,
словно год,
И вся командировка —
сердцу бремя.

Я видел много там,
но как в бреду,
Всё там чужое —
хорошо ли худо.
Хоть знал,
Что больше вряд ли попаду
В Америку,
но рвался я оттуда.

До этого
Я видел много стран,
Но здесь я ощутил
остро и лично,

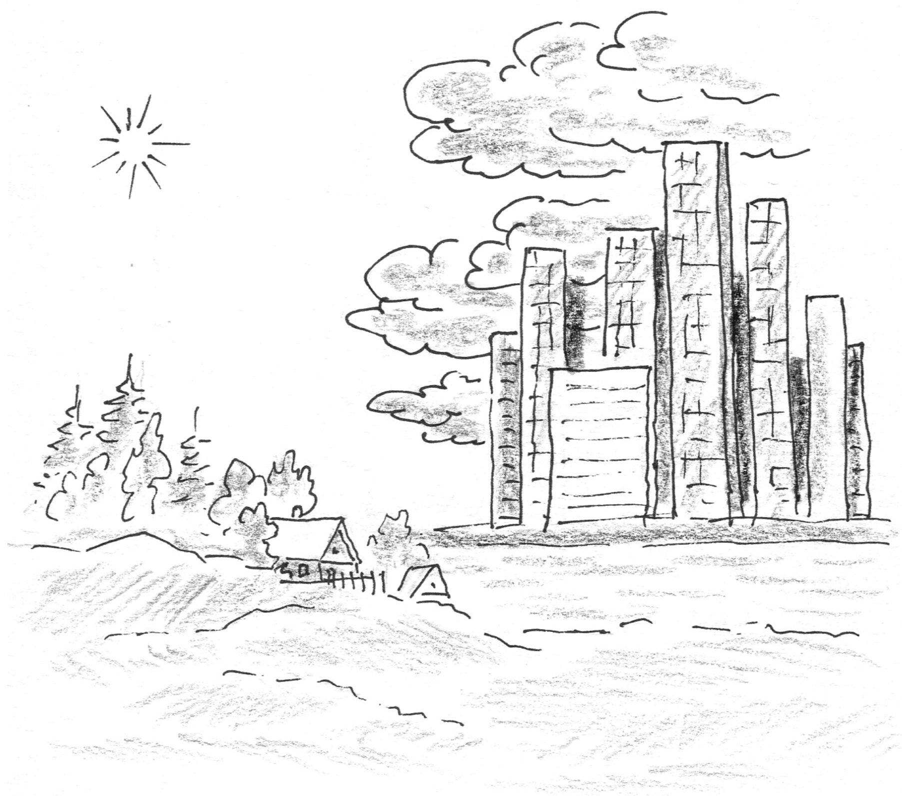

Что между мной
и домом — океан,
И угнетал сей факт
Психологично.

И вот я дома!
Вот где край чудес!
Те впечатленья
пролетели мимо.
Мой дом в деревне,
И земля,
И лес,
Все встретили меня
Невозмутимо.

А я?
Но почему взволнован я?
Я повторял
в восторге неустанно:
— Я к вам через далекие края
Стремился,
Мчался
Из-за океана.

Я пребывал там,
Беларусь ценя,
И каждый Божий день,
И поминутно…
Мой дом,
Земля,
В отличье от меня,
Сравнить не могут,
как там неуютно.

Закономерно и случайно

Всё в жизни предусмотрено
С рожденья?
Это — крайности!
Судьба нам предначертана
С зачатья?
Заблуждение!
С рожденья мы, всю жизнь —
в плену случайностей,
До
Самого
Последнего
Мгновенья.

Закономерно всё,
Что нам предсказано
Заранее,
Всё то,
Что ожидаемо,
и потому, как должное —
Рождение и смерть,
Расцвет наш,
Увядание,
Всё что,
Для человечества возможное.

Пожалуй,
Без случайностей
не знали бы мы гениев.
Случайности опасные,
как искушенье змеево.

Случайность
Нам открыла
и земное притяжение,
Коснулась
И таблицы Менделеева.

Как хорошо, что жизнь
Закономерна
И случайная,
Не повредит, ко времени,
порассуждать для верности —
В случайном укрывается
Закономерность тайная,
Случайность всё же есть
В закономерности.

Души гонцы

Мечты всегда
опережают нас,
Ведь им тащиться
с нами неохота.
Приблизимся мы к ним —
но в тот же час
Они уже в невидимых высотах.

Они задорят нас издалека,
Нас манят
Нереальностью и снами…
Надежды наши,
подустав слегка,
Прихрамывая,
тащатся за нами.

Надежды и мечты —
души гонцы,
Но разные они имеют крылья.
Надежды старятся,
Мечты — юнцы,
Не все они созреют,
станут былью.

Не суждено...

Лишь у постели умирающего брата
В известном утвердился разум мой:
О до чего же наша жизнь богата,
Ничем иным, а жизнею самой.

Какое это горе быть во власти
Болезни, что сулит нам рай иль ад.
Какое это истинное счастье,
Встать и пойти, куда глаза глядят.

Брат умирал мучительно, в сознаньи,
Всё понимая — жить не суждено.
И не сказал последнего желанья,
Он знал, что не исполнится оно.

Волшебства окоём

Мы сидели у речки
Вдвоём,
А вокруг —
Волшебства окоем.

Слышен ласковый
Шелест волны
Соловей пел
С другой стороны.

Как черемуха
Пышно цвела!
Даже в грусти вечерней
Бела.

Превратил
Золотистый закат
Водь реки
В раскаленный булат.

Торжество
Наступающей тьмы
И средь этой гармонии —
Мы!

Ты молчала,
Ни слова и я.
Мы боялись
Спугнуть соловья.

«Кинолента»

Наладилась жизнь,
Оклемалась,
И хоть взял от жизни я много,
Но что мне в наследство досталось
От прошлого?
Самая малость —
На память руины былого.

Развалины воспоминаний,
Как будто от Храма фрагменты,
Картинки свиданий, скитаний —
Обрывки немой киноленты.

Хоть нет ощущенья полета,
Смотрю и смотрю «киноленту».
Былое — мираж,
Но хоть что-то,
В грядущем и этого нету.

Безвозвратное – далеко

Принимается не легко —
Было густо, становится пусто.
Безвозвратное — далеко,
Удаляется слишком шустро.

Жизнь спрессована — прошлого ком,
В горле времени он не застрянет.
И открыто уже, не тайком,
В мир иной неизбежное манит.

Я своей неизбежной порой,
Хоть и выпала жизнь большая,
Вслед за братьями, за сестрой,
За родителями поспешаю.

Доживаю — один на один,
Я — в лицо мне дурные вести.
Быть под солнцем, как блудный сын,
Не хочу — мы должны быть вместе.

Счастливый случай

Нас в мир живых
впустил счастливый случай,
Меня,
Тебя,
Его —
Буквально всех,
Из сотен вариантов,
выбрав лучший,
При том, минуя
множество помех.

Чтобы зачаться мог
наш плод грядущий,
Не разминуться,
Встретиться должны
Два человека
в миллиардной гуще,
Как в океане бурном
две волны.

И эти два —
Гарантие рожденья
Меня,
Тебя,
Его —
Но есть ведь «но».
А сколько их,
кому в судьбовращенье
Случайно неродиться суждено.

А сколько нерожденных по причинам
Житейским,
Объективным,
Бытовым
И в перечне случайностей всех
Длинном
Счастливый случай
не достался им.

Мы видим жизнь свою,
как факт логичный.
А как иначе?
Мы нужны сейчас!
И всё ж мы все живем,
и каждый лично
Лишь потому,
Что случай выбрал нас.

Нас в мир теней
ведет закономерность
По мере истощенья лет и сил.
Ведь для того
И существует смертность,
Чтобы счастливый случай
Жил и жил.

Ты кто, пророк?

Где все мои родные?
Никого!
Куда девался дом
уютный отчий?
Он опустел для сердца моего.
Ты кто, пророк?
Подайте мне его!
Зачем ты мне мученья напророчил?

Ты взял с меня
немыслимую дань —
Была семья и нет.
Я — тень былого.
На место на мое
попробуй стань,
С ума сойдешь —
ни мало и ни много.

Рабы

Рабовладельческому строю
Пришел конец
Давным-давно.
И всё ж я думаю порою,
Что человечество
«Слепое»,
Рабами быть обречено.

Мы только внешне
И публично
Свободны
Ото всех и вся.
Но все зависим мы —
И лично
В такой зависимости я.

Рабы мы денег —
Не удастся
Нам вырваться
Из их когтей.
Рабы мы
И прекрасной страсти,
И самых
Низменных страстей.

Зависит каждый —
Прочь притворство!
От им же выбранной
Судьбы,
От алкоголя,
От обжорства,
И от тщеславного позёрства,
Но есть и голода рабы.

40°

И умирают ежечасно
Они
Без пищи и воды.
Рабы ж обжорства безучастно
Живут,
Не видя сей беды.

Рабовладельчество в помине?
Нет!
Промышляет до сих пор.
Рабы есть в полном смысле
Ныне —
Цивилизации позор.

Весь мир зависит,
В каждом цикле
От изощренных зол своих.
Мы просто
К этому привыкли,
Позорно
Принимаем их.

По рукам!

В бесчисленности
            разных мнений
Сокрыто истины зерно.
На сорном поле заблуждений
Произрастает лишь оно.

Своею грудью
            мир раздвиньте,
Коль тесен он,
            как тень от гор.
И в самом сложном лабиринте
Найдется выход на простор.

Движень есть —
            в большом и малом,
Наперекор всем тупикам.
Не поздно всё начать сначала —
Согласны?
Значит — по рукам!

Состояние души

Какое состояние души
людей всегда прельщало?
По поводу иль нет
безудержный восторг?
Иль беспричинный смех?
Иль хмельный звон бокалов?
Иль бездуховный блеск
крутых салонных залов?
Живем один лишь раз —
и неуместен торг.

А может быть глядеть
поверх голов с трибуны —
А истину иль нет,
но только чтоб вещать.
У состояний всех
свой дефицит иммунный,
Без глупостей прожить
не может самый умный —
У всех свой выбор и —
на всём своя печать.

Из состояний всех,
что строки отмечали,
Что, растолкав других,
у жизни на виду,
Мне ближе и понятней
состояние печали,
Оно во мне всегда —
и с этим я уйду.

Дни и ночи

Душа не Андромеда,
но туманна,
Кроваво-красный
вкруг нее туман.
Она — незаживающая рана,
А разве где-то
души есть без ран?

И все же я, как прежде,
в жизнь влюбленный,
Хоть жизнь порой
в меня не влюблена.
Душа не только исторгает стоны,
Она и чувств
возвышенных полна.

Пожалуй,
Это выглядело б странно —
Всё дни и дни,
но есть и ночи ведь.
Как невозможно
плакать постоянно,
Так и все время
невозможно петь.

Диктант

Когда смеются все —
            и я меж вами
В компании,
Где не смеяться сложно,
По протоколу, улыбнусь губами,
Хоть в это время
            на душе тревожно.

Бывает так,
            что с ясной неохотой
Участвую в веселом разговоре,
Вставляю невпопад
            свои остроты
И шутки,
Хоть в душе таится горе.

Молчат уста,
Хоть сердце негодует,
Мы улыбаемся,
Хотя не до улыбок.
Нам жизнь
            свои условия диктует,
В диктанте этом —
            множество ошибок.

О Гейне

Читаю я
Благоговейно
Лишь Пушкин,
Отнюдь не Гейне.
Да Байрона,
Ему же в пику.
Пусть он,
Сей немец и великий,
Но рядом с Пушкиным
Безликий,
Да подле Байрона,
Как тень,
Он равный с ним,
Как ночь и день.
Он, утонченности
Надежда,
Британца
Называл невеждой,
Француза —
Более того.
Себя любил лишь
Самого.
Мол немец —
Мил и в жестком
Споре,
Он — ангел
И в самом терроре…
Теория —
Прямолинейна:
Коль немец —
Выше всех.
(По Гейне)

И размышления
Опасны
Как утвержденье
Высшей расы.
Вини его
Иль не вини —
Пусть
Разбираются они.
Нет, неспроста
Качу я бочку,
Я Гейне не люблю —
И точка
И даже
Творчества его.
Вы спросите:
— И что с того?
А то,
Что хоть на одного,
Да меньше стало
Преклоненных
Чтецов стихов его
Нетленных.
Я не судья стихов,
Но он
В другом
Был мной
Изобличен —
Он проявил
В сужденьях пыл,
Германию провозгласил
Как нацию,
Превыше всех,
Диктатором
И командиром,

Который мог бы
Править миром…
Прошло с тех пор
Сто лет как раз,
И гитлеризм
Напал на нас.
Неужто это —
Совпаденье?
Нет!
Гейне вольное сужденье —
Отсчет нацизма зарожденья.
И этот вирус
В сердцевине,
На генном уровне,
Увы,
Не уничтожен
И поныне.
Любить
Иль не любить келейно
Мы можем всех,
Но имя Гейне,
Презрев
Все эти «не любя»,
Давно
Возвысило себя,
И вне
Критических, заочных
Суждений,
Будет жить —
Бессрочно.

Лучше всех

Мы женщину боготворить готовы
С рождения
И до последних дней,
Отбросив пафос
громких слов дешевый,
Мы мысленно
в любви клянемся ей.

И мы верны
Сей клятве постоянно,
Забыть ее на миг —
великий грех.
И сердце повторяет
Неустанно:
Ты в необъятном мире —
лучше всех!

Ты — колыбель тепла,
источник света,
Ты святостью нетленной
в нас жива…
Одна лишь женщина
заслуживает это —
И только к матери
обращены слова.

Всё здесь статично

Я что-то говорю,
а голос бьется в стены,
В прозрачную
Оконных стекол твердь,
В угрюмый пол
и в потолок надменный —
Всё здесь статично,
всё без перемены,
Всё, словно гроб,
где затаилась смерть.

Я что-то говорю,
а голос, словно птица,
Что в клетку
злым владельцем заперта.
Он на простор
из этих стен стремится,
Где ширь без стен,
бездонна высота.

Мы смертные, увы,
и без «увы», не Боги,
Но кое-что мы можем
с давних пор —
И город за спиной,
и я уже в дороге —
Встречай меня,
бескрайности простор!

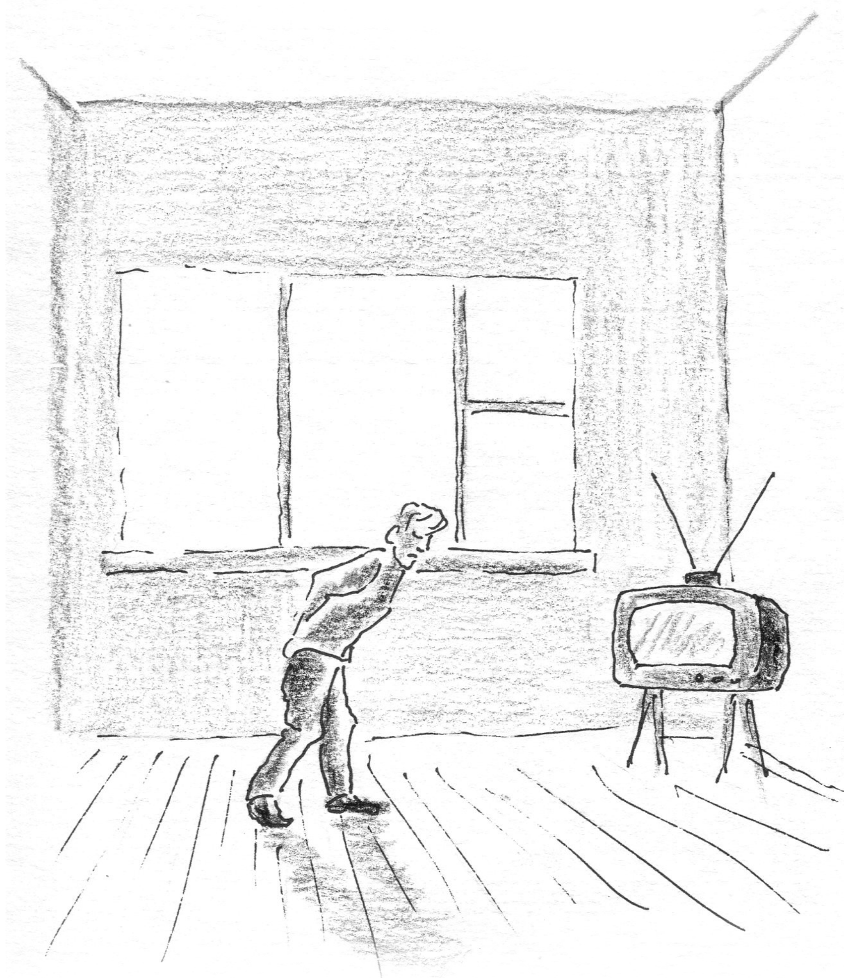

Чтоб день зажечь

Чтоб день зажечь,
всего лишь солнца мало.
Да разве мы
не лицезрели дней,
Коробившихся
Тускло и устало,
Хоть солнце в небе чистом
так сияло,
Что под собой
не видело теней?

Хоть солнце
не слабело и не тухло,
А царствовало
Без зловредных туч,
Но вот в душе
серо было и тускло,
В тень горечи
она ушла искусно,
Чтоб ни один
не мог проникнуть луч.

Бывает день
безсолнечный, безлучий,
К тому же,
изморось припасший,
Как на зло,
Он,
Словно мех на уши
Нахлобучил,
Как будто хочет
раствориться в тучах,

А на душе,
          как в ясный день,
Светло.

День календарный —
          светлая награда,
Он, как напоминанье:
Мрак — беда.
Чтоб день зажечь,
          его гасить не надо
В душе
И на планете —
Никогда!

Мир вам!

Деревня деревянная
всё пятится,
Усадебки
Под натиском трещат.
Кирпичные коттеджи
свои задницы
Подсунули под окна
сельских хат.

Не потягаться им
с судьбой-злодейкою,
Тем, кто отправлен
временем на слом.
Не усадить
Дубленку с телогрейкою
На этих сотках
за одним столом.

И от реальной
Нынешней суровости,
Еще горбее стали
крыши хат.
А те, кто здесь прожили
жизнь по совести,
Рассвет не видят,
видят лишь закат.

А ведь они
В года свои голодные
Не разгибали
от труда горбы.

На их лишеньях
               и коттеджи модные
Растут везде и всюду,
               как грибы.

Ведь это их
               и трудодни бесплатные
Плодили
Безысходность и беду,
Чтоб в наше время
               нам станки печатные
Провозгласили:
Плата — по труду!

Мир в наше время вам,
               коттедж и хижина!
Вам всем,
Кто не богат и кто богат.
И все ж деревня
               временем обижена,
Чтобы понять —
               не пропустите хат.

Ограбили меня

Всё что имел, не стало ничего —
Ни прежних сил,
Ни страстного огня,
Ни облика былого моего —
Мои года ограбили меня.

Остепенили безрассудства бум,
На всё и вся табу
Со всех сторон.
Взамен пустяк —
Приобретенный ум,
Который не ко времени умен.

И я иду по жизни сер и хмур,
В неведомые мрачные года,
А что взамен?
Сообщество купюр,
С которыми душой беднее я.

Обóбран я,
Я сам себе тюрьма,
Среди людей — с собой наедине.
Ни денег мне не надо,
Ни ума,
Коль нету прежнего меня во мне.

Не вечен он

Над лесом буря
гнев свой пронесла,
Деревья вековые не жалея.
Они легли,
Как мертвые тела,
Вокруг себя безмолвный ужас сея.

Я в этот лес входил вчера,
как в Храм,
Гармония вокруг торжествовала.
Сегодня здесь —
Величественный хлам,
Хаос вокруг,
В котором смысла мало.

А может все же
Смысл трагедий в том —
Вершит природа суд свой
Без уступок,
И этот мир вокруг —
наш отчий дом,
Не вечен он
И, к сожаленью, хрупок.

Хор

Из толп безликих лет,
из дней притворных гущи,
Где бал для самоизбранных икон,
Нестройный хор звучит,
торжественно-гнетущий —
О как далек от строф высоких он.

О как мечтал когда-то
и я быть в этом хоре.
Пускай не запевать —
я петь со всеми б мог.
И вот мечта сбылась,
но сердце на запоре,
Нет, не моё,
а хора — видит Бог.

Пускай взмывают ввысь,
кто создан для полётов,
Не создан кто —
Таким ползти удел.
И стоит ли грустить,
что средь фальшивых нотов,
Ни ноты, ни полноты я не спел.

В чем секрет?

Я метался,
Я мечусь,
Ищу ответ —
В чём он,
Молодости ветреной секрет?
И пока, как говорят,
Я в корень зрел,
Незаметно,
Как-то быстро постарел.

Жить чтоб молодо,
Чтоб в гору шли дела,
Надо выбросить
Из дому зеркала.
В них смотреться ежедневно ни к чему,
Надо верить
Ощущенью своему.

Вон идет навстречу рай,
Она же — ад,
Что за ножки!
Что за грудь!
А что за взгляд!
От него,
Как от огня,
Бросает в жар,
Если ты заметил это,
Ты — не стар.

Ну, а если
Оглянулся ей вослед,
Ты — огонь ещё,
Ты — юноша,
Не дед.
Мне плевать на возраст,
Мной секрет открыт
Вон красотка!..
Эх ты черт…
Радикулит…

О вкусах

Иссиня-черный жук,
старательный навозник,
Свой драгоценный шар
катил пред ульем пчел.
Он против них свои
не думал строить козни,
Здесь к дому своему
кратчайший путь нашел.

Но пчелам этот шар —
весьма противный запах,
Они ведь рождены
для мисси иной.
Они, неся нектар,
неся пыльцу на лапках,
Возникли перед ним
летящею стеной.

— Ты думаешь, что ты —
дня нас большая радость!
У нашего летка
катаешь смрадный шар.
Как можно вообще
брать в лапы эту гадость,
Не говоря о том,
чтоб есть его. Кошмар!

И жук, оторопев слегка
от этой прыти,
Спросил, при этом шар
закрыв собой тайком:

— Что можно есть ещё!
А вы? Что вы едите?
На ваше бы меню
взглянуть одним глазком.

Одна из этих пчел,
просителю в угоду,
Из улья принесла
грамм чуда из чудес.
И окропила шар навозный
каплей меду:
— Вот это Божий дар!
Наш мед — деликатес!

— Посмотрим, — Жук сказал —
что это за приправа, —
Он мед лизнул — и в крик:
— Скорей убрать его!
Как можно есть его!
Да это же отрава!
Ни аромату нет!
Ни вкусу!
Ничего!..

———

Что можно здесь сказать?
У каждого свой кореш
Свой взгляд на жизнь,
свой для себя устав.
И правду говорят —
о вкусах не поспоришь.
Кому что нравится,
тот пред собой и прав.

Элементарное

Не надо рваться к славе,
коль не по Сеньке шапка,
Никто, сказав лишь «а»,
не будет знаменит.
И в шубе, что с плеча чужого —
будет зябко,
И со стола чужого
всегда не будешь сыт.

Себе присвоив честь
и славу чью-то ону,
Глупец на миг себя
представит мудрецом.
Кто почести отдаст
другому и корону,
Заслуженному, но
не новому Нерону,
Возвысит лишь себя
пред Истины лицом.

Близок срок

Я утром, словно
в ступоре вставал,
Полдня ходил,
не мог расшевелиться.
А к вечеру —
стихов девятый вал
Вздымал меня,
захлестывал страницы.

Полночи длился
праздник чувств и слов
Берущихся неведомо откуда.
А новым утром —
новый ступор вновь,
Томительное ожиданье чуда.

И это издевательство
Во мне
Живет и продолжается ритмично.
Спасенья нету
и в коротком сне
Непредсказуемо живу
И хаотично.

Наперекос всё как-то,
Набекрень.
Где мудрость жизни
и ошибок опыт?
Как будто я живу
последний день,
И кто-то второпясь
меня торопит.

И мозг, и сердце
мне сигналят «SOS!»,
Ища в моем сочувствии спасенье.
И всё ж
Я продолжаю на износ
Искать успокоенье в напряженьи.

Грядущим дням,
когда приходит срок,
Всегда все зерна
отдают колосья.
Мой близок срок —
неужто хочет Бог,
Чтоб ничего с собою не унес я?

Мига вечность

Мне бы вас расцеловать,
Вас, зари румяной щеки.
Навсегда зарифмовать
Мига вечность в эти строки.

И пусть это только бред
Захмелевшего поэта,
Я б оставил в жизни след,
И не только — сделай это.

Не ревнуя, не кляня,
Ей готов поклон отвесить,
Ведь заря не для меня —
Вон, ее целует месяц.

Блудница

Мы женщине обман простим едва ли.
простив однажды, следующий раз
Прощенья пусть не ждет она от нас —
В ослиной шкуре мы уже бывали.

Но есть другая, женщине подстать,
По отношенью к нам — непостоянна.
Она — из обещаний и обмана,
Но мы пред ней готовы трепетать.

Несбыточность сулит — мы верим ей,
Три короба вранья — мы верим снова.
Даже в ее объятиях ежовых
Ее мы любим до последних дней…

———

Пусть ты порою в нас не влюблена,
Мы нити, нас связующей, не рубим.
Тебя, непостоянную, мы любим,
Ведь ты, блудница жизнь, у нас одна.

Что-то претит

Что не дает
Писать мне о любви?
Стыдливость?
Деликатность?
Или возраст?
Иль глас с небес —
Душою не криви!
Есть вариант:
Возможность-невозможность.

Я смолоду,
Как тот лихой казак,
Махал «люблю»
Налево и направо.
И шквал безумных,
Молодых атак
Воодушевляла не любовь —
Забава.

Каким я был!
Как все мы в те года!
Горевших и сгоревших,
Нас не мало.
Нес вихрь любви
Нас к звёздам иногда,
Бросая в грязь порой —
И так бывало.

Конечно, нынче я «казак»
Не тот,
Хотя писать могу,
И даже болей.

И если б крикнула любовь:
— Вперед!
Я б шашку наголо —
Дал чувствам волю.

Но… Этому пожалуй,
Не бывать,
Остался к чувствам
Тонкий вкус,
Не жадность.
Претит мне что-то
О любви писать —
Стыдливость?
Возраст?
Или деликатность?..

Скупец

Как понимать того,
чей близится конец,
И кто одной ногой
«уже не здешний?»
Он скупостью своей
грешил и в жизни грешной,
Ну а теперь —
из всех скупцов скупец.

Он, запершись одни,
в ночной безлюдный час,
Над сундуком
себя же сам и гложет.
Так мышь в норе своей
копит, копит запас,
Но впереди зима,
и мышь понять мы можем.

Заполнил он сундук,
но сердцем оскуднел,
Душа в лохмотьях,
хоть купюр немало.
Он в разных был делах,
теперь же не у дел,
Кровь в нем состарилась,
Завяла,
Обнищала.

Да, впереди зима,
и мышь переживет,
В отличье от его,
в ночи скупого бденья.

Зима ему такой
                в конце предъявит счет,
Что и сундук с деньгами —
Не спасенье.

А вот поэт живет —
                не жизнь, а благодать!
И он ночей не спит,
                на творчьей ниве пашет,
Копит слова в томах,
                чтоб людям всё раздать
И, уходя, сказать:
— Всё это вам!
Всё ваше!

«Терпи, как Бог терпел»

Увы, мы все рабы
связующих нас уз,
Но больше, чем к делам,
к суждениям охочи.
И тот, кто возложил
на душу мою груз,
Ни снять его с души,
ни облегчи́ть не хочет.

Доколе мне его
без отдыха нести?
«Терпи, как Бог терпел!» —
во мне кто-то лукавит.
Я на исходе сил,
и я в конце пути,
А груз все тяжелеет
и все сильнее давит.

Прими мой груз, Господь,
но без меня пока —
Как только ты мой путь
посеребришь порошей,
Я постучусь к тебе —
надолго, навсегда,
Я сразу поспешу
вослед за своей ношей.

Духовности атланты

Пришли мы ниоткуда
и уходим в никуда,
Меж этим — миг борьбы,
Любви,
Восторгов,
Страхов.
Наш миг, длинною в жизнь,
исчезнет без следа,
Исчезнет даже прах
средь миллионов прахов.

Возвышенный обман,
сомнительный успех
Чины,
Гордыня,
Блеф —
К одной приходят точке.
Где те, кто чтил себя
превыше вся и всех?
Остался ли хоть прах
от этих ли, от тех?
Ведь даже праха нет
в бесплодной оболочке.

Хвала тебе в веках,
веков нетленный труд —
Немногих гениев
и истинных талантов.
Мильярды лет прошли,
и столько же пройдут —
Мир рухнул бы без вас,
Духовности атлантов.

Так в чем же бытия
загадочного суть?
Пить?
Есть?
Творить добро?
Иль злом стать знаменитым?
Сказав и «да» и «нет»,
мы выбираем путь,
Спасительный для всех —
к вершинам неоткрытым.

Времена

Какие это были времена!
Победному мгновенью — жизнь цена.
Коней хлестаю яростное время,
Чуть поспевали ноги в стремена.

Какие это были времена!
Какие это были имена!
Корчагин и Матросов, и Гастелло,
И с ними вся великая страна.

Когда-то посчастливилось и мне
Родиться в сей неистовой стране.
И сердцу суждено, не угасая,
Гореть в животрепещущем огне.

И путь течет иных времен отсчет,
Неудержимо жизнь летит вперед.
В седло судьба отчаянно нас бросит,
Когда отчизна протрубит поход.

«Клубничка»

От добра
добра не ищут?

Увядшей розой
рядом ты легла
И даже аромат, и тот —
Увядший.
Горела ты,
Чтоб жечь другим тела,
И вот остыла,
словно ангел падший.

С такой, как ты —
кто нет, а кто знаком…
В природе так бывает,
Между прочим —
Закат горит,
а веет холодком
От тихо
Надвигающейся ночи.

Ты растеряла
Аромат и цвет,
Огонь и страсть,
и губ былую алость.
Ты растеряла всё…
пожалуй, нет,
На вялой розе
всё ж шипы остались.

Легла ты рядом,
как опавший лист,

Без колебаний сняв с себя
всё тут же.
А разве я —
невинен и пушист
Или же, рядом с ней
я чем-то лучше?

Нет, не гореть
сегодня нам в огне,
Попав в объятья
леденящей вьюги.
Я, грешным делом,
здесь, «на стороне»,
Искал «клубничку»
в тайне от супруги.

Я резко встал с постели
В тишине,
Во власти горечи
не беспричинной.
С тяжелым сердцем
ворочусь к жене,
Под меч супруги
с головой повинной.

Уха

Солнце село устало,
Лес застыл златогрив.
Небо в речку упало,
Воду в ней обагрив.

По-хозяйски, покуда
Не окутал все мрак,
Здесь же сматывал уды
И костер клал рыбак.

Рыбу чистил вживую,
В том не видя греха.
Ах, как запах волнует —
Закипает уха.

Гумар
2017–2018

Дапамога

Жонка ў вушы ўносіць:
— Я на дзень ад’еду.
Калі ён папросіць,
Памагай суседу.

Ён нам неаднойчы
Памагаў з паўслова.
Я ж праветру вочы
Ад нуды вясковай.

Жонку ж чорт пракляты
Пратрымаў там мала.
Баба — цісь на пяты,
Ды раней дахаты
Чым запланавала.

Нечаканасць гэта
Непрыемнасць плодзе,
Бо нідзе кабета
Мужыка не знойдзе.

Да суседа — пуста.
Дзе шукаць даведкі?
Жонка тады шустра —
Да ўдавы-суседкі.

Стол накрыты гарна,
Бачна — пілі, елі.
А суседка-лярва
Голая ў пасцелі.

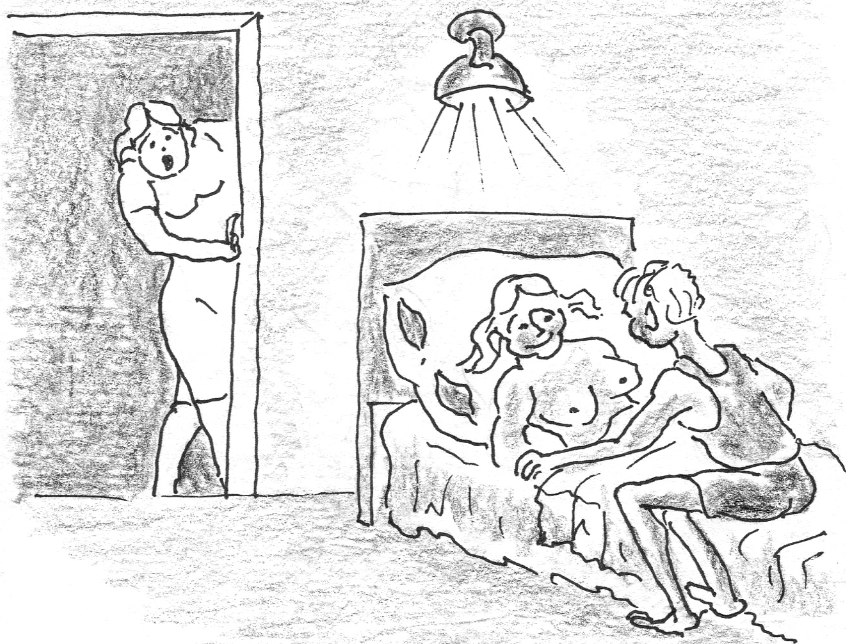

І мужык рашуча
Расшпіляе дзягу —
Кінем гэту бучу,
Кінем гэту звягу.

Гвалту шмат было там,
Ну а як іначай.
Разбярэмся потым,
А пакуль зазначым:

Памагаць без бедаў
Лепш усё ж суседу.
І суседцы можна,
Толькі асцярожна.

Гарэм султана

Савоська
Быў да баб чужых ахвочы —
Няпроста
Гэту слабасць абмінуць.
Ён здольны быў
Налева й сярод ночы,
Ад жонкі
І з-пад коўдры слізгануць.

Была яшчэ спакуса
У Савося —
І жонцы беднай
З ім хоць не жыві:
Ён піў,
Пакуль лілося і пілося,
Ў ім больш было гарэлкі,
Чым крыві.

Калі ён напіваўся
Пад завязку,
Куляючы, як кажуць,
Сто па сто,
Не пазнаваў і жонку ён,
Параску,
Пытаючыся:
— Ну а ты тут хто?

І вось аднойчы,
На пытанне гэта,
Калі Савось
Ажно валіўся ж ног,

Сказала
Раззлаваная кабета:
— Пытаешся ты, хто я?
Я — твой Бог!

Савось у глюках
Узмаліўся сп’яну:
— Дапамажы мне, Бог!
Прашу, твой раб,
Хачу патрапіць
У гарэм Султана,
Там столькі, кажуць,
Ёсць чароўных баб.

Эх, пашарсціў бы тых
Бабцоў шыкоўных,
Уцёр бы й нос
Султану я таму…
Параска засмяялася:
— Цудоўна!
І быць табе там
Еўнухам галоўным —
Пайду толькі на кухню,
Нож вазьму.

Савось, як штык,
Працверазеў імгненна,
Сеў на пасцель,
Прамармытаў пад нос:
— Такі ўжо раптам сон
Прысніўся дрэнны,
Успомніць страшна…
Па спіне мароз…

Затым устаў,
Памацаў адно месца.
— Хух, адлягло…
Усё пры мне спаўна…
Дык вось, Параска,
Адгула фіеста,
Ні баб болей не будзе,
Ні віна.

Усе свае грахі
Хачу адвадзіць,
На першым месцы
Ўсё-такі сям’я.
Баюся,
Што мой сон калісьці спраўдзіць,
Лепш будзем жыць з табою —
Ты і я.

Непрыемная падзея

— Тата!
Я ў тваіх галёшах
Выйду па патрэбе.
— Выйдзі, сынку мой харошы,
Спраў яе на глебе.

Трохгадовы хлопчык босы
Ўздзей вялізныя галёшы.

Ён у іх пасунуў ногі,
Як на лыжах ўзімку,
На падворку, за парогам
Сеў сабе Якімка.

Ды глядзецi пільна трэба,
Дзе лягла твая «патрэба».

Зноў пасунуў ён у хату
Свае ногі спраўна.
Сеў на печы:
— Тата! Тата!
Скуль смурод, цікаўна?

Бацька ўстаў і без прамáху
Хутка падыйшоў да паху.

Бацька, галавой патросшы,
Кажа:
— Ой дзіцятка!
Ты сваё «дабро» ў галёшы
Справіў там, дзе пятка.

Ён табе велікаваты,
Значыць ты не вінаваты.

Хату зараз я праветру,
Стане чыста з часам.
Басанож хадзі да ветру,
Сынку, іншым разам.

Для Якімкі — эпапея,
Непрыемная падзея.

Якое дасягненне!

Мабільны тэлефон —
якое дасягненне!
Націснуў кнопачку —
і вось ён, у імгненне
Жаданы абанент,
а з ім і ўсе навіны,
Хоць са сваёй,
хоць з іншае краіны.

У транспарт гарадскі
прашу хоць вокам глянуць
Там ад размоў мабільных
не толькі вушы вянуць.
Чуваць з усіх бакоў
такія тары-бары —
Ні ў п'янцы не пачуць,
Ні на базары.

— Сынок, ты ж там паеш,
купіла я прысмакі —
Крычыць ля носу
нейкая кабета,
— Я еду у цырульню,
ты ж выгуляй сабаку,
А то яшчэ нагадзіць
псіна гэта.

— Ты дзе ўсю ноч бадзяўся
валацужына пракляты? —
Ў патыліцу крычыць
Мне незнаёмка.

А хлопец каля вуха
зарагатаў прыўзнята:
— Ха-ха! Пазнала!
Прывітанне, Томка!

— Іван Пятровіч! Што вы?
Не пісаў я ананімку! —
Клянецца хтосьці, —
Не сыйсці мне з месца!
— Машыну? Прадаю!
Убачымся на рынку. —
Дзярэ галасавыя звязкі нехта.

І кожны пасажыр
сучасны быў і стыльны,
Схапіў і я
Свой тэлефон мабільны —
Не вытрымалі нервы,
крыкнуў з жарам:
— Ало? Дурдом?
Прышліце санітараў!

Дзеліць роўна

Сусед багаты,
Плакса Юзя,
Да беднага праз плот
Звярнуўся:
— Я смерці забаяўся
Дужа,
Бо з ёй ніхто
Не размінуўся.

Маё жыццё —
Як сыр у масле,
Я, як цяля,
Што ссе трох матак.
Нібы каню
Авёс у яслі,
Мне сыпаў Бог пад нос
Дастатак.

Маё адзенне ўсё —
З іголкі,
Я сыты —
Што зімой, што летам.
Хоць слых пускаюць
Балаболкі, —
Не з мазаля
Ў мяне ўсё гэта.

Таму скажы, сусед,
(Між намі) —
Жыццё, як мёд,
Ды хутка тае,

Бо смерць ужо —
Не за гарамі,
Яна на пяткі
Наступае.

Тут не адкупішся
Й за грошы,
Ёй чхаць
І на замоваў сілу.
Мой і дастатак,
І раскошу
Мяняць балюча
На магілу.

Каму багацце
Я пакіну?
Яго ж у клунак
Не завяжаш,
Не забярэш
У дамавіну…
Што ты, суседзе,
Мне адкажаш?

І адказаў сусед
Суседу:
— Развязваў вузел я
І горшы,
Я заўтра
У сталіцу еду,
Давай мне ўсе,
Што маеш грошы.

Смерць —
Надакучлівая пані,
Ды клін яе
Мы выб’ем клінам,
І хітрасцю
Яе падманем, —
Здзівіўся Плакса:
— Якім чынам?

— Ёсць, Юзя,
У мяне ідэя:
Ў царкве скажу
Пра твае мошчы
І закажу там
Па табе я
Абедню,
Быццам ты — нябожчык

І будзеш ты
Лічыцца ў Бога,
Хоць пры жыцці,
Але памерлым.
І да сканалага
Такога
Смерць нос не суне,
Гэна сцерва.

Жыві сабе,
Хоць год, хоць дзесяць,
Ці хоць на сто гадоў
Нацэлься.

Заказваць буду
Кожны месяц
Абедню па табе —
Кашэлься!

І плоціць Плакса,
Плоціць, плоціць,
Затое
Ў бессмяротнасць цэліць.
А бедны?
Ў бедных больш
Не ходзіць…
А кажуць —
Бог не роўна дзеліць.

Предательское меню

Муж и жена —
К судье:
— Он изменяет мне!
— Не верьте ей!
Она мне изменяет!
Судья же,
Не уверенный
Ни в чьей вине,
Издалека,
Спокойно
Уточняет.

— Вы назовите мне,
Мадам,
Своё меню,
Что более всего
У вас во вкусе.
Виновность
Или нет
Я вашу оценю,
Услышав лишь ответ,
Не ошибусь я.

Она судью на смех:
Извольте!
Назову!
(Но мысленно сказала:
«Чушь ты мелешь».)
Озвучила затем:
— Люблю хурму,

Халву,
Люблю я хлеб,
Харчо
И — очень «Херес».

Судья поморщил лоб
И выдохнул:
— Увы…
Я был уверен в этом —
Без сомненья…
Теперь, любезный, жду,
Что скажете мне вы,
Чему вы отдаете
Предпочтенье?

Мужчине невдомек —
В чем здесь подвох,
Где шанс,
Чтоб правильным ответом
Откупиться.
Затем изрек:
— Люблю «Портвейн»
И «Преферанс»,
Люблю я персики,
Пивко
И пиццу.

— Ха-ха!
Вот это да! —
Не выдержал судья,
Вскочил и —
Взад, вперед —
По кабинету.

— Что я предполагал,
В чем был уверен я,
Мне каждый
Подтвердил своим ответом.

Сейчас я сделал то,
Что многим не дано —
Провел
Психологический анализ.
Вы оба изменяете
Друг другу —
И давно,
Вы оба в этом
Только что признались…

Не солоно хлебавши,
Ушла за дверь чета,
Шли молча,
Были лишними дебаты.
Не поняли они
Нисколько,
Ни черта,
В душе же знали —
Оба виноваты.

Теперь же я боюсь,
Что это прочитав,
Читатель тоже
Не поймет ни слова.
Мне трудно утверждать,
Кто прав,
А кто не прав,
Уж лучше вы
Перечитайте снова.

Виртуальная месть

Шутка

Извести я хочу
Гиппократово племя —
Зачастила к врачу
Ты последнее время.

Там поохаешь чуть,
Он же, бабник, бесстыже,
То полапает грудь,
То погладит пониже.

То пощупает то,
То потрогает это.
А тебе хоть бы что,
Млеешь полураздета.

В наш семейный разлад
Ощутимая лепта.
Он тебя лечит, гад,
Без лекарств, без рецепта.

Понял я, что к чему,
За меня он моложе.
Я б заехал ему
С наслажденьем по роже.

Он бы драпал бегом,
Окажись я поближе,
Врезал бы сапогом
В то, что пояса ниже.

У тебя вновь талон
К ангелу в волчьей шкуре.
Я надеюсь, что он
Сляжет с температурой.

И еще верю я́,
Что его, без проблемы,
Покусает змея
С медицинской эмблемы.

Буду счастлив и рад
Позабыть распри наши,
Если выпьет он яд
Из эмблемной той чаши.

Гиппократ дорогой,
Заболеть коль случится,
Я к врачам — ни ногой,
Буду самолечиться…

Вон он, мести накал —
Для спасения чести,
Я недавно узнал
И хорошие вести.

В поликлинику рад
Я бежать — путь не долог.
Женщина, говорят —
Участковый уролог.

Біяграфічная даведка

Давідовіч Сяргей Фёдаравіч нарадзіўся 20 ліпеня 1942 года ў в. Карпілаўка Лагойскага раёна Мінскай вобласці ў сялянскай сям'і.

Скончыў школу, працаваў у калгасе. Потым набыў спецыяльнасць шафёра і пасля службы ў арміі (1962–1965) працаваў шафёрам у УМ-12 у Мінску. У 1971 годзе Сяргей Давідовіч быў накіраваны працоўным калектывам на службу ў міліцыю.

Паступіў на завочны факультэт Вышэйшай школы МУС (цяпер гэта Акадэмія МУС), які скончыў з дыпломам з адзнакай, атрымаў вышэйшую юрыдычную адукацыю. Прайшоў службовы шлях ад сяржанта да палкоўніка міліцыі.

У 1990 годзе быў абраны ў Вярхоўны Савет БССР XII склікання, дзе ў 1994–1995 гадах узначальваў пастаянную Камісію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, З'яўляўся членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

У 1994 годзе, пасля выдання кнігі паэм «Люстэрка лёсу», быў запрошаны ў Саюз пісьменнікаў Беларусі (па рэкамендацыях Сяргея Грахоўскага, Анатоля Вярцінскага і Кастуся Жука).

Выдадзены наступныя літаратурныя творы Сяргея Давідовіча: «Спасцігнуў я тайну» (вершы; Мінск; МУС, 1991), «Люстэрка лёсу» (паэма асобнай кнігай; Мінск; МУС, 1992), «Люстэрка лёсу» (шэсць паэм; Мінск; Мастацкая літаратура, 1993), «Нясу свой крыж» (вершы, паэмы, проза; Мінск: Мастацкая літаратура, 1995), «Горкая кропля» (вершы, паэмы; Мінск: Мастацкая літа-

ратура, 1997), «Душы маёй бяссонніца» (проза; Мінск: Мастацкая літаратура, 1997), «Святло сярод ночы» (паэма асобнай кнігай; Мінск: выдавецтва Беларускага Экзархата, 1999), «Гумарынку пад язык» (вершы, паэмы, проза; Мінск: Харвест, 2002), «Развод па-славянску» (проза; Мінск: Мастацкая літаратура, 2005), «Зямлі святая памяць» (вершы, паэмы; Мінск: выдавецкі дом «Звязда», 2010), «Вяртанне з выраю» (вершы, Мінск: Мастацкая літаратура, 2012), «У віры падзей» (вершы, паэмы; Мінск: Чатыры чвэрці, 2013), «Роздум» (вершы, паэмы; Беллітфонд: Мінск, 2014), «Выбранае» (вершы, проза; Мінск: Харвест — серыі «Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі», 2010), «Званы часу» (52 паэмы; Мінск: Харвест — серыі «Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі», 2011).

Выдадзены збор твораў Сяргея Давідовіча ў дзевяці тамах (Беллітфонд), у якія ўвайшлі каля 1600 вершаў, 87 паэм, 70 казак, дзясяткі апавяданняў і аповесцяў, гумарэскі, байкі, літаратурныя замалёўкі і інш.

У тамы 6, 7, 8, 9 увайшлі новыя, раней не друкаваныя творы.

У розныя гады Сяргеем Давідовічам разам з кампазітарамі І. Лучанком, Я. Глебавым, Э. Зарыцкім, Л. Захлеўным, Ул. Буднікам, В. Івановым і інш было напісана шмат песен.

Некаторыя песні запісаны фірмай «Мелодыя» на пласцінкі.

У 2001 годзе на кінастудыі «Беларусьфільм» выйшла поўнаметражная кінакамедыя «Свежына з салютам» па сцэнарыі С. Давідовіча.

У 1995 годзе Сяргей Давідовіч быў прыняты ў Саюз мастакоў Беларусі, за гэты час правёў каля пяцідзесяці персанальных выставак у Беларусі, Польшчы, Германіі, Літве, Латвіі, ЗША. Працуе ў жанры краявіду, рэлігійна-філасофскай, вяскова-побытавай, спартыўна-гумарыстычнай тэматыкі.

Асобнае месца ў творчасці Сяргея Давідовіча займае тэма Чарнобыльскай трагедыі. Яго мастацкія творы знаходзяцца ў многіх музеях Беларусі і прыватных калекцыях і галерэях за мяжой, а адна работа — у экс-прэзідэнта ЗША Дж. Буша (старэйшага).

У 2012 годзе ў г. Лагойску была ўрачыста адкрыта імянная Мастацкая галерэя Сяргея Давідовіча, якая працуе на пастаяннай аснове, у якую мастак перадаў лепшыя свае карціны як дар землякам.

У 2006 годзе з бласлаўлення мітрапаліта Філарэта за свой кошт распісаў купал Храма, пабудаванага ў 1706 годзе ў гонар святых першавярхоўных апосталаў Пятра і Паўла, у вёсцы Жукаўка Мінскага раёна.

Выдадзены тры мастацкія каталогі: выдавецтвам «Беларусь» у 1995 годзе і Мінскай фабрыкай каляровага друку ў 2003 годзе, а таксама Мінскім абласным домам народнай творчасці ў 2013 годзе.

Імя Сяргея Давідовіча ўключана ў сусветную 100-томную энцыклапедыю «Мастакі ўсіх часоў і народаў», выдадзеную ў Мюнхене у 1991 годзе (том 18)

С. Давідовіч ганаровы грамадзянін г. Лагойска і Мінскай вобласці.

Жыве ў Мінску.

Змест

Вершы 2017–2018

Паэмы 2017–2018

Аўтарскія рускамоўныя вершы 2017–2018

Гумар 2017–2018

Літаратурна-мастацкае выданне

ДАВІДОВІЧ Сяргей Фёдаравіч

ЗБОР ТВОРАЎ

Том 9

Вершы
Паэмы

Адказны за выпуск *А.М. Вараксін*

Малюнкі *С. Ф. Давідовіча*
Фота *Л. С. Тайноўскага*

Мастацкае афармленне серыі *С. Ф. Давідовіча*
Тэхнічны рэдактар *Л.А. Талстухіна*

Падпісана да друку 20.02.2018. Фармат 84×108$^{1}/_{32}$. Папера афсетная.
Гарнітура Таймс. Друк лічбавы. Ум. друк. арк. 22,05.
Ул.-выд. арк. 13,63. Наклад 55 экз. Заказ 7.

Выдавец і паліграфічнае выкананне: індывідуальны прадпрымальнік
А.М. Вараксін. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца,
вырабніка і распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/99 ад 02.12.2013.
E-mail: artmanager3@mail.ru